

PLA D'ACCIÓ CULTURAL DE VIC
DOCUMENT DE DIAGNÒSTIC

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	5
2. VIC: CULTURA, CIUTAT I TERRITORI	9
3. AGENTS I OPERADORS CULTURALS	21
3.1 el sector públic	23
3.2 el sector cívic	28
3.3 el sector privat i professional	32
4. EQUIPAMENTS I PATRIMONI CULTURAL.....	37
4.1 patrimoni cultural.....	39
4.2 equipaments culturals	42
5. DINÀMIQUES CULTURALS.....	59
5.1 educació artística i creació	61
5.1.1 formació artística.....	62
5.1.2 creació i educació de públics	65
5.1.3 creació cultural	66
5.2 oferta i consum cultural.....	71
5.2.1 oferta cultural.....	71
5.2.2 consum cultural	79
5.2.3 comunicació i publicitat.....	85
6. CONCLUSIONS	89
6.1 fortaleces d'una ciutat cultural	91
6.2 mancances, dificultats	93
6.3 nous escenaris, nous reptes	96
6.4 línies de reflexió. recomanacions	98
6.5 posicionament estratègic	99
7. BIBLIOGRAFIA.....	101
ANNEX 1. CLAUS DE DIAGNÒSTIC	105
ANNEX 2. RELACIÓ DE PARTICIPANTS I PERSONES CONSULTADES.....	111

1. INTRODUCCIÓ

Fa uns mesos, l'Institut Municipal d'Acció Cultural de Vic (IMAC) va posar-se en contacte amb el Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona per tal d'elaborar un Pla Cultural per a l'àmbit de la ciutat de Vic. La finalitat d'aquest Pla Cultural és adequar i fer més eficients els serveis culturals adreçats als ciutadans de Vic i la seva comarca en una conjuntura en la que s'han posat en marxa nous equipaments culturals i en la que es produeix un debat sobre les línies de futur de l'acció cultural.

Elaborar un Pla Cultural significa encetar un procés de reflexió i debat orientat a analitzar de manera rigorosa i acurada la situació de la cultura en un determinat territori, és a dir, les seves mancances i les seves possibilitats de futur, entenent la cultura no només com un conjunt d'activitats i serveis que des dels equipaments culturals es presten als ciutadans, sinó també com un instrument per a la millora del benestar, el coneixement i la cohesió social de la ciutadania, a més de ser cada cop més una eina generadora de riquesa per a les poblacions.

El Pla Cultural de Vic implica en primer lloc l'anàlisi i el diagnòstic de la situació de la cultura a la ciutat, així com l'elaboració posterior de propostes que permetin incrementar i optimitzar les iniciatives ja existents en l'àmbit de la cultura i la previsió de nous escenaris, noves polítiques i noves pràctiques i accions per al seu desenvolupament de futur. A més, el desenvolupament del propi Pla Cultural de Vic exigeix també la posada en marxa de mecanismes de participació, implementació, avaluació i seguiment.

La primera fase o fase de diagnòstic del Pla Cultural de Vic s'ha articulada al voltant de dos eixos, l'elaboració de les dades de situació de la ciutat i la realització d'un seminari de reflexió, que ha precedit la redacció d'aquest document de diagnòstic. Un document entès com a instrument per facilitar el debat i la formulació de propostes per part dels membres de l'IMAC, el conjunt de la ciutadania i els agents culturals de Vic.

Les dades de situació incorporen informació de base relativa a l'estructura demogràfica i territorial de Vic i la seva comarca, així com de l'estructura i l'organització interna de la ciutat. D'altra banda, s'analitza la situació dels equipaments i de les infraestructures culturals bàsiques, parant especial atenció en l'impacte social d'aquests, en les activitats i la prestació de serveis que realitzen i en el seu nivell d'utilització.

El recull i tractament d'aquesta informació ha comportat un treball de gabinet realitzat pels serveis tècnics del Centre d'Estudis i Recursos Culturals a partir de la informació facilitada per l'IMAC i la continguda en les bases de dades pròpies del CERC. El treball d'anàlisi quantitativa ha estat complementat, l'anàlisi bibliogràfica i documental corresponent, en el que s'ha tingut una especial cura en considerar la documentació sorgida d'altres processos d'anàlisi i reflexió estratègica que s'han desenvolupat anteriorment en el marc de la ciutat de Vic i la seva comarca. Entre aquests processos es vol esmentar el Pla Estratègic d'Osona, el Congrés de Cultura d'Osona; el Fòrum Jove de Vic o el Pla Comarcal d'Integració dels Immigrants.

El seminari de reflexió ha servit per delimitar i orientar el debat en aquesta primera fase de treball i, juntament amb la informació resultant de les dades de situació, donar elements per establir un diagnòstic de la situació de la cultura a la ciutat de Vic. Aquest seminari de reflexió es va estructurar en dues sessions intensives i en elles es van posar a reflexió i debat els següents temes:

- Infraestructures i equipaments culturals
- Programes i oferta de serveis culturals
- Estructures i sistemes de gestió
- Funcionament en xarxa (intern i extern)

Les sessions celebrades al llarg dels mesos de febrer i març de 2003 van comptar amb la participació de càrrecs electes i tècnics de l'ajuntament així com de diverses persones convidades en funció de la significació o rellevància en el panorama cultural de la ciutat.

Aquestes sessions van tenir continuïtat amb una sèrie d'entrevistes en profunditat amb alguns dels presents i amb d'altres persones relacionades amb organitzacions culturals locals realitzades per l'equip tècnic del Centre d'Estudis i Recursos Culturals.

Com a conclusió d'aquesta fase de treball, des del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona s'ha elaborat el present document on es sintetitzen els elements de diagnòstic generat en aquest procés d'informació, reflexió i discussió.

2. VIC: CULTURA, CIUTAT I TERRITORI

2.1. LA CIUTAT. ASPECTES DEMOGRÀFICS I ECONÒMICS

Les característiques de la realitat demogràfica, la seva evolució recent i les perspectives futures constitueixen un factor important de partida a l'hora d'emprendre un procés de reflexió estratègica sobre la cultura a qualsevol realitat territorial.

En el cas concret de la ciutat de Vic es poden apuntar alguns factors de la seva realitat demogràfica que cal considerar amb especial atenció en clau d'anàlisi cultural:

- Creixement demogràfic molt important en els darrers anys
- Pes determinant del component migratori en aquest creixement
- Tendència a l'envelliment de la població

El creixement de la població de la ciutat ha estat intens en els últims anys, en concret, en el decenni 1991-2001, l'augment poblacional ha estat superior al 13%. Les dades del Cens del 2001 situaven la població de Vic en 32.703 habitants. L'increment demogràfic local ha estat superior al del conjunt de la comarca (10%) i molt per sobre de la mitjana de Catalunya, que tot just va superar el 5% en el mateix període.

Taula 1. Evolució de la població (1991-2001)

	1991	2001	% Creixement
Vic	28.736	32.703	13.8
Osona	117.442	129.543	10.3
Catalunya	6.059.000	6.377.854	5.26

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

Tanmateix, les dades censals del 2001 sembla que han quedat totalment desbordades per la intensificació del creixement esdevingut durant els darrers dos anys: així, segons dades del padró municipal, la població de la ciutat a desembre de 2002 ja superava els 35.500 habitants, xifra que situaria la dada de creixement relatiu des de 1991 en prop del 25%. Una dada que té parí en l'evolució recent de la ciutat, i gairebé equiparable amb les dels creixements de molts sectors de l'aglomeració de Barcelona protagonistes del "boom" demogràfic dels anys 50 i 60 del segle XX.

Aquest creixement té un protagonista principal indiscutible: el component migratori, i més concretament, el de la nova emigració. Efectivament, el flux migratori en els darrers anys ha estat espectacular (taula 2).

Taula 2. Origen de la població de Vic

	1991	%	1996	%	2001	%	2002	%
Nascuts a Catalunya	23.128	80,4	24.254	79,8	24.564	75.11		
Nascuts a la resta de l'Estat	5.218	18,2	5.192	17,1	4.915	15.02		
Nascuts a l'estranger	390	1,4	951	3,1	3.224	9.85	5.392	17,85

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat i Ajuntament de Vic

Les dades de l'any 2002 indiquen que la població nascuda fora de l'estat s'apropa al 20%, quan 10 anys abans no arribava al 1'5%. L'altre aspecte a remarcar del fenomen

migratori, a banda de la seva dimensió quantitativa, és l'enorme diversitat de procedència dels contingents. Així, tot i que hi ha un clar predomini del component magribí i en segon terme sudamericà, no es pot deixar d'esmentar que la ciutat acull residents de 85 nacionalitats diferents.

Un flux migratori d'aquestes dimensions i característiques afecta de forma considerable l'estructura demogràfica del lloc de recepció. En aquest cas, els impactes més visibles es poden detectar, d'una banda, en el predomini del component masculí en determinants segments d'edat i d'altra banda, en la inversió de tendències com la davallada de la natalitat, o l'atenuació de factors com l'envelliment de la població, que ha assolit un nivell molt elevat tant a la ciutat com al conjunt de la comarca.

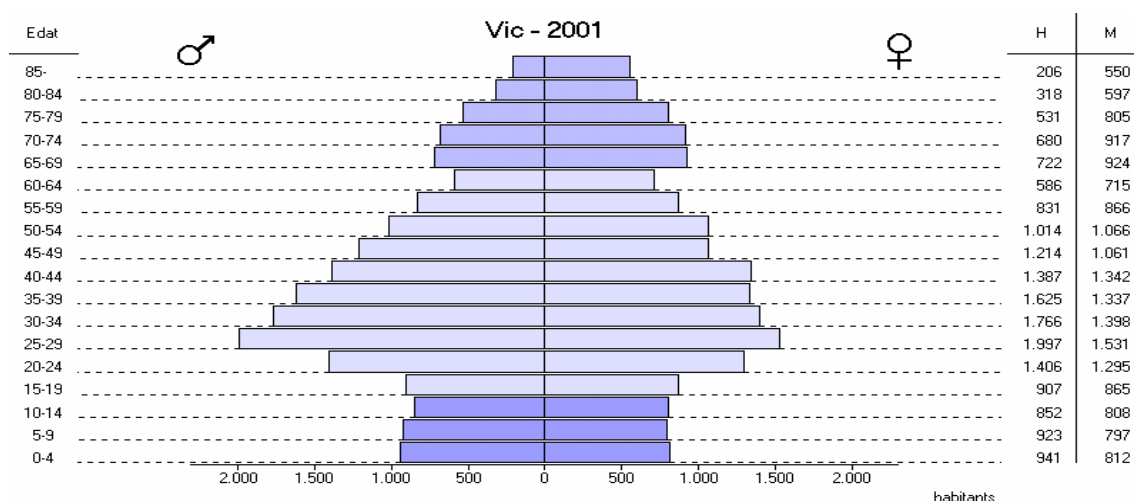
Taula 3. Estructura de la població per edats 2001

	Vic	%	Osona	%	Catalunya	%
<15	4.891	14.95	19.190	14.81	872.924	13.76
15-64	21.900	66.96	86.565	66.82	4.366.073	68.83
>65	5.912	18.07	23.788	18.36	1.104.113	17.4

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat i Ajuntament de Vic

Partint de la situació demogràfica actual, les perspectives semblen apuntar –en el supòsit que no es produeixi un canvi dràstic de la conjuntura socioeconòmica vigent– cap a una etapa de creixement més o menys sostingut de la població. Un creixement que es veuria avalat, d'una banda pel component natalista dels col·lectius més nombrosos de la nova immigració, i d'altra banda per la previsible arribada de nous efectius relacionats amb els moviments de reagrupament familiar, que haurien de permetre compensar el fort desequilibri entre homes i dones que presenten alguns segments d'edat en l'actual piràmide de població (gràfic 1).

Gràfic 1. Estructura de la població 2001

Font: Elaboració pròpia. Dades del Padró Municipal d'Habitants

Com a resultat de tots aquests processos, la realitat sociodemogràfica de la ciutat ha esdevingut molt més complexa i plural. A tall d'exemple, la situació de la llengua catalana ha patit un canvi important amb l'arribada del nou flux migratori, de forma que momentàniament s'hauran vist afectats els alts nivells de competència lingüística que hi havia a la ciutat (Taula 4)

Taula 4. Coneixement del català (%) 1996

	Vic	%	Osona	%	Catalunya	%
L'entenen	28.909	97,2	120.095	97,7	5.785.538	95
El parlen	26.156	87,9	109.524	89,1	4.585.800	75,3
El llegeixen	24.926	83,8	104.607	85,1	4.409.188	72,4
L'escriuen	19.594	65,9	76.703	62,4	2.789.238	45,8
No l'entenen	846	2,8	2.827	2,3	304.502	5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Aquest exemple resulta il·lustratiu d'un canvi d'escenari, d'una complexitat que des del punt de vista de la intervenció cultural planteja una sèrie de qüestions que exigeixen respostes ràpides i que s'hauran de contemplar sense massa dilació.

- El creixement significatiu de la població obliga a **actualitzar els estàndards de prestació de serveis** en sectors com la lectura pública que basen el seu desplegament en paràmetres demogràfics i territorials.
- La instal·lació a la ciutat d'un contingent molt elevat de població amb baixos nivells de renda i, en molts casos, també amb un baix nivell de formació¹, conjuntament amb l'increment progressiu de la població sènior com a conseqüència de l'envelliment, obliga els poders públics a **intensificar les seves polítiques de benestar**. Unes polítiques que en l'àmbit de la cultura, hauran de comportar molt probablement un nou decantament cap a una acció sociocultural més atenta cap a les necessitats i les demandes d'aquests col·lectius².
- Aquesta intervenció sociocultural haurà de contemplar necessàriament una **dimensió intercultural**, en una ciutat que ha d'afrontar de forma ineludible i en primera persona un dels grans reptes que tenen plantejades les societats actuals: la construcció de la identitat des de la diversitat.

¹ Sobre aquesta qüestió s'han difós darrerament alguns estudis que situen el nivell mitjà de formació de la població immigrant per sobre de la població autòctona. Sense voler qüestionar des d'aquí ni la metodologia ni els resultats d'aquests estudis, ningú posa en dubte la situació d'especial vulnerabilitat que afecta a molts segments de la nova immigració com el col·lectiu de dones magribines, entre d'altres.

² En aquest sentit val la pena esmentar el Pla Comarcal d'Integració dels Immigrants a Osona iniciat recentment, concretament l'any 2002. En l'estudi *Osona i la immigració: estudi diagnòstic i línies estratègiques de futur* promogut en el context d'aquest Pla i realitzat per Albert Espona i Mireia Roses, es contemplen línies estratègiques d'actuació en diferents àmbits sectorials –habitatge, treball, educació, formació d'adults– però no incorpora cap línia específica d'actuació en l'àmbit de la cultura.

Un fort impuls econòmic

A ningú no escapa que el fort creixement demogràfic enregistrat per la ciutat s'ha de vincular necessàriament a l'expansió i la transformació de l'economia de la ciutat i la comarca.

Una expansió que a diferència d'altres zones del país s'ha produït en el marc dels sectors industrials tradicionals a la comarca –tèxtil, pell, alimentari, metall- i en el marc d'empreses nacionals de dimensió petita i mitjana. Uns processos productius exigents en mà d'obra, no necessàriament qualificada, que han atret conjuntament amb la construcció, el gruix la nova immigració a la comarca.

Malgrat el paper que aquestes activitats manufactureres tenen a la ciutat i, sobretot, al conjunt de la comarca –el pes percentual de la indústria en termes de PIB i ocupació és molt superior a Osona que al conjunt de Catalunya-, l'economia avança cap a la terciarització (taula 4).

Taula 4. Població activa per sectors (%) 1996

	Vic	Osona	Catalunya
Agricultura	2,3	5,4	3,2
Indústria	36,5	44,6	32,1
Construcció	6,1	7,7	7
Serveis	55,1	42,3	57,7

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Un sector, en el que per activa o per passiva s'inscriu una part significativa de les activitats econòmiques relacionades amb la cultura, amb el permís de les branques directament més *manufactureres* de les indústries culturals. Aquestes tenen una representació significativa a la ciutat, bàsicament en el sector de l'edició i l'audiovisual en diferents suports, però el seu pes és encara poc significatiu en relació als sectors industrials tradicionals³.

La dimensió autocentrada del teixit empresarial local⁴ i l'especialització en alguns processos difícilment deslocalitzables com els de la indústria càrnica no fan témer, de moment un perill imminent de desindustrialització similar al que s'ha produït en altres comarques catalanes. Tanmateix, tots els indicadors de prospectiva apunten cap un futur en que els processos industrials en les economies avançades es basaran en la màxima especialització, i en factors productius on els elements intangibles tindran cada vegada més pes. I és en aquest escenari, en el que la producció de continguts culturals tindrà –de fet ja té- una importància determinant on cal situar la visió estratègica del sector econòmic cultural a Vic.

Una visió que partint dels suports i potencialitats actuals: universitat, sector editorial i audiovisual, món creatiu –disseny, multimèdia, etc.- permeti establir línies de desenvolupament en el futur.

³ Vegeu més endavant la taula 16.

⁴ Una dimensió sense la qual difícilment s'haguessin produït accions significatives de mecenatge cultural com s'analitzarà posteriorment.

Ciutat i territori

La ciutat de Vic exerceix la funció de **capitalitat comarcal d'Osona**, i la seva influència i projecció territorial sobrepassa en molts aspectes l'àmbit estricte de la comarca. La ciutat ha estat tradicionalment **un dels centres urbans més importants de la Catalunya Central** i ha projectat la seva influència cap a zones tant d'aquesta àrea com de la regió pirinenca. La divisió territorial de la Generalitat republicana donava carta de naturalesa a aquesta situació, convertint-la en capital de la vegueria o regió que agrupava les comarques d'Osona, el Ripollès i la Cerdanya.

Actualment Vic és un centre d'atracció comercial important que té un àmbit que sobrepassa la comarca estricta i arriba al Ripollès, a sectors del Bages i a pobles de la Selva, el Berguedà i el Vallès Oriental, la qual cosa converteix la ciutat en cap d'una "Àrea comercial".⁵ D'acord amb aquesta classificació, Vic és la capçalera d'una àrea comercial amb una població de 164.167 habitants que agrupa les àrees esmentades.

La delimitació d'aquests àmbits econòmics i funcionals es fonamenta, en primer terme, en el **potencial productiu de la ciutat**, que es tradueix en la generació d'importants fluxos de mobilitat quotidiana de tipus laboral cap a Vic, i en segon lloc en l'atracció que la ciutat exerceix sobre els àmbits comarcal i extrcomarcal en termes **d'oferta comercial i de serveis**, inclosos, lògicament, els **serveis culturals i de lleure**.

Quant al primer punt, les dades de mobilitat obligada són d'una claredat pregonera (Taula 5). Si s'analitzen els índex d'autocontenció i autosuficiència⁶ derivats de la mobilitat laboral, palesen que una part important de l'ocupació de la ciutat es cobreix amb mà d'obra procedent d'altres indrets, bàsicament de la comarca.

Taula 5. Mobilitat obligada per motiu de treball. Principals orígens

Municipi	1991	1996	% Var 91-96
Manlleu	738	1.074	45,52
Taradell	508	583	14,76
Tona	366	483	31,96
Torelló	319	445	39,49
Roda de Ter	393	431	9,6
Calldetenes	257	346	34,63
Sant Julià de Vilatorrada	342	340	-0,6
Sta. Eugènia de Berga	292	340	16,43
Gurb	244	289	18,44
Centelles	164	232	41,46
Total	3623	4.563	25,94

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

⁵ Segons dades de l'*Anuario Comercial de España 2000*, editat pel Servei d'Estudis de "La Caixa", Vic és centre d'una àrea comercial de mercat. Actualment a Catalunya solament es reconeixen 7 àrees –les 4 capitals provincials, Olot, Manresa i Vic–.

⁶ L'índex d'autocontenció mesura la proporció de població ocupada resident que treballa al propi municipi, mentre que l'índex d'autosuficiència estableix la proporció de llocs de treball al municipi ocupats per residents al propi municipi. El primer dels dos índex és molt elevat, mentre que el segon és força baix, la qual cosa fet indica que la població local està ocupada majoritàriament al propi municipi, i que aquest a més localitza una important oferta d'ocupació que es cobreix amb residents en altres municipis.

Pel que fa e **l'oferta de serveis**, a la tradicional centralitat comercial de la ciutat⁷, s'hi ha afegit en els darrers anys un factor determinant com és la **Universitat de Vic**. Efectivament, es tracta de la universitat “més petita” del país en termes de dimensió de la comunitat universitària, però Vic també és la ciutat més petita que allotja una seu universitària completa. Aquesta correlació suposa, per exemple, que la comunitat universitària d'un 5.000 persones, converteixi Vic en la primera ciutat catalana amb seu universitària amb un nivell més elevat de població estacional (Taula) fet que s'ha de vincular òbviament amb les persones vinculades a la universitat instal·lades a la ciutat.

Taula 6 .Índex de població estacional 1998

Vic i altres ciutats universitàries catalanes	% de població estacional ETCA ⁸ respecte a la població total
Vic	7,55
Cerdanyola del Vallès (per UAB)	5,41
Tarragona	6,54
Girona	6,52
Lleida	2,85

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Malgrat que des dels operadors culturals es pugui tenir una sensació d'un escàs nivell d'impacte d'aquesta població sobre les propostes culturals ofertades, la sola presència d'aquesta **població universitària** constitueix un element molt important per a la ciutat, en termes de “**capital cultural**”, una oportunitat que canalitzada oportunament, hauria de comportar un impacte evident no solament en termes d'oferta i de demanda, sinó de clima cultural de l'entorn.

Sense pretendre abusar de les dades, no es pot deixar de mencionar la distribució territorial de procedència de la comunitat universitària, atès que constitueix un element significatiu en la delimitació del posicionament territorial de la ciutat (taules 7 i 8)

⁷ El seu potencial d'atracció queda palès en el pes demogràfic de la ciutat respecte a la seva àrea d'influència. La població de Vic només representa el 19% del total de la població de la seva àrea comercial, si comparem aquesta dada amb la de Manresa (àrea comercial molt propera i amb una pes demogràfic similar), ens trobem que aquest percentatge arriba al 30%, el que ens demostra que Vic atreu a un percentatge molt més ampli de població que viu en un territori molt més extens.

⁸ El concepte de població real o “població equivalent a temps complet any (ETCA)” té en compte la població no resident present, la població resident no present i la diferència entre aquestes dues categories que dona lloc a la població estacional o flotant. Els territoris amb forta implantació de segona residència, establiments turístics o centres universitaris com el cas de Vic tenen una ETCA superior a la població de dret censada. (Informació i dades obtingudes a la web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, www.idescat.es).

**Taula 7. Procedència dels alumnes per comarques.
Universitat de Vic 2001-2002**

Comarca	Nombre d'alumnes	% del total
Osona	1003	21,33
Barcelonès	818	17,39
Vallès Oriental	376	7,99
Vallès Occidental	191	4,06
Bages	170	3,61
Gironès	168	3,57
Baix Llobregat	160	3,40
Maresme	159	3,38
Ripollès	105	2,23

Font: Universitat de Vic

Deixant a banda momentàniament comarques amb fort pes demogràfic com el Valès Occidental, el Baix Llobregat i el Maresme, les dades permeten dibuixar **dos eixos de relació clars**: d'una banda el que seria **l'eix longitudinal clàssic** recorregut per les vies N-152 i la línia Barcelona-Puigcerdà que formarien les comarques del Vallès Oriental, Osona i el Ripollès; i d'altra banda, el nou **eix transversal** format junt amb Osona pel Bages en direcció ponent i la Selva i el Gironès en direcció llevant⁹ (Fig. 2).

I aquesta mateixa delimitació es pot establir, tot i que amb excepcions notables si es baixa a l'àmbit municipal (Taula 8)

**Taula 8. Procedència dels alumnes per municipis.
Universitat de Vic 2001-2002**

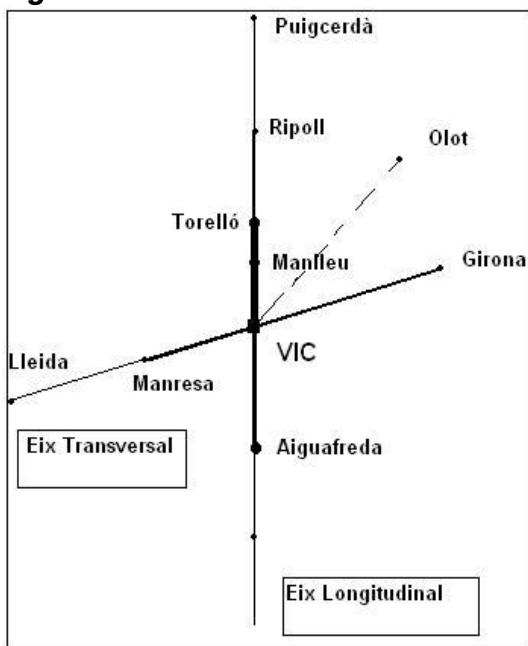
Municipis	Alumnes	% del total
Barcelona	688	14,63
Vic	289	6,15
Manlleu	150	3,19
Granollers	98	2,08
Torelló	91	1,93
Girona	89	1,89
Palma de Mallorca	76	1,62
Madrid	71	1,51
Manresa	68	1,45
Ripoll	65	1,38
La Garriga	56	1,19

Font: Universitat de Vic

⁹ De la construcció del túnel de Bracons, objecte actual d'una forta polèmica, se'n derivarà probablement una intensificació de la relació entre Osona i la Garrotxa, fet que ha portat a plantejar la hipotètica conformació d'un nou ramal o sub-eix de l'eix transversal entre Vic i Olot.

Sembla clar doncs que es delimiten clarament dos nivells de relació territorial –el comarcal i el supracomarcal-, respecte als quals la producció cultural de la ciutat no en pot ser aliena.

Figura 2. Posicionament territorial

En primer lloc **la comarca** i, dins la comarca, encara de forma més evident l'eix urbà de la plana, que sosté una densa xarxa de relacions quotidianes, que són també relacions culturals: “sempre que es parla d'Osona en relació amb el territori es presenta com un continu urba-rural on les relacions de residència, producció, consum i oci, s'estenen en gran quantitat de llocs d'activitats complementàries”¹⁰.

De la mateixa forma que no es podria entendre el pes econòmic ni la projecció de Vic sense comptar amb el coixí comarcal, es pot afirmar sense cap mena de prevenció que **la realitat cultural de Vic no es pot entendre desvinculada de la dimensió comarcal**. Sembla evident que el potencial cultural de Vic requereix de la massa crítica que obté del territori comarcal. Les dades referides a la producció i el consum cultural ho reflecteixen de forma diàfana.

En aquest punt cal remarcar el fet que **la comarca d'Osona no presenta una estructura monocèntrica** com altres territoris més o menys similars, tal com es posa de relleu en la documentació del Pla Estratègic d'Osona: “el que ens diferencia d'altres comarques interiors és precisament la multicentralitat estesa per la plana. Front a comarques monocèntriques com l'Anoia (Igualada), el Bages (Manresa) o la Garrotxa (Olot), a Osona parlem de Vic-Manlleu-Torelló, com a elements aglutinadors i intercomplementaris d'aquesta centralitat o capitalitat”¹¹. La concentració de població, activitat econòmica i cultural a l'eix Vic-Manlleu-Torelló ha propiciat la presentació d'una agosarada proposta de potenciació del ferrocarril com a metro comarcal¹².

¹⁰ Miquel Surinyach, ponència al document *Memòria del Congrés de Cultura Osona 1996*.

¹¹ Citat per Miquel Surinyach al mateix document.

¹² Vegeu la proposta elaborada pels geògrafs Jaume Font i Jordi Ortíz (2002) *Transport públic i sostenibilitat: el “metro comarcal” Vic-Manlleu-Torelló*. (disponible a Internet www.ajvic.es/urbanisme/metro_comarcal.htm)

El marc de relació comarcal és assumit de forma natural per les persones i les organitzacions culturals. La celebració del Congrés de Cultura d'Osona l'any 1996 feu palesa aquesta realitat. Els centres de formació i les programacions atreuen un important contingent d'usuaris i espectadors comarcals sense els quals probablement no podrien arribar a la dimensió i el nivell de qualitat que han assolit. La ciutat és seu d'equipaments i d'entitats que tenen com a marc natural de referència i actuació la comarca: Patronat d'Estudis Osonencs, HACS, Vic Bang Jazz, Osona en Dansa, Fressa..., i el dia a dia de la cultura es troba farcit d'accions i iniciatives que tenen una dimensió comarcal, ja sigui per part dels promotors, del usuaris o d'ambdós col·lectius ensem. I tot plegat, amb la cobertura d'un marc de comunicació propi servit per la premsa comarcal.

Per tant, **la planificació del futur cultural de la ciutat no pot obviar en cap circumstància aquesta dimensió comarcal.** Així, tant en l'àmbit dels equipaments com dels projectes, Vic ha de poder exercir la capitalitat comarcal partint de la realitat policèntrica de la comarca, de forma que sigui possible mantenir objectius comuns amb la resta del territori, tot evitant competències estèrils. En el mateix document del Congrés de Cultura d'Osona, Miquel Surinyach, prenent com a referència les opinions de Jordi Borja, argumenta sobre la competència entre ciutats en els següents termes: "...les ciutats busquen per tots els medis augmentar els seu poder d'atracció "(pag 136) No ha aprofitat Vic la centralitat que li dona el reconeixement oficial de capital de comarca per organitzar tota mena de congressos? No va aprofitar Torelló la centralitat que té a la zona de la Vall del Ges per organitzar certàmens i festivals de tota mena? En el cas de Manlleu, no és l' "ambició" projecte del passeig del Ter el primer pas per evidenciar la seva identitat i centralitat? Però com el propi Surinyach apunta més endavant, "és possible tenir objectius comuns sense competir internament alhora".

Assolint un major nivell d'estructuració comarcal a través de la dinàmica cultural comuna, la capitalitat cultural de Vic n'hauria de sortir reforçada, si es parteix d'una lògica de xarxa, de compartiment i accés a recursos que tinguin com a objectiu l'enfortiment de tot el sistema, sense que això s'hagi de fer a costa de l'afebliment de les posicions de les altres centralitats.¹³

Pel que fa a l'**àmbit supracomarcal**, el posicionament territorial bascularà entre els dos eixos abans esmentats. L'esperada millora de les comunicacions amb el Ripollès, i la Cerdanya, i hipotèticament amb el sud de França, a través la línia fèrria de Puigcerdà hauria de permetre mantenir la tradicional vinculació del Ripollès amb Osona, afavorint la intensificació de les relacions quotidianes, ara molt condicionades per les greus deficiències del servei ferroviari. Des de la comarca es considera prioritari defensar el posicionament de Vic en aquest àmbit, que es veu perillar davant d'una hipotètica nova organització territorial de Catalunya que instauraria una nova vegueria-província de la Catalunya Central¹⁴.

¹³ En aquest sentit s'ha d'avançar que en el debat que s'ha plantejat entorn del tancament del teatre Atlàntida (que tractarem convenientment més endavant) una de les opcions que s'ha plantejat des de Vic proposa traslladar provisionalment la programació al Teatre Cirvianum de Torelló, reconeixent el seu pes i la seva projecció a nivell de comarca. Un plantejament que resultaria insòlit en el context d'altres realitats territorials urbanes en competència.

¹⁴ Entitats, institucions i ciutadans d'Osona van elaborar un manifest el propassat més de maig de 2003 en que proposen la creació, en la futura divisió territorial de Catalunya, d'una vegueria que reconegui l'especificitat dels territoris que constitueixen la conca de l'ALT TER (el Ripollès i Osona), en detriment de la inclusió d'Osona en l'àmbit de "les comarques centrals"

La defensa d'aquest àmbit de relació tradicional, ha de ser compatible amb la potenciació de l'àmbit transversal. En aquest àmbit, Vic es relaciona amb un conjunt de ciutats com Manresa o Girona amb capitalitats culturals molt desenvolupades. D'això se'n podria despendre una lectura en clau d'amenaça que situés Vic en posició d'inferioritat davant el potencial d'uns sistemes urbans de major dimensió. Però en aquest cas s'ha substituït la lògica de la jerarquia per la de la **interacció**, optant decididament per les complementàrietats i els beneficis d'una relació en **xarxa** que ja s'ha formalitzat en iniciatives com **Transversal**¹⁵.

Quant als **àmbits territorials superiors**, com és sabut, la ciutat ha esdevingut referent nacional en l'àmbit de la música, a l'empara de l'èxit assolit pel **Mercat de Música Viva**. Per tant, en aquest punt, l'orientació estratègica no s'ha d'apartar del guió ja escrit: el plantejament futur del projecte cultural de Vic hauria de passar en primer terme per la defensa del posicionament assolit al voltant d'aquest certamen, consolidat tant a nivell nacional com internacional.

De forma complementària, i com també ja s'ha apuntat anteriorment, la nova etapa iniciada al **Museu Episcopal** pot situar aquest equipament com a punta de llança d'un nou posicionament basat en els recursos patrimonials i la seva interpretació¹⁶.

¹⁵ El projecte *Transversal* va néixer a Lleida el 1996 on des de l'ajuntament d'aquesta ciutat es va impulsar la revista que porta el mateix nom. Després de quatre anys, un grup d'ajuntaments catalans -entre els quals el de Vic- que compartien col·laboracions o sintonies en projectes culturals van decidir patrocinar la publicació *Transversal. Revista de cultura contemporània* i de forma paral·lela impulsar una xarxa d'activitats culturals. Entre d'altres projectes, la xarxa va produir la producció teatral *Sum Vernis* impulsada des de Vic en el marc de l'Any Verdaguer. (<http://www.revistatransversal.com/>)

¹⁶ El museu episcopal no ha iniciat la comptabilització segmentada de públics fins enguany, pel que no es pot disposar encara d'una sèrie anual completa, però amb dades dels dos primers trimestres de l'any 2003, els visitants procedents de fora de Catalunya han estat el 23% - amb un 3,96% de visitants residents a altres llocs de l'Estat-, i originaris de 50 països.

3. AGENTS I OPERADORS CULTURALS

3.1. EL SECTOR PÚBLIC

L'Ajuntament de Vic

La dimensió quantitativa i qualitativa, tant dels recursos com dels programes culturals que es desenvolupen a la ciutat, constitueix un actiu contrastat, un actiu que en molts casos no és aliè a l'acció dels successius governs municipals. **L'Ajuntament de Vic ha estat involucrat directament o donant suport a bona part dels projectes culturals que s'han desenvolupat i es desenvolupen a la ciutat.**

És evident que des del govern municipal **s'ha produït una aposta per la cultura**, i així ho posen de manifest les dades. El pressupost de cultura s'ha incrementat en els darrers anys fins a situar-se en prop del 10% del total municipal, concretament en el 9,17 (Taula). Aquesta dada se situa lleugerament per sobre la mitjana dels municipis de la província de Barcelona que és del 8,65%¹⁷.

Taula 9. Evolució del pressupost (Euros)

Anys	2000	2001	2002
Pressupost total	26.404.169,5	28.027.528,6	
Pressupost de cultura	2.173.084,4	2.571.033,1	
% cultura respecte el total	8,23%	9.17%	
Despesa en cultura per habitant	66,44	78,61	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SIAL

Val a dir però que aquesta intervenció ha tingut probablement una dimensió més conjuntural que estratègica. Una lògica que, val al dir, ha estat la tònica dominant en el món local català des de l'assoliment de la democràcia municipal el 1979. S'ha actuat de des de la contingència, afrontant dèficits o alternativament aprofitant oportunitats, amb un tipus d'acció més reactiva que proactiva, i d'això se n'ha ressentit la coherència dels projectes culturals globals de ciutat. Es pot afirmar que **s'ha observat un dèficit de coordinació entre els diversos serveis municipals implicats en la gestió de la cultura local.**

L'anàlisi de les dades aporta un altre element important de valoració **que permet constatar una certa manca de centralitat de l'àrea de cultura** en el conjunt de l'acció de govern municipal. L'acció cultural de l'ajuntament es caracteritza per la fragmentació, evidenciada en la **dispersió de dependències, funcions –i pressupostos- en diverses àrees, i també dins el propi departament de cultura.**

- La **regidoria de cultura** gestiona directament les relacions amb les entitats i, a través de l'**IMAC**, els equipaments culturals propis o participats -biblioteca Joan Triadú, Teatre Atlàntida, casa Galadies, Llotja del Blat- i les programacions culturals i festives. Així mateix està present directament al consorci del Museu de l'Art de la Pell i al patronat del Museu Episcopal de Vic.

¹⁷ Mitjana de 221 municipis de la província amb dades del pressupost de cultura dels anys 2000 i 2001 disponibles a la pàgina web del SIAL.

- L'**Institut Municipal de Promoció Econòmica** (IMPEVIC) gestiona el Mercat de Música Viva, programa que s'emporta una part molt significativa del pressupost municipal de cultural.
- L'escoles municipals de música i art així com els ciber@ateneus estan vinculades a la **regidoria de joventut i educació en el lleure**.
- La **regidoria de centres cívics i festes de barri** - Àrea durbanisme i obres públiques, serveis, barris i medi ambient- gestiona el manteniment i les activitats dels centres cívics –lleva el servei de ciber@ateneus- i també les festes de barri.
- La **regidoria d'Hisenda i règim interior** té competència sobre l'Arxiu Històric Municipal
- La **regidoria de serveis socials** te competència sobre l'Hotel d'Entitats que hostatja algunes entitats culturals.

Continuant amb aquesta anàlisi i tornant als pressupostos (taula 10a) les dades permeten constatar que:

- La **cultura compta a Vic**, es pot afirmar en forma gairebé d'eslògan, i compta perquè la dada del pressupost és molt elevada
- Però **l'àrea de cultura no hi compta tant**, atès que una part significativa del pressupost i els programes depenen d'altres àrees. Així un dels programes més rellevants que es realitzen a la ciutat com és el Mercat de Música Viva, depèn com ja s'ha dit de l'IMPEVIC. Tot plegat fa que en els darrers anys, el pressupost de l'IMAC s'hagi situat a l'entorn del 30% del pressupost de cultura de l'Ajuntament (funcional 451)

Taula 10a. Pressupost de l'IMAC (Euros)

Anys	Pressupost IMAC	Pressupost de cultura	% IMAC/Total
2000	719.772	2.173.084,47	33.12
2001	780.388	2.571.033,18	30.35
2002	748.000		

Font: Elaboració pròpia a partir de IMAC, Ajuntament de Vic

De l'anàlisi de la taula anterior se'n deriva que el pressupost de l'IMAC va enregistrar una augment significatiu l'any 2001 –coincidint amb la celebració de l'Any Verdaguer- seguit d'una lleu contracció l'any següent que va suposar una reducció de poc més del 4% respecte l'any precedent. Però si s'analitza el detall de les partides pressupostàries, es pot comprovar com l'aportació de l'Ajuntament a l'IMAC va tenir una forta davallada en aquest darrer exercici, que només es va poder compensar per l'increment de l'aportació de la Generalitat¹⁸ (taula 10b, figures 3 i 4). D'altra banda, també es constata la davallada de les partides del capítol III corresponents a taxes i altres

¹⁸ El fort increment d'aquesta aportació es vincula pràcticament a una única partida corresponent al programa de companyies residents de Dansa que s'esmentarà més endavant.

ingressos, relacionada amb la inhabilitació del teatre Atlàntida que es comentarà més endavant.

Taula 10b. Evolució pressupost d'ingressos IMAC

	2000	2001	2002
Taxes i altres ingressos	151.455	138.233	95.490
Ingressos taquilla teatre	120.803	123.207	90.090
Altres	30.652	15.025	5.400
Transferències corrents	568.286	642.139	652.490
Aportació Ajuntament	536.704	572.765	450.745
Aportació Generalitat	28.577	35.418	174.445
Altres	3.005	33.957	27.300
Ingressos patrimonials	32	16	20
Total Ingressos	719.772	780.389	748.000

Font: Elaboració pròpia a partir de IMAC, Ajuntament de Vic

Figura 3. Evolució partides d'ingressos

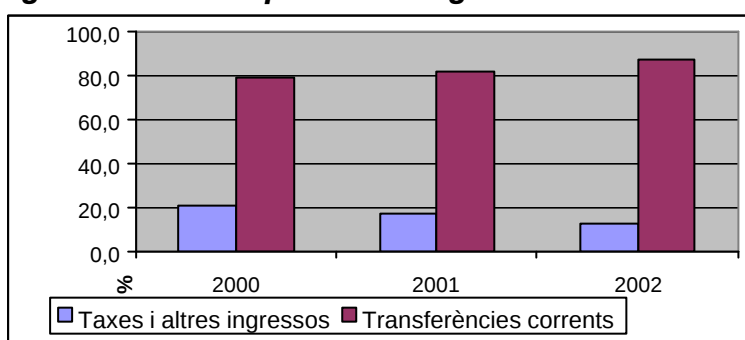
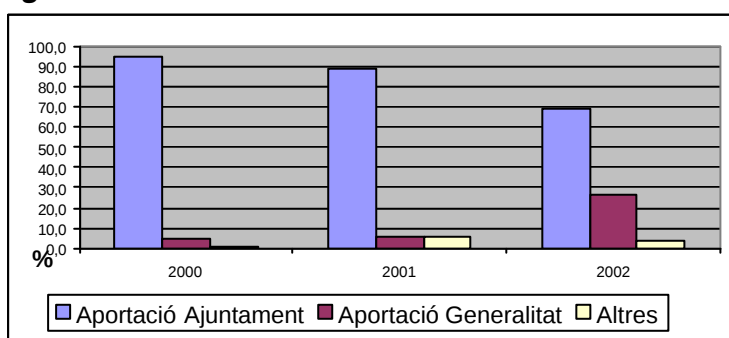

Figura 4. Evolució de les transferències corrents

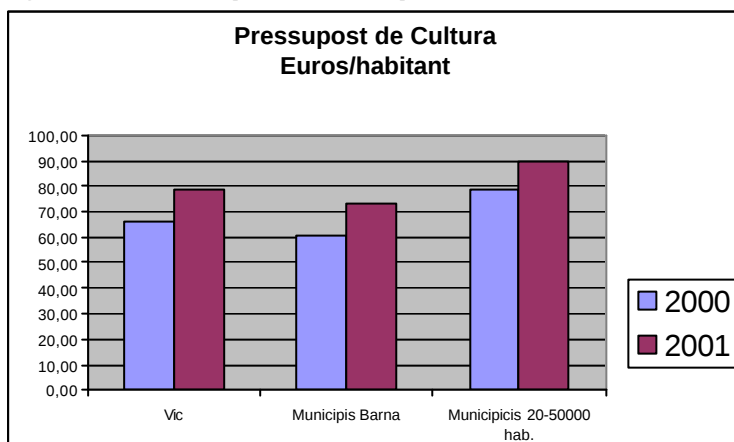
Atenent als elements i dades aportades, es plantegen els següents punts en clau de reflexió i anàlisi estratègica: +

- **La creació de l'IMAC ha estat un factor positiu**, i ha significat un pas endavant en l'articulació d'un model de gestió cultural per a la ciutat, **però el seu desenvolupament no es pot donar per completat**.
- L'estructura organitzativa és incompleta (de la figura del gerent es passa directament al personal administratiu, que realitzen les funcions de personal tècnic especialitzat en absència d'aquesta figura), es detecta una insuficiència de recursos humans -en relació al punt anterior- i uns pressupostos excessivament ajustats i poc estables (taules 10a i 10b).

- **L'IMAC s'ha especialitzat en programes de cultura artística, quedant al marge d'altres àrees d'intervenció importants com la cultura cívica (centres cívics, proximitat, etc.) o el patrimoni cultural.** Aquesta especialització ha donat com a fruit uns excel·lents programes i una trajectòria impecable en uns àmbits, però n'ha deixat altres de descoberts, la qual cosa li resta centralitat dins l'acció de govern municipal.

Aquestes febleses es poden tornar a il·lustrar a partir de l'anàlisi dels pressupostos municipals. Així, mentre que Vic presenta una despesa per habitant superior a la mitjana dels municipis de la província de Barcelona, el grup de ciutats mitjanes entre 20 i 50.000 habitants presenten en termes mitjans un esforç cultural més elevat que el de Vic (figura 5).

Figura 5. Pressupostos comparats

Finalment, i pel que fa a la relació entre l'ajuntament i els altres agents culturals de la ciutat, en el marc de les polítiques de participació ciutadana i les estratègies de subsidiarietat:

Es posa de relleu que probablement s'ha produït una aprofitament insuficient de la relació de proximitat i el reconeixement entre els principals operadors culturals locals a l'hora d'impulsar i establir objectius i estratègies de treball compartit.

- S'han implementat instruments com les comissions participatives, però han funcionat més com a comissions de seguiment de programes que com a instàncies de disseny i coordinació, generadors d'iniciatives i projectes comuns.

Altres administracions públiques

A banda de l'Ajuntament les altres administracions públiques catalanes tenen una presència significativa a Vic. Aquesta presència es relaciona més enllà de la seva participació en equipaments i programes territorialitzats, comuns a moltes altres ciutats i capitals comarcals, a la localització a Vic d'equipaments singulars com l'Institut del Teatre o el Museu Episcopal o el Museu de l'Art de la Pell o de programes que han assolit una dimensió de certàmens de caràcter nacional com el Mercat de Música Viva. Això implica, lògicament, l'aportació dels recursos econòmics corresponents, que suposen unes xifres prou significatives.

La **Diputació de Barcelona** ostenta la titularitat de l'**Institut del Teatre**, institució en la que també participa l'Ajuntament de Vic, amb qui també comparteix la gestió de la **Biblioteca Joan Triadú**. La Diputació de Barcelona dóna suport així mateix al Mercat de Música Viva, el Festival de Jazz i a la programació artística municipal a través de l'Oficina de Difusió Artística. Així mateix, l'Oficina del Patrimoni Cultural ha establert un important projecte de col·laboració amb l'Ajuntament i el Bisbat de Vic per a la reorganització del Museu i Biblioteca Episcopal, al que s'ha destinat unes aportacions econòmiques molt importants entre els anys 1998 i 2003.

La **Generalitat de Catalunya** participa en el Patronat del **Museu Episcopal de Vic** i en el consorci del **Museu de l'Art de la Pell** i també participa en els programes artístics suara esmentats. Aquesta institució, i concretament, el departament d'ensenyament és el titular de l'**Escola d'Art de Vic**, i de l'**Arxiu Històric Comarcal**, gestionat pel **Consell Comarcal d'Osona**.

L'organisme comarcal, gestiona l'equipament de Sant Pere de Casserres i altres programes de la Generalitat com el Taller de Cultura Popular així com alguns programes propis de dimensió comarcal. Entre aquests es pot esmentar la iniciativa que pretén aglutinar les propostes musicals d'estiu a la comarca amb el denominador de "Festival de Música d'Osona" o l'agenda que agrupa les propostes del cicle de Nadal.

Unes iniciatives que es podrien intensificar atesa la dimensió comarcal de les dinàmiques culturals a Osona, assolint, per exemple una agenda comarcal integrada a l'estil de les que funcionen en altres comarques com el Vallès Oriental.

3.2. EL SECTOR CÍVIC

El sector cívic i associatiu ha tingut un protagonisme indiscutible en la dinamització cultural en el marc de les ciutats mitjanes catalanes, i Vic no n'ha estat una excepció. La ciutat compta amb un ventall d'entitats i grups associatius que desenvolupen un paper determinant en la conformació de realitat cultural vigatana, i en molts casos, també comarcal.

El mapa de l'associacionisme cultural a la ciutat es caracteritza per la dimensió quantitativa i per la diversitat dels organismes que el formen.

El darrer inventari realitzat recentment inclou prop de 200 entitats associatives, de les quals unes 50 es cataloguen explícitament com a culturals (Taula 10). A aquestes caldria afegir les entitats de caràcter cívic, social o professional que de forma més o menys habitual actuen com a promotors d'activitats de dinamització cultural.

Taula 10. Entitats associatives de Vic 2002.

Tipologia	Número	% total
Cívica	36	18,46
Cultural	51	26,15
Esportiva	28	14,35
Professional	17	8,71
Social	51	26,15
Altres	12	6,15
Totes	195	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic¹⁹.

A manca d'un indicador més fiable, l'anàlisi dels actes inclosos en l'agenda cultural de la ciutat permet afirmar que **les entitats associatives promouen o participen en més de la meitat de les activitats de difusió cultural programades** a la ciutat. Aquestes entitats constitueixen, sens dubte, un dels pilars de la cultura local, i en molts aspectes desenvolupen una tasca de dinamització cultural pràcticament insubstituïble. Algunes de les programacions més significatives que actualment es desenvolupen a la ciutat han estat promogudes i pilotades per entitats culturals, programacions que serien pràcticament inviables si s'haguessin de plantejar des d'una òptica que no incorporés el component cívic i no lucratiu que hi aporta el món associatiu. Programacions que abasten múltiples camps d'actuació i vehicles artístics: festivals, cicles i jornades, premis i concursos; cursos, conferències i presentacions... Propostes que abasten des dels formats i llenguatges més convencionals als més innovadors i contemporanis en un ventall d'iniciatives que no és sinó el reflex de la pròpia diversitat de les entitats locals.

Aquesta diversitat es pot concretar d'antuvi en aspectes com la dimensió de les entitats –en termes de massa social– i la seva antiguitat. Sobre el primer punt, l'inventari reflecteix la presència d'un grup nombrós d'entitats de dimensió reduïda, amb menys

¹⁹ Les dades facilitades per l'Ajuntament de Vic corresponen a un inventari de l'any 2003 que no ha estat editat.

de 50 associats, però també cal remarcar l'existència d'un **nombre significatiu d'entitats mitjanes i grans**, amb gairebé 40 entitats que superen els 300 associats. (Taula 11)

Taula 11. Entitats associatives de Vic 2002: Nombre d'Associats

Nombre d'associats	Entitats	%
0 a 50 socis	63	37.72
51 a 100 socis	33	19.76
101 a 200 socis	24	14.37
201 a 300 socis	9	5.38
Més de 300 socis	38	22.75
Total(*)	167	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic

(*) El nombre d'entitats amb socis comptabilitzats és de 167 sobre 195

Si ens atenem a l'any de fundació i/o inici d'activitat (taula 12), es constata un **clar predomini de les entitats de creació recent**: prop d'un 40% de les associacions s'ha registrat amb posterioritat al 1990, i aquest percentatge puja fins al 60% si es contempen les associacions creades des de la dècada dels 80. Però el clar predomini de l'associacionisme creat fonamentalment en l'etapa democràtica no pot fer perdre de vista el pes i la significació que mantenen les entitats més veteranes. **Entitats amb una llarga trajectòria** –en alguns casos centenària- que, si més no, aporten un referent de continuïtat i permanència que les acredita en un context marcat sovint per les trajectòries més efímeres.

Taula 12 . Antiguitat de les entitats associatives

Any de fundació de les entitats	Número	% Total
No consta l'any de fundació	8	4.1
Abans de 1950	20	10.25
1951-1960	6	3.07
1961-1970	15	7.69
1971-1980	32	16.41
1981-1990	41	21.02
1991-2000	55	28.2
Després de l'any 2000	18	9.23
Total	195	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic.

- Aquesta fortalesa de la cultura cívica i associativa, que com a mínim s'evidencia en termes de presència quantitativa i participació en la dinamització de la cultura local, no pot fer perdre de vista les dificultats i febleses que afecten l'associacionisme cultural.

- Unes febleses que en cap cas són patrimoni exclusiu de l'associacionisme local, sinó que són una mostra il·lustrativa d'una problemàtica que sobrepassa l'àmbit local i es

reprodueix amb major o menor grau a nivell de país. Problemàtiques com l'atomització, la dificultat de mobilitzar efectius o la dependència de les administracions, que afecten en més o menys intensitat bona part del teixit associatiu, o d'altres qüestions que afecten de forma més específica a les entitats més tradicionals, com la gestió del propi patrimoni, la manca de relleu generacional, la dificultat de connectar amb les demandes de la ciutadania²⁰.

Tornant a Vic, a banda de la informació cronològica, l'inventari esmentat inclou altres dades de les que es poden extreure alguns indicadors de situació del sector. En general es pot establir un diagnòstic que posa en evidència algunes de les mancances i dificultats que afecten una part significativa del moviment associatiu.

Així, per exemple, les dades sobre recursos relacionats amb les noves tecnologies – fonamentalment disposició de correu electrònic i pàgina web- indiquen un baix nivell de penetració de la cultura digital en l'entorn associatiu local: **prop d'un 70 % de les entitats no disposen de pàgina web pròpia, i gairebé un 40 % no tenen correu electrònic** (taula 13). Un dèficit significatiu, que més enllà de la relació amb la cultura digital, probablement es podria prendre com un **indicador del –baix o reduït- nivell operatiu** de les organitzacions.

Taula 13. Entitats associatives: disposició de recursos relacionats amb les TIC

Entitats	Nombre	% total
Tenen correu electrònic	119	61.02
No tenen correu electrònic	76	38.97
No tenen pàgina web	136	69.74
Pàgina web en construcció	9	4.61
Disposen de web pròpia	50	25.64
Total	195	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic.

I si de l'espai virtual passem a una esfera molt més tangible com la patrimonial, en relació a la disposició de seu social i/o centre operatiu per part de les entitats, les dades reforcen en part l'anàlisi anterior: **un percentatge significatiu d'entitats no disposen de cap tipus d'espai operatiu**, i gairebé la meitat funcionen amb un espai cedit o compartit (taula 14).

²⁰ Vegeu les opinions expressades en les sessions *Debats al Territori* promoguts per la Federació d'Ateneus de Catalunya i altres federacions d'entitats. Aquests es poden seguir a la xarxa a través de <http://debatsalterritori.delibera.info>

Taula 14. Entitats associatives: disposició d'espais

Tipologia d'espais	Nombre	%
Cedit	45	23.07
Compartit	43	22.05
Llogat	30	15.38
No tenen espai propi	37	18.97
Sí tenen espai propi	40	20.51
Total	195	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic.

En conjunt, aquestes dades -necessàriament parcials i incompletes- il·lustren sobre la situació de precarietat que afecta una proporció important de les entitats associatives, una precarietat que afecta la seva capacitat operativa, i que en major o menor grau es veu condicionada pel suport extern que reben, fonamentalment de les administracions públiques. En concret, 22 de les 51 entitats culturals reben suport econòmic directe de l'Ajuntament de Vic i en alguns casos, aportacions d'altres administracions (Taula 15). Aquestes dades no inclouen conceptes com suport lògic per a realització d'activitats, o altres fórmules de col·laboració que reben un nombre molt més elevat d'entitats.

Taula 15. Entitats associatives. Suport públic²¹

Entitats	Nombre	%
Entitats associatives de Vic que reben algun tipus de finançament públic	102	52.3%
Entitats culturals que reben algun tipus de finançament públic	22	43.13%

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic.

- Això posa sobre la taula la qüestió - sempre candent i gairebé mai exempta d'una certa polèmica- del finançament de la cultura associativa (criteris, objectius, ponderació de propostes...). Una qüestió que s'ha d'abordar de forma prioritària en clau de reflexió estratègica atès que, com s'ha dit, una part significativa de la producció cultural local hi resta condicionada en major o menor mesura.

- En relació a aquest punt, el pes del món associatiu en el conjunt de les programacions locals reclama l'assoliment d'un cert nivell de coordinació entre els diversos agents programadors cara a evitar duplicitats, solapacions o altres ineficiències que es puguin produir.

²¹ Es considera qualsevol ajut que provingui de l'Ajuntament de Vic (inclou IMAC, IMPEVIC, i de l'IME) del Consell Comarcal, de la Diputació de Barcelona, o de la Generalitat de Catalunya.

3.3. EL SECTOR PRIVAT I PROFESSIONAL

En l'anàlisi de la cultura en l'àmbit privat i professional a nivell local cal tenir en compte una consideració prèvia important. Cal distingir entre les empreses i professionals que desenvolupen una activitat econòmica dins el sector cultural, o dit d'altra forma, el que s'engloba en la denominació d'**indústries culturals**, i d'altra banda, les **organitzacions empresarials o professionals** que independentment del sector o sectors econòmics on s'inscriu la seva activitat, actuen com a **agents culturals del territori**.

La primera accepció no presenta aparentment dificultats de delimitació atès que normalment s'utilitza la norma estadística derivada de la classificació vigent d'activitats econòmiques (CNAE). Quant a la segona accepció, englobaria des de les organitzacions que protagonitzen iniciatives de patrocini i mecenatge fins a empreses o professionals que promouen accions de dinamització cultural, podent aquestes estar relacionades o no amb la seva activitat principal. Cal remarcar que no es tracta de fórmules excloents, i les confluències poden ser diverses: empreses catalogades com a indústries culturals poden actuar també com a agents de dinamització cultural; organitzacions amb programes propis de difusió cultural poden actuar a la vegada com a patrocinadors d'altres iniciatives, etc.

En termes estrictes d'activitat empresarial, la implantació d'activitats al voltant del sector cultural —**empreses i professionals** culturals en sentit ampli²²— ha assolit un nivell respectable a la ciutat de Vic. Les dades de l'IAE de l'any 2002 (Taula 16) reflecteixen la presència de prop d'un centenar d'empreses o professionals dins el sector cultural.

Taula 16. Empreses i Professionals culturals (IAE)

Sectors (classificació CNAE)	Nombre
EDICIÓ DE LLIBRES	3
EDICIÓ DIARIS I REVISTES	14
ALTRES EDICIONS (NCAP)	3
GALERIES D'ART	2
COM. DETALL LLIBRES, DIARIS, PAPERERIA	45
DISTRIBUCIÓ I VENDA DE PEL·LÍCULES	1
EXHIBICIÓ DE PEL·LÍCULES CINE I VÍDEO	3
SERVEIS DE RADIODIFUSIÓ	2
EMPRESSES D'ESPECTACLES	12
ALTRES SERVEIS CULTURALS	6
TOTAL	91

Font: Ajuntament de Vic

Les dades reflecteixen una presència important del **sector editorial** - tant pel que fa a llibres com a premsa escrita - un sector que, a banda de l'impacte econòmic directe,

²² Preferim utilitzar aquesta denominació a la d'indústries culturals, atès que, en la gran majoria dels casos, es tracta d'empreses de serveis o de professionals i artistes.

desenvolupa un paper fonamental en la configuració de la realitat cultural local atès que a priori se'n pot esperar una major sensibilitat cap a la realitat cultural propera que pot facilitar la sortida a les produccions en clau local tant pel que fa a autors com a temàtica. En aquest sentit, la presència d'editorials i mitjans de comunicació locals i comarcals solvents esdevé sovint un factor crític que contribueix de forma notable a l'hora d'establir diferències entre ciutats i territoris.

Dins el propi sector editorial han sorgit iniciatives²³ que, tot i que encara minoritàries, obren via de penetració cap a sectors estratègics com la producció de continguts en format **multimèdia**. D'altra banda, dins el sector de la premsa escrita també s'han produït intents per conformar grups de comunicació que englobin diversos suports i formats.²⁴

- Malgrat que les tendències de localització de les anomenades indústries culturals apunten cap elevats nivells de concentració²⁵, **a la ciutat de Vic es donen una sèrie de condicions que poden afavorir la implantació d'empreses relacionades amb la creació de continguts**: indústria editorial dinàmica, grups de comunicació, universitat, ensenyaments artístics, persones i col·lectius vinculats a la creació artística...

Pel que fa la implicació del sector privat en la dinamització cultural del territori, cal remarcar que el **món econòmic i empresarial** juga un paper molt important en la configuració de la cultura local. La seva intervenció es manifesta en diferents tipologies d'actuació, que es poden agrupar en:

- **Intervenció directa** per part de professionals, empreses o organitzacions relacionades –bàsicament fundacions o similars- **en la producció i/o programació d'activitat cultural**.
- **Accions de patrocini i mecenatge**

Dins el primer bloc hi cabria un ampli ventall de situacions. En primer lloc es poden esmentar les programacions que es desenvolupen en establiments comercials (programacions artístiques de bars o locals de lleure; presentacions, exposicions, lectures en llibreries...) que tot i que normalment es tracti de propostes modestes, ocupen un espai significatiu en la dinàmica cultural de la ciutat. En aquesta categoria es poden esmentar els bars Gravat i Pròleg, Back Room i la llibreria Tralla.

En una dimensió molt diferent se situa la intervenció de les **caixes d'estalvi**. Dues d'aquestes caixes es poden considerar com a entitats de referència del territori. La Caixa de Manlleu constitueix el referent territorial de la comarca d'Osona tant per la localització de la seva seu social com pel seu nivell d'implantació. Aquesta entitat d'estalvi opera directament a la ciutat de Vic a través de la seva seu que compta amb un petit auditori i sala d'exposicions. El nivell de programació pròpia és més aviat limitada, però dona suport a diverses associacions i programacions culturals, entre els que destaca el conveni amb l'Orquestra de Cambra de Vic, així com el patrocini de la campanya "Anem al Teatre".

²³ L'exemple més significat en aquest sentit seria Eumogràfic, vinculat al grup Eumo, i amb una divisió multimèdia a la ciutat de Barcelona.

²⁴ Vegeu a Josep Comajoan Colomé, "Els mitjans de comunicació a Osona. Un sistema informatiu incomplet", *Ausa* num 148-149, PESO, Vic 2003.

²⁵ Vegeu el *Llibre blanc de les Indústries Culturals*, Generalitat de Catalunya, 2002.

L'altra entitat de referència és la Caixa de Pensions, que com ja s'ha esmentat anteriorment, està present a la ciutat a través de les programacions del Centre Cultural, amb un grau d'implantació, que la converteix en un dels primers operadors culturals del municipi. Convé remarcar que aquest nivell d'intervenció –amb els recursos econòmics i humans que suposa– converteix Vic en un territori “privilegiat” en l'actuació d'aquesta entitat, sense parangó amb altres ciutats catalanes d'un perfil similar. A banda d'aquestes dues entitats d'estalvi, altres caixes com les de Sabadell, Penedès i Manresa han col·laborat amb major o menor grau en diferents iniciatives culturals a la ciutat²⁶.

Pel que fa al patrocini i mecenatge empresarial, es produeixen accions de naturalesa i magnitud molt diversa, que suposen nivells d'implicació i d'aportació de recursos també força diferenciat. En un primer nivell es poden situar les accions de suport a programes associatius com les festes de barri, en un segon nivell se situarien accions de suport a programacions culturals i convocatòries de prestigi com premis o concursos i, finalment, cal esmentar el cas particular del Museu de l'Art de la Pell. Com és sabut, aquest museu va sorgir a partir d'una acció de mecenatge que n'ho s'ha limitat a la donació inicial dels fons per formar el gruix de la col·lecció, sinó que s'ha mantingut una col·laboració regular de la part donadora a través de la fundació que el gestiona.

En l'àmbit dels premis i concursos, empreses locals donen suport a les següents convocatòries.

- VÍCSEL
- CONCURS DE PARIPOSTALS
- CONCURS DE PINTURA I DIBUIX
- JULIUS 2003
- PREMI DE FOTOGRAFIA CIUTAT DE VIC
- BIENNAL DE VIC
- CONCURS CIUTAT DE VIC DE MÚSICA MODERNA

En l'àmbit de les programacions culturals de ciutat, el suport empresarial es concreta en algunes de les activitats de més projecció com el Festival de Jazz, i òbviament, el Mercat de Música Viva:

- L'ampli ventall d'exemples de la intervenció del món econòmic en la producció i la promoció cultural a Vic indueixen a fer-ne una valoració globalment positiva remarcant, una vegada més, l'existència de casos concrets que singularitzen la ciutat i marquen les diferències respecte a altres realitats culturals similars.

- Aquests exemples haurien de ser un incentiu per assolir un major nivell d'implicació entre el món empresarial i el món cultural local que permeti ampliar al major nombre possible de camps d'acció cultural les iniciatives de patrocini que, cal recordar, compten amb beneficis fiscals. Una ciutat com Vic, amb una estructura empresarial caracteritzada pel fort pes de l'empresa centrada en el territori, hauria de poder intensificar aquest tipus de col·laboració.

²⁶ La Caixa de Sabadell fa una aportació regular a la programació d'espectacles, normalment, fent-se càrrec d'una part de les despeses d'un espectacle musical de gran format cada temporada –concert de l'Orquestra Simfònica del Vallès–; la Caixa del Penedès ha fet diverses col·laboracions puntuals; i, finalment, la Caixa de Manresa va donar suport inicialment a la programació del Cicle de Santa Teresa, però després se'n va retirar, una col·laboració que probablement es podrà recuperar en el futur, quan aquesta entitat repregui la seva política de suport a iniciatives culturals que a hores d'ara ha concentrat en l'habilitació del futur Centre Cultural de Sant Benet del Bages.

- Val a dir, en aquest sentit, que des de l'IMAC s'ha iniciat una estratègia específica de captació de fons per aquesta via, però que de moment no ha donat els resultats esperats.

4. EQUIPAMENTS I PATRIMONI CULTURAL

4.1. PATRIMONI CULTURAL

Qualsevol persona que realitzi un recorregut per la geografia urbana de Vic, pot estar assistint de forma espontània a un itinerari per indrets que resulten fonamentals per entendre alguns dels episodis determinants de la història de Catalunya. Fets i personatges claus d'algunes etapes històriques com la medieval o les èpoques del barroc i la renaixença han deixat impregnada la seva traça en la memòria d'aquesta ciutat.

Una traça que es pot reconèixer en forma d'edificacions o altres elements construïts que conjuntament amb altres elements materials o immaterials, formen el valuossíssim patrimoni cultural de la ciutat.

Una ràpida ullada als elements del patrimoni material local permet observar, d'entrada, un extens bloc de béns inventariats i catalogats i amb alguna de les figures de protecció vigents. L'inventari abasta des l'època antiga (Temple Romà) fins a elements d'arquitectura industrial i contemporània.

El catàleg inclou un primer bloc de deu elements amb la figura de Béns Culturals d'Interès Nacional, que es completa amb 81 elements culturals d'interès local (BICL) tal i com es pot observar en les següents taules:

Taula 17. Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN)

NOM	ÈPOQUES
CASTELL D'EN PLANES	XIX – XX
TEMPLE ROMÀ	I – II
NUCLI ANTIC DE VIC	II - XX
MURALLES DE VIC	XIV
LA TORRE VELLA	VIII-XV
EL PONT D'EN BRUGUER	XIV - XV
CATEDRAL DE SANT PERE	XI, XVIII, XIX
CASTELL DE SENTFORES	Desconeguda
CASA DE MALLOLES	XVII
CASTELL DELS MONTCADA	XI - XII

Font. Departament de Cultura Generalitat

Taula 18. Béns patrimonials (BCIN+BICL) per èpoques o estils

Època	Elements	%
Romana	1	1.09
Medieval (romànic)	10	10.98
Medieval (gòtic)	8	8.79
Renaixentista	2	2.19
Barroca	26	28.57
Neoclàssica	2	2.19
Eclèctica-historicista	7	7.69
Modernista	17	18.68
Noucentista	11	12.08
Racionalista	3	3.29
Post-guerra	3	3.29
Contemporània	1	1.09
Total	91	100

Font: Ajuntament de Vic

Taula 19. Bens patrimonials (BCIN+BICL) per tipologies

Tipologia	Elements	%
Esglésies i altres religiosos	32	35.16
Edificis civils	51	56.04
Altres elements constructius(*)	8	8.79
Total	91	100

(*) (fàbriques, estació ferrocarril, escoles, jutjats, etc)

Font: Ajuntament de Vic

Conjuntament amb els béns immobles descrits, la ciutat compta amb un llegat impressionant d'elements patrimonials mobles, alguns de primera magnitud, com les pintures de J.M. Sert o les col·leccions dels museus locals –especialment del Museu Episcopal de Vic.

Aquesta institució conjuntament amb altres institucions públiques com l'Arxiu Històric Comarcal, l'Arxiu Municipal, l'Arxiu i Biblioteca Episcopal o entitats com el Patronat d'Estudis Osonencs constitueixen uns suports importantíssims en la tasca de la recerca, conservació i difusió del patrimoni. Una conservació no exempta de dificultats, tal i com s'ha posat de relleu en diverses ocasions per persones vinculades amb aquestes o altres organitzacions²⁷.

El patrimoni local es relaciona també a través de vincles temporals i/o temàtics amb altres elements patrimonials localitzats en diversos indrets de la comarca, i per extensió, amb altres llocs dels Països Catalans en aspectes com el romànic, el barroc, o el llegat verdaguerià.

En conclusió, i com a elements clau d'anàlisi i reflexió sobre aquest aparat es poden destacar:

²⁷ Vegeu "Patrimoni Cultural Desatès" a la *Memòria del Congrés de Cultura d'Osona*, Generalitat de Catalunya 1998; i "L'arqueologia a Osona 1952-2002" i "El Patronat d'Estudis Osonencs i Patrimoni arquitectònic, cultural i artístic d'Osona" tots dos a "Cinquanta anys de cultura a Osona", especial de la revista *Ausa* num. 148-149, Patronat d'Estudis Osonencs 2003.

- La ciutat ocupa una posició central en un entorn territorial que ofereix una combinació impressionant de patrimoni cultural i natural i disposa d'elements com el Museu Episcopal que poden exercir el paper de catalitzador en projectes d'interpretació i difusió del patrimoni.
- El patrimoni, la memòria en un sentit més ampli, constitueix sens dubte un dels actius fonamentals de la cultura de Vic, a l'hora que n'és també un dels elements claus del seu desenvolupament futur.
- Però a hores d'ara, la ciutat no ha abordat la construcció d'un discurs patrimonial fort i d'unes estratègies que permetin una millor articulació dels elements patrimonials a nivell local (i comarcal). Quelcom que resulta paradoxal en una ciutat que compta amb uns actius patrimonials importantíssims. Ciutats amb actius patrimonials molt menys evidents han desenvolupat programes de patrimoni molt més decidits.
- És sobre la base d'un discurs fort i rigorós de la memòria, que permeti articular una visió i un projecte global del patrimoni, que es podran portar a terme iniciatives sostenibles de desenvolupament econòmic i social en àmbits com el turisme cultural. Però el desenvolupament d'aquests projectes no s'hauria de basar d'antuvi en una concepció merament instrumental del patrimoni, a l'estil de les recurrents tematitzacions o *parctematitzacions* purament crematístiques.

4.2. EQUIPAMENTS CULTURALS

4.2.1. Els equipaments culturals: evolució i ubicació de les infraestructures

La ciutat de Vic compta amb un parc d'equipaments destinats a usos culturals considerable. El gruix fonamental d'aquests equipaments són de titularitat pública, però també hi ha instal·lacions, algunes de les quals molt importants, vinculades a organismes privats i entitats culturals.

La formació del parc d'equipaments públics ha seguit una gènesi similar a la d'altres ciutats catalanes, que s'ha basat fonamentalment en la recuperació d'espais emblemàtics amb un alt valor patrimonial habilitant-los per a usos culturals.

Aquestes actuacions han permès compatibilitzar la preservació d'aquests espais amb la seva funció com a equipaments culturals especialitzats, unes actuacions que inclouen intervencions certament espectaculars, com la que va permetre habilitar el claustre del Carme per allotjar la Biblioteca Joan Triadú.

Aquest procés va permetre assolir a mitjans de la dècada dels 90 un mapa d'equipaments dimensionat segons les característiques d'una població com Vic.

Per diferents motius aquesta situació s'ha vist alterada de forma accentuada en els darrers anys, fins al punt que en l'actualitat la situació de les infraestructures culturals a la ciutat presenta clares insuficiències.

El detonant d'aquesta situació ha estat, en primer lloc, la inhabilitació sobtada del Teatre Atlàntida on es van detectar greus problemes d'aluminosi, un fet inponderable però que ha estroncat una trajectòria molt positiva en el desenvolupament de programes de cultura artística en els darrers anys.

D'altra banda, i amb una casuística totalment diferent, també s'ha plantejat una problemàtica als equipaments allotjats a l'antic convent del Carme. En aquest cas el creixement de la demanda dels usuaris i de les expectatives de prestació dels propis serveis han desbordat les previsions inicials de serveis com la biblioteca Joan Triadú o l'Arxiu Històric Comarcal, posant-los al llindar de la saturació, i de retruc afectant també a l'altre equipament que forma part del conjunt del Carme, el Museu de l'Art de la Pell.

L'accelerat creixement demogràfic que ha viscut la ciutat en els darrers anys no és en absolut aliè a aquesta problemàtica, pel seu impacte sobre l'ús d'equipaments com la biblioteca. El mateix creixement poblacional i, sobretot, el seu component sociodemogràfic planteja, com ja s'ha avançat, la necessitat d'afrontar noves estratègies d'intervenció sociocultural que al seu torn requeriran una reformulació de les polítiques culturals en un àmbit poc desenvolupat fins ara com és el dels equipaments de proximitat.

Quant a la distribució territorial dels equipaments, es produeix una concentració molt important en la zona del centre urbà que inclou el casc antic i sectors adjacents – Convent del Carme-. Només algunes instal·lacions es localitzen en sectors més allunyats - Centre Cultural de la Caixa, o el complex del Sucre, ubicat en la zona d'expansió urbana de ponent-. Aquesta concentració territorial d'infraestructures es pot

contemplar més en clau d'una centralitat cultural positiva que de desequilibri intern. La dimensió d'una ciutat com Vic no ha fet plantejar com a prioritat l'assoliment d'un model descentralitzat d'infraestructures culturals. Però el nou escenari demogràfic i les perspectives sobre el futur poblacional de la ciutat farà necessari replantejar l'actual model.

Relació d'equipaments per a usos culturals

La ciutat compta amb un nombre molt elevat d'instal·lacions destinades totalment o parcial a usos culturals. Es tracta d'un "sistema" realment complex i certament difícil de sistematitzar, constituït per espais de característiques i formats molt diferents -que van des dels que es poden qualificar com a grans equipaments culturals especialitzats fins a petits espais que ocasionalment acullen algun tipus d'activitat cultural- i que responen a diverses fórmules de dependència i titularitat, i a diferents models de gestió.

A continuació es presenta la relació d'aquests espais a partir d'un criteri -d'altra banda gens senzill d'aplicar- de titularitat i dependència de les instal·lacions.

Equipaments culturals de titulariat municipal gestionats directament per l'Ajuntament de Vic:

- Casa Galadies
- Biblioteca Joan Triadú
- Llotja del Blat
- Teatre Atlàntida
- Escola Municipal de Música
- Escola Municipal d'Art
- Arxiu Històric Municipal
- El Sucre (Auditori Marià d'Adabal)
- Centres Cívics
- Hotel d'Entitats (Casa de la Caritat)
- Museu Balmes
- Museu Claretà

Equipaments depenents d'altres administracions públiques:

- Escola d'Arts Aplicades
- Arxiu Històric Comarcal
- Institut del Teatre

Altres espais culturals de la ciutat amb conveni de programació o participació directa de l'Ajuntament a través de patronats o consorcis

- Museu Episcopal de Vic
- Museu de l'Art de la Pell
- Sala H
- Cava de Jazz
- Casino de Vic
- Orfeó Vigatà
- Temple Romà

Altres espais culturals del municipi de dependència privada:

- Centre Cultural de la Fundació La Caixa
- Arxiu Episcopal
- Centre de la Caixa de Manlleu
- Cinema Vigatà
- Altres espais (bars, llibreries, etc)

Descripció dels equipaments:

- Biblioteca Joan Triadú

Situada a l'interior del claustre de l'antic Convent del Carme, la Biblioteca Joan Triadú forma part de la **Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona**, portant a terme tota la seva activitat específica com a biblioteca pública i gestionant el seu fons bibliogràfic, a més d'organitzar un programa extens d'activitats per fomentar la lectura. Tot plegat fa que la Biblioteca Joan Triadú esdevingui un important centre de dinamització cultural i un servei molt ben valorat a la ciutat.

<http://www.bibliotecavic.com/html/homebanners.htm>

Val a dir que Vic ha estat una ciutat pionera en constituir i activar la Comissió de Lectura Pública. Es tracta d'una figura de gestió participativa que recull la legislació vigent sobre lectura pública. El balanç del funcionament d'aquesta comissió aporta una valoració molt positiva atès que ha estat un bon instrument per desenvolupar iniciatives al voltant de la lectura a partir de la cooperació de diferents actors dels àmbits de l'acció cultural i educativa.

En termes quantitatius, les dades bàsiques del servei bibliotecari se situen en línies generals dins els estàndards definits per la Diputació de Barcelona²⁸, amb una excepció notable, que és la referida a la superfície de l'equipament. Tal i com es pot observar a la taula, la superfície del programa està molt allunyada de la dimensió estàndard recomanada, fet que posa en evidència la necessitat de plantejar una nova ubicació de l'equipament per poder continuar prestant el servei bibliotecari en les millors condicions possibles.

Taula 20. Dades bàsiques Biblioteca Joan Triadú

	Biblioteca J. Triadú	Estàndars
Superfície de programa (m2)	1.280	1.900
Equipament informàtic	22	24
Personal	9	10
Fons documental final	53.181	28.000-56.000
Hores de serveis setmanals	40	40

Font: Elaboració pròpia a partir del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

²⁸ Diputació de Barcelona, *La biblioteca pública a la província de Barcelona: un servei en xarxa*, Barcelona, Diputació de Barcelona 2002

- Llotja del Blat

Aquesta sala amb finestres gòtics està situada als baixos de l'Ajuntament. A manca d'un equipament especialitzat, la Llotja del Blat es pot considerar com l'espai expositiu de referència a la ciutat. La sala ocupa una superfície d'uns 110 m² i a més d'una ubicació envejable **compta amb unes instal·lacions que permeten acollir en bones condicions programes expositius de diferents tipologies i formats**. Actualment acull una part important de l'activitat expositiva promoguda per l'Ajuntament, tant pel fa a arts visuals com a d'altres continguts relacionats amb diverses àrees del govern municipal. L'espai està preparat per funcionar com a sala d'actes amb un aforament d'unes 80 persones.

Pel que fa al vessant artístic, en aquest espai s'hi presenten exposicions d'artistes locals o d'interès per a la ciutat i també els premis de les biennals d'arts plàstiques o de fotografia. Entre aquestes activitats s'hi programa una exposició anual qualificada d'interès ciutadà.

La sala compta amb accés independent i està dotada amb els elements tècnics i requeriments de seguretat i accessibilitat adaptada, però tot i tractar-se d'un espai ben posicionat i valorat, cal esmentar aspectes com:

L'ocupació de l'espai és pràcticament permanent durant tot l'any i **no pot absorbir totes les demandes plantejades**.

Els horaris d'obertura són molt reduïts –tant sols dues hores diàries– fet que limita lògicament l'afluència de públic a les exposicions programades.

- Teatre Atlàntida

El Teatre Atlàntida ha estat durant els últims anys l'espai de referència de la difusió de programacions musicals i escèniques de la ciutat, amb una ubicació molt cèntrica i unes instal·lacions que permetien allotjar programacions artístiques de gran format. Però amb la detecció de problemes d'aluminosi detectats l'any 2002, l'equipament ha quedat totalment inhabilitat.

Fins al moment de la seva clausura, l'equipament va acollir la programació municipal estable de teatre, música i dansa; les programacions adreçades a públics escolars; les de la Filmoteca i el Cine-club, actuacions importants del Mercat de Música Viva, del Festival de Titelles i del Festival de Jazz, i estava obert a actes i celebracions d'entitats i empreses.

No cal insistir en les repercussions negatives que ha provocat aquest imponderable. D'entrada es van haver de buscar solucions d'emergència que permetessin mantenir les programacions que s'hi desenvolupaven. Aquestes s'han pogut allotjar de forma eventual en diferents ubicacions alternatives, però aquesta solució s'ha de considerar necessàriament provisional.

Si es vol mantenir un nivell de programació similar al que allotjava l'Atlàntida tant en termes qualitatius com quantitius, i sobretot una política de públics com la que

s'estava desenvolupant caldrà habilitar un nou equipament especialitzat equiparable al teatre ara clausurat.

- Casa Galadies

Edifici renaixentista construït el 1588 i reformat el 1858 per la família Galadies. Actualment és la seu de la Casa Municipal de Cultura i acull els locals socials de diferents associacions culturals. Aquest espai funciona actualment amb una fórmula tipus "hotel d'entitats" i també disposa d'una sala de reunions d'uns 65 m2 per a activitats puntuals de tipus cultural que pot ser sol·licitada per totes les entitats. Es tracta d'una construcció d'uns 350 m2 amb quatre plantes (pb+3).

Els seu valor patrimonial i una ubicació molt cèntrica constitueixen són alguns aspectes positius d'aquest edifici destinat a usos culturals i cívics, però cal contemplar altres aspectes que plantegen seriosos interrogants sobre la idoneïtat d'aquest equipament:

En primer lloc, remarcar que **l'edifici no compleix les normatives bàsiques de seguretat i accessibilitat adaptada** – un element a tenir molt en compte en una construcció de planta baixa més tres pisos.

Esmentar també, que **tot i que s'ha aprovat una normativa per regular el regim d'usos i cessió a les entitats beneficiàries, aquest no s'està aplicant**, de forma que la situació actual de l'ocupació i ús de l'equipament deriva bàsicament del reconeixement de situacions de fet i acords tàcits, situació que no contribueix a l'optimització dels usos d'aquest espai.

- Auditori Vila d'Abadal

Dins el complex municipal del Sucre s'ubica aquest auditori que compta amb un aforament de 256 persones. Es tracta d'una instal·lació plantejada per acollir actes de tipus congressual així com conferències, presentacions i actes de format similar, en la línia de les activitats que es desenvolupen al propi centre del Sucre.

Es tracta d'un espai dotat dels requeriments de seguretat i accessibilitat adaptada que resulta idoni per acollir aquest tipus d'activitats, però també ha acollit de forma ocasional programacions artístiques, bàsicament de música en formacions de petit o mitjà format que s'adapten sense dificultats a les característiques del local.

Centres públics de Formació Artística

La ciutat de Vic compta amb una oferta important d'ensenyaments artístics que es desenvolupa en quatre centres públics: Escola Municipal de Dibuix-Casa Masferrer, Escola Municipal de Música, Escola d'Art de Vic i Institut del Teatre.

- Escola Municipal de Dibuix-Casa Masferrer

Aquest centre està ubicat en l'edifici conegut com a Casa Masferrer, un edifici patrimonial catalogat situat en el casc antic de la ciutat. El centre imparteix cursos de diferents especialitats en l'àmbit de les arts visuals adreçats tant a públic infantil i jove

com a adult. Aquests ensenyaments han tingut molt bon nivell d'acceptació a la ciutat, i per extensió a la comarca, d'on prové una tercera part de l'alumnat.

L'escola acull la col·lecció Ferrer i Melià, que constitueix un valuós compendi d'objectes relacionats amb el món de la fotografia i la seva evolució.

Tot i que l'edifici es troba en bones condicions i s'ha pogut adaptar bé per al seu ús actual, les instal·lacions resulten insuficients per poder acollir l'actual nivell de demanda.

Les característiques de la col·lecció Ferrer i Melià, possibiliten a parer de diverses opinions consultades, la creació d'un projecte museològic propi, amb un programa museogràfic que lògicament comportaria un replantejament de l'actual ubicació de la col·lecció.

- Escola Municipal de Música

Aquest centre s'ubica en la casa Serratosa, un edifici modernista que va ser adquirit per l'Ajuntament de Vic l'any 1981 per destinar-lo a aquesta activitat. L'Escola va obtenir el reconeixement de la Generalitat el 1988 i tres anys més tard es va crear el Servei Municipal de Música i es va cedir la gestió dels ensenyaments musicals a la Fundació Estudis Musical de Vic. Posteriorment, el Conservatori elemental va passar a l'Escola de Música en aplicació de la LOGSE.

L'Escola ha tingut una evolució ascendent fins al punt que la demanda creixent d'ensenyaments musicals ha fet plantejar la necessitat de trobar una nova ubicació més adequada a les necessitats actuals, tant pel que fa a les activitats formatives com a altres derivades de la dinàmica de creació i difusió pròpies d'aquests tipus de centres –audicions, assaigs, etc.

- Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic

Aquest centre dependent de la Generalitat de Catalunya s'ubica en l'antic convent de Sant Domènec. Les instal·lacions del centre –aules, espais i serveis complementaris- estan disposats al voltant del claustre del convent, fet que atorga al conjunt una indubtable singularitat. L'escola d'art imparteix ensenyaments oficials en diferents modalitats de l'etapa secundària – cicles formatius de segon i tercer grau i batxillerat artístic- i es tracta d'un dels pocs centres d'aquestes característiques que hi ha actualment a Catalunya.

L'edifici de l'antic convent s'ha pogut adaptar de forma satisfactòria a les necessitats i usos d'un centre d'ensenyament especialitzat, però la forta demanda per ingressar a l'escola - que atreu alumnes d'Osona i altres comarques- ha provocat una alta densificació d'alguns espais, fins al punt que actualment l'escola no pot absorbir tota la demanda de matriculació.

L'escola disposa d'un espai expositiu i programa diferents actes com conferències i exposicions (<http://eartvic.xtec.es/~eartvic2>)

- Institut del Teatre

L'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona està situat al nucli antic de la ciutat, a l'edifici rehabilitat del Seminari Vell. L'actual seu de l'Institut va ser inaugurada l'any 2002, fet que va resoldre un llarg període de provisionalitat en que la institució va passar fins a quatre seus diferents.

L'edifici de quatre plantes (PB+3) ocupa una superfície de 1465 m² i disposa d'una sèrie d'espais i recursos especialitzats per a la formació i la difusió de les arts escèniques, entre els que cal remarcar un espai escènic al pis superior habilitat amb uns condicions excel·lents per acollir produccions tant pròpies com externes de petit format. Aquesta instal·lació disposa de totes les condicions d'accés i seguretat requerides per acollir programacions obertes al públic²⁹, el que l'acredita com un dels espais més adients per acollir les programacions escèniques de petit format.

-Aules polivalents: sis espais pensats per acollir tant les classes de dansa com les classes d'interpretació

-Vestuaris

-Teatre laboratori: ideat per desenvolupar treballs més complets de creació en dansa i teatre

-Biblioteca: dona servei de biblioteca escolar, però està previst que tingui funcions de biblioteca pública especialitzada en arts escèniques. A més de la consulta directa del fons de la biblioteca, fonoteca i videoteca, es poden fer consultes mitjançant el catàleg informatitzat de la biblioteca de l'Institut del Teatre, connectat amb el catàleg col·lectiu de les universitats catalanes, amb servei de préstec interbibliotecari

L'Institut del Teatre és reconegut com una institució prestigiosa al servei de les arts escèniques, gràcies a la seva experiència i la seva trajectòria en el camp de la formació, la investigació, la documentació i la difusió de les arts de l'espectacle. A més de realitzar les seves activitats docents, és el motor de múltiples activitats a la ciutat i a la comarca. Aquesta institució constitueix un actiu de primer ordre tant per la ciutat com per la comarca en la dinamització de les arts escèniques, pràcticament sense parangó entre les ciutats mitjanes catalanes (www.diba.es/teatre)

Arxius

La ciutat compta actualment amb tres arxius inclosos al directori de la Generalitat de Catalunya. Dos d'aquests equipaments són de dependència pública, l'Arxiu Històric Comarcal i l'Arxiu Municipal, als que cal afegir l'Arxiu Episcopal dependent del Bisbat de Vic.

- Arxiu Episcopal de Vic

L'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic és el de major dimensió de la ciutat i es tracta d'una de les institucions de referència a nivell de país. Aquest arxiu custodia uns continguts de gran valor històric i cultural que ocupen uns 2.000 metres de prestatgeria i inclouen tant la documentació pròpia del Bisbat de Vic com altres fons amb un total d'onze tipologies.

²⁹ Manca executar el projecte ja aprovat de sortida d'emergència

L'Arxiu té molt avançat un ambiciós projecte de reorganització que ha comportat el condicionament i la reubicació dels fons, el tractament documental i la catalogació, com també l'automatització de totes les sèries documentals i els fons bibliogràfics. L'objectiu fonamental d'aquest projecte fruit d'un acord entre el Bisbat de Vic, l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona ha estat dotar l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic dels mitjans de gestió propis del segle XXI per tal de garantir el futur dels seus fons i facilitar-ne el seu coneixement i difusió, atès que, tal i com es defineix en la seva carta de presentació, els fons custodiats constitueixen "un tresor cultural únic a Catalunya i, en bona part, força desconegut". Es tracta d'un projecte molt avançat –en alguns aspectes pioner a nivell de país- tant pel que fa al seu plantejament metodològic com per l'aplicació de les noves tecnologies.

El projecte de reorganització ha possibilitat posar a disposició dels usuaris potencials uns serveis molt potents. Aquests inclouen un la possibilitat de fer cerques *on line* (www.abev.net) mitjançant un potent dispositiu que permet realitzar consultes unificades dels fons, ja que aquests -que cal recordar, inclouen documentació que va del segle IX fins al XX- ha estat catalogats de forma unitària.

El projecte de reorganització té data de caducitat –finals de 2003-, i de moment, no està prevista cap actuació que suposi una aportació de recursos que permeti donar continuïtat a la tasca portada a terme fins ara. Caldria cercar una fórmula de col·laboració institucional –en la línia de l'establerta al Museu Episcopal que ho permetés. La dimensió i excepcionalitat d'aquest arxiu, planteja el repte de millorar-ne la difusió i el seu coneixement a tota la societat.

Malgrat les millores efectuades amb les intervencions recents, resten encara algunes qüestions pendents com les mesures d'accessibilitat adaptada.

- Arxiu Històric Comarcal d'Osona

Aquest arxiu s'ubica en el Convent del Carme, compartint espai amb la Biblioteca i el Museu de l'Art de la Pell i també els problemes de saturació que afecten al conjunt de l'equipament.

L'Arxiu que disposa de prop de 1.200 metres lineals de prestatgeria, compta amb els requeriments funcionals – accesibilitat, seguretat- i amb els recursos tècnics propis d'una instal·lació d'aquestes característiques, però quant als recursos humans, la dotació, que es limita a una única persona, resulta probablement insuficient per poder prestar les funcions pròpies d'un servei públic de les seves característiques.

Els problemes d'espai i de personal suposen un greu obstacle que fa en les condicions actuals resulti molt difícil efectuar la transferència de fons dipositats en altres arxius³⁰ que segons la normativa vigent s'haurien de dipositar en l'AHCO.

L'Arxiu ha desenvolupat un esforç important per a la difusió dels fons través de les noves tecnologies, (<http://www.interausa.com/acos/>) i ha emprès projectes de dinamització en l'àmbit de la memòria que han estat remarcables en l'àmbit de la imatge.

30 Entre els que cal destacar els arxius notariais i judicials que actualment es troben dipositats a l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic.

- Arxiu Municipal de Vic

L'Arxiu Municipal de Vic s'ubica en l'edifici de l'Ajuntament i compta amb un fons molt important de documentació històrica i el servei està atès per dos professionals especialitzats.

El volum de la documentació dipositat ha situat les instal·lacions municipals al llindar del col·lapse. Una situació que fa plantejar la necessitat peremptòria d'habilitar unes instal·lacions alternatives que permetin desenvolupar en condicions òptimes aquest servei públic.

- Els centres cívics

Vic compta amb **quatre equipaments amb aquesta denominació**, situats en alguns dels barris més allunyats del centre urbà com La Guixa, Serra de Sanferm o la plaça d'Osona.

Val a dir però que no han estat creats per iniciativa municipal sinó que en pràcticament tots els casos han sorgit de la pròpia dinàmica dels territoris respectius, impulsades per sengles associacions de veïns, i que funcionen amb un elevat grau d'autogestió.

Es tracta d'instal·lacions molt modestes, poc connectades entre sí, i poc integrades en el projecte cultural de la ciutat. **No són equiparables al que es podria considerar un equipament estàndard d'aquestes característiques.**

No obstant això, en els darrers anys s'ha produït un major grau d'implicació de l'ajuntament en la dinàmica dels centres, que s'ha palesat en accions com la habilitació d'espais multimèdia, amb les dotacions dels corresponents recursos materials –equipaments informàtics, i humans –dinamitzadors.

Espais culturals de la ciutat per a activitats amb conveni o participació directa de l'Ajuntament

- Museu de l'Art de la Pell

Aquest equipament forma part del conjunt del Convent del Carme, i es va crear amb l'objectiu bàsic d'acollir la col·lecció d'unes 1.200 peces aplegada per l'adober Andreu Colomer Munmany, d'objectes fets total o parcialment amb pell.

En el moment de la seva creació l'equipament era de titularitat municipal, però recentment s'ha produït un canvi en el model de gestió, que ha estat transferida a un consorci que es finançarà bàsicament amb fons públics, mantenint una aportació substancial per part de l'Ajuntament, que suporta prop del 40% del pressupost anual.

Algunes de les dades bàsiques de l'equipament són:

Superfície	2.700 m ²
Fons del museu	12.000 objectes
Pressupost 2003	225.430 €

La superfície total de l'equipament és de 2.700 m², dels que 1.400 m² estan destinats a l'espai d'exposició permanent i 350 a exposicions temporals, la resta es distribueix entre espai de reserva, restauració i serveis.

L'exposició permanent permet fer un recorregut per la història de les arts decoratives i sumptuàries europees, amb incursions a altres cultures, com la xinesa o les africanes, a partir del treball artístic de la pell. La tipologia de peces és heterogènia: baguls, paravents, frontals d'altar, arquimeses, cadires, selles de muntar, màscares, figures per a teatre d'ombres, etc.

Les instal·lacions compleixen els estàndards de seguretat i accessibilitat, i l'equipament compta amb una plantilla adequada a les seves característiques. També, tot i que el Museu s'ha vist afectat pels problemes de saturació global que ha patit el conjunt del Carme, no ho ha estat amb el mateix grau que la biblioteca o l'arxiu.

L'equipament no es limita a l'activitat museística, ja que acull també exposicions temporals i s'hi celebren altres activitats culturals diverses com ara conferències i cicles de música de cambra.

Tot i l'estreta vinculació de la família Colomer Munmany amb la indústria de la pell a la ciutat, el projecte museològic no respon al model de museu temàtic d'altres localitats catalanes que formen la xarxa del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, vinculats a les tradicions productives respectives, sinó que es basa en una col·lecció singular sense una vinculació umbilical amb la tradició pelletera de Vic.

El futur d'aquest equipament, contemplat dins una necessària reorganització del conjunt del Carme hauria de contemplar aquesta perspectiva, la qual cosa li conferiria un paper rellevant dins un projecte global d'interpretació del patrimoni local.

- Museu Episcopal de Vic

El Museu Episcopal va ser construït sobre el claustre de la Catedral i fou inaugurat pel bisbe Morgades l'any 1891. El Museu, que ha tingut diverses seus al llarg de la seva història, fa un pas endavant l'any 1995 amb la signatura d'un conveni entre la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Vic i el Bisbat de Vic. En virtut d'aquests conveni, les tres institucions participen en el finançament del Museu i la Generalitat en va assumir la construcció del nou edifici.

L'edifici remodelat s'inaugurà l'any 2002 i conté unes 20.000 peces, la majoria procedents de diferents sectors de la diòcesi de Vic i de la de Solsona. Les col·leccions d'art romànic i gòtic el converteixen en una de les mostres més importants i completes d'art medieval català. Cal destacar també la secció arqueològica i les sales

d'indumentària religiosa, tapissos, ceràmica, vidre, monedes i orfebreria (www.museuepiscopalvic.com)

Superfície	6.519 m2
Fons del museu	23.000 objectes
Pressupost 2003	539.734 €

L'edifici és obra dels arquitectes Federico Correa i Alfonso Milà. És una construcció de perímetre irregular que segueix el traçat medieval dels carrers que l'envolten. El seu interior està fet a mida de les col·leccions, d'acord amb criteris de conservació preventiva i buscant la millor perspectiva per a les obres mestres del Museu.

L'indiscutible valor de les col·leccions el converteixen en un element de primer ordre, que depassa l'àmbit estrictament local i comarcal, per convertir-se en un referent de caràcter nacional, i fins i tot internacional³¹. Amb aquestes credencials, el MEV pot constituir un dels pilars d'una estratègia d'interpretació i difusió del patrimoni medieval local i comarcal.

- Cava de Jazz

Aquest equipament especialitzat en programació musical es troba en un local de la muralla històrica de Vic, al capdamunt de la rambla dels Montcada i el gestiona l'entitat Vic Bang Jazz Cava. La Vic Bang Jazz Cava és una entitat cultural sense ànim de lucre fundada l'any 1991. Dedicada a difondre la música de Jazz en particular i tota la música creativa en general. Tanmateix, també organitza i patrocina qualsevol activitat artística o cultural que es consideri interessant.

La Vic Bang Jazz Cava té actualment 130 socis, que aporten una quota trimestral que els permet accedir gratuïtament a tots els concerts i activitats que es celebren durant l'any. (<http://www.jazzcava.com>)

A banda de la seva localització en una zona molt cèntrica, les característiques del local –amb paret de pedra i molt bona acústica– el converteixen en un espai ideal per crear l'ambient de club propici per acollir concerts de jazz i programacions similars ja que es tracta d'un local petit –uns 150 m2– amb un aforament reduït a poc més de 100 persones. És aquí on es celebren la majoria de concerts i activitats que organitza l'entitat, llevat d'algunes actuacions que en el marc del Festival de Jazz es programen en altres espais.

- Sala H

H. Associació per les Arts Contemporànies, és una associació que té la finalitat d'impulsar i de realitzar tot tipus d'activitats dirigides al foment i la difusió de les manifestacions artístiques i de pensament compromeses amb les estètiques i les idees contemporànies, així com la creació, la recerca i els estudis en aquests camps. La

³¹ La guia turística Michelin ha qualificat el MEV amb tres estrelles, la màxima puntuació que atorga als elements inventariats.

seva trajectòria la converteix en una de les organitzacions de referència a nivell nacional en el seu àmbit d'actuació.

H té la seva seu al nucli antic de Vic al carrer de Dues Soles, amb una ubicació molt cèntrica prop del Temple Romà en un edifici que ha estat rehabilitat i adaptat al seu nou ús. Aquest espai acull a part dels serveis de gestió de la pròpia entitat, dos espais expositius: la Sala H i l'Espai E en els que es programen activitats de forma permanent. (www.h-aac.net)

A l'espai d'H s'hi troba un servei de documentació format per una biblioteca que conté llibres, catàlegs i revistes especialitzades i una videoteca i una mediateca amb treballs artístics.

Tot i que les instal·lacions allotgen en condicions acceptables les activitats de l'entitat, poden resultar insuficients i limitades per acollir determinats programes propis de les actuals tendències manifestacions que caracteritzen la creació contemporània i la pròpia dinàmica de l'entitat.

- Casino de Vic

És una entitat amb més de 150 anys d'història activa en la dinamització cultural de la ciutat. Amb una ubicació immillorable, l'entitat compta amb diferents instal·lacions entre les que destaca l'espai dedicat a exposicions i un teatre singular d'estil modernista d'unes dimensions idònies per acollir programacions de petit format. Actualment s'hi celebren determinades actuacions de teatre, música i dansa.

Tot i que el teatre acull programacions públiques, les instal·lacions no s'adapten als estàndards de seguretat i accessibilitat.

- Orfeó Vigatà

Aquesta entitat que celebrà el seu centenari al setembre de 2002 dinamitza l'espai de l'antiga església dels Trinitaris amb diverses presentacions d'activitats pròpies de teatre o música i també programa alguns cicles en col·laboració amb IIMAC.

L'Orfeó Vigatà va néixer a Vic el 2 de setembre del 1902, sota el nom d'Orfeó de Sant Lluís Gonçaga. Sota el nom d'Orfeó Vigatà, s'apleguen també el grup de teatre, que porta més de 75 anys representant els pastorets, una coral infantil, una massa social que participa de diverses activitats i un local social obert a d'altres entitats ciutadanes.

Les instal·lacions escèniques d'aquesta entitat tampoc compleixen tots els requeriments d'accés adaptat i seguretat.

- Temple Romà

És un edifici singular construït a inicis del segle II, desconegut durant segles perquè estava envoltat i formava part del Castell dels Montcada, erigit a finals del segle XI.

Tot i que es tracta d'una construcció gairebé refeta en la seva totalitat - de l'antiga edificació només en resten alguns elements- , es tracta d'un dels pocs edificis a nivell estatal que permeten visualitzar de forma completa l'estructura típica del temple porticat romà.

L'edifici està condicionat per poder acollir determinats usos culturals com exposicions, activitats musicals i literàries i en l'actualitat està gestionat pel Patronat d'Estudis Osonencs, que s'encarrega de facilitar la seva obertura al públic i hi organitza les activitats de difusió cultural.

L'accés a l'edifici només es pot realitzar per les escales del pòrtic, el que dificulta l'accessibilitat a persones amb mobilitat limitada.

Altres espais culturals del municipi

- Centre Cultural de la Fundació La Caixa

Aquest centre va ser inaugurat el 14 de març de 1989. Es tracta per tant, d'una construcció recent que compta amb els requeriments bàsics de seguretat i accessibilitat i disposa de les dotacions habituals en un equipament de les seves característiques: una sala d'exposicions de 240 metres quadrats, una sala d'actes de 450 metres quadrats de capacitat per a 306 persones i dues sales de 50 metres quadrats cadascuna, destinades a fer-hi tallers i cursos, així com espais d'administració i serveis.

La programació consta de tres línies: les activitats pròpies, tant de la Fundació com del mateix centre amb iniciatives locals, les activitats organitzades en col·laboració amb d'altres institucions, i l'acollida de activitats externes organitzades per altres entitats.

Alguns aspectes del centre, com una localització no estrictament cèntrica –està situat al barri del Remei- i la manca d'un edifici independent i singular – es troba emplaçat en un edifici que engloba diferents usos- poden influir negativament en termes de visibilitat i projecció ciutadana. De fet, tot i que el centre disposa d'un bon nivell de valoració entre els agents culturals, no se'l reconeix explícitament com un recurs estel·lar.

Tot i així, val la pena insistir en el fet que la presència d'aquest equipament a Vic representa un actiu de primer ordre per la ciutat, ja que tant per les seves dotacions quant a recursos materials i humans com per la seva activitat i projecció suposa un autèntic luxe per una ciutat com Vic. Cal remarcar que la capital d'Osona és la ciutat de menor dimensió demogràfica entre les que disposen d'un centre cultural de la Fundació³².

³² Les ciutats que compten amb instal·lacions que amb el nom de Centres Culturals o altres denominacions i titularitat de la Fundació "La Caixa" són a banda de Vic: Barcelona, Lleida, Girona, Tarragona, Granollers, Palma de Mallorca i Madrid.

- Centre de Cultura de la Caixa de Manlleu

Aquest centre depenent de l'Obra Social i Cultural de la Caixa de Manlleu es compon de dos espais, l'Auditori Raimon d'Abadal i la Sala d'Art Monsenyor Eduard Junyent. l'equipament, amb una localització molt cèntrica compta amb una superfície total de 530 m2 i l'estat de les instal·lacions reformades recentment és molt satisfactori.

La sala d'actes té una capacitat per a 194 persones i està dotada amb les últimes tecnologies i mitjans audiovisuals. Les característiques de les instal·lacions fan que a la sala s'hi duguin a terme tota mena d'actes, tot i que hi predomina l'oferta d'activitats de divulgació cultural

La sala d'art de Vic té tres línies de programació. Una primera es dedica a noms de la Història de l'Art i a exposicions de reconeixement a la trajectòria d'artistes o esdeveniments locals. Una segona línia de programació destina la Sala a les dues escoles d'art de Caixa de Manlleu -Vinyoles i Manlleu)-i a l'Escola d'Art de Vic; la tercera, a col·lectius diversos i exposicions sol·licitades per institucions i entitats. Tant la segona com tercera línies d'actuació responen als objectius de l'Obra Cultural de la Caixa que planteja aquests espais com a plataformes per projectar l'obra d'artistes novells o poc coneguts.

Aquest equipament no respon a l'òptica d'un gran centre cultural –en la línia del precedent- sinó que parteix d'uns plantejaments d'intervenció molt més modestos i, en conseqüència, el seu impacte en la dinàmica cultural de la ciutat és més aviat limitat.

- Museu Balmes

Aquest museu s'ubica a l'edifici del Palau Bojons i està dedicat a la biografia de Jaume Balmes. El museu és de titularitat municipal i està reconegut com a col·lecció al directori de la Generalitat de Catalunya, però no compta ni amb recursos humans assignats ni amb programes de difusió, pel que el seu nivell d'activitat és pràcticament inexistent.

- Museu Claretà

Com en l'exemple anterior, es tracta d'un museu amb temàtica biogràfica, en aquest cas dedicat a Sant Antoni Maria Claret. La col·lecció es basa en objectes i records de Sant Antoni M. Claret, fundador de l'ordre dels missioners claretians. Instal·lada en un lloc de preferència del museu s'hi troba la "Cel·la de la Fundació", que fou extreta del vell edifici del Seminari. Són originals: el terra, les bigues, la finestra, la porta, i el quadre de la Mare de Déu amb el nen, i els mobles són donació dels familiars de Sant Antoni Maria Claret. Aquesta instal·lació es troba en una situació funcional similar a l'anterior.

- Cinema Vigatà

El cinema Vigatà concentra, conjuntament amb el Sucre, l'oferta d'exhibició de cinema comercial a la ciutat, però aquest espai també acull actualment altres programacions culturals, i més concretament una part de la programació artística municipal que no s'ha pogut desenvolupar al teatre Atlàntida. Per a tal fi es va signar un conveni entre l'Ajuntament i l'empresa arrendatària de l'espai, pel qual aquesta arrenda el local a

l'Ajuntament en les ocasions que aquest en vulgui fer ús³³. Això ha estat possible pel fet que la sala havia funcionat també com a teatre i ha mantingut –tot i que en desús– l'escenari i les altres dependències pròpies dels espais escènics.

La sala principal compta amb un aforament de 790 localitats adient en principi per a espectacles de gran format, però l'escenari presenta importants limitacions ja que correspon a una estructura antiga que no ha estat convenientment renovada i equipada. Això fa que no s'hi puguin muntar espectacles de gran format que presentin determinats requeriments escènics, i que per tant el seu ús es limiti a usos musicals o representacions teatrals sense massa exigències quant a muntatges escènics.

L'emplaçament cèntric i l'aformament d'aquest espai el converteixen en una alternativa d'emergència per acollir determinades programacions, però factors com les limitacions tècniques esmentades o les elevades despeses d'arrendament en fan qüestionar la seva viabilitat a mig termini com a ubicació de referència de la programació municipal.

Equipaments culturals i territori

En l'anàlisi de la dimensió cultural del territori en els sistemes urbans es presenten dues dimensions bàsiques. D'una banda, una visió en clau interna que comporta l'anàlisi de la dinàmica cultural en el conjunt del territori de la ciutat –escala urbana– i de les seves parts –escala suburbana–. D'altra banda, una visió en clau externa –ja realitzada en el capítol 2– que orienta l'anàlisi de les relacions de la ciutat amb el seu entorn més o menys immediat –escala comarcal o metropolitana– i del seu posicionament en àmbits territorials més amplis –escala nacional, escala global–.

Observant doncs la ciutat cap endins, es plantegen dos processos bàsics que han caracteritzat la dinàmica cultural des de l'òptica del territori, factors que d'altra banda es troben íntimament relacionats. Així, la marcada tendència a la localització dels recursos culturals especialitzats al centre de la ciutat, es combina amb una implantació molt feble del que es podria anomenar equipaments culturals de proximitat –centres cívics, casals de barri o similars–.

Així les coses, si s'analitza la **distribució territorial dels recursos culturals**, i més concretament dels equipaments culturals, es constata un **alt nivell de concentració a la zona centre de la ciutat**, bàsicament al casc antic i zones immediatament adjacents. Val a dir que no es tracta d'una condició particular o singular de Vic, sinó d'un fet comú, compartit per multitud de ciutats de les seves característiques que s'inscriu en la pròpia dinàmica històrica de construcció de l'espai urbà.

La ubicació dels equipaments culturals especialitzats respon habitualment a una lògica de centralitat funcional, el procés de construcció de l'espai urbà els ha reservat una ubicació central. I només quan les ciutats madures han emprès processos d'expansió o reconstrucció s'han propiciat operacions que han comportat la implantació d'infraestructures culturals emblemàtiques per definir noves centralitats o apadrinar

³³ El cost total de l'arrendament, en el que s'estipula una quantitat amb concepte de compensació per pèrdua d'explotació, es va establir en uns 1.500 €, una quantitat que lògicament provoca una augment important en el conjunt de despeses dels espectacles programats.

processos de rehabilitació de zones degradades o reconversió d'espais urbans en crisi³⁴.

En el cas de Vic, la dinàmica històrica de centralitat s'ha vist reforçada en els darrers anys per l'estratègia d'implantació de nous equipaments culturals en espais singulars o patrimonials rehabilitats –Convent del Carme, Antic Seminari, Casa Masferrer, Casa Galadies, etc.- i solament el Centre Cultural de la Fundació la Caixa, creat en un edifici de nova construcció s'ha implantat en una localització menys central.

Aquesta tendència a la concentració s'ha de vincular a una dinàmica cultural del territori que presenta un component bàsicament unitari, és a dir, el procés cultural presenta una dimensió global de ciutat, quedant la dimensió suburbana, la del barri, delimitada a uns sectors i processos molt concrets. Això no exclou que hi hagi una certa cultura de barri, amb associacions més o menys actives, amb festes majors o altres celebracions i propostes, però el nivell de desenvolupament del que podríem anomenar cultura de proximitat ha estat relativament baix, al menys comparativament al que aquesta ha assolit en altres àmbits urbans de major dimensió

Fins enguany Vic s'ha caracteritzat com a prototipus de ciutat mitjana interior, és a dir, una ciutat homogènia, i relativament equilibrada tant des del punt de vista social com urbanístic – com a mínim en relació a altres contextos urbans sotmesos a processos molt més intensos de segregació social i espacial – un territori que tant per la seva dimensió com estructura urbana permet, o fins i tot afavoreix “anar a peu a tot arreu”; això, traduït en termes de planificació d'equipaments ha situat **el debat de la proximitat en un pla molt secundari**. Això s'ha traduït amb el tractament que s'ha donat a la figura dels **centres cívics**.

Tanmateix, l'evolució recent de la ciutat, tant en termes urbanístics com, sobretot, socio-demogràfics urgeix a replantejar en termes crítics aquest debat, i encara més vincular-lo a una concepció global de planificació cultural del territori que fins al moment no s'ha fet palesa.

Al nostre entendre emergeixen dos elements clau a plantejar:

- D'una banda, cal incorporar el discurs de la proximitat al projecte cultural de la ciutat, i això implica necessàriament analitzar la figura dels actuals centres cívics, de les seves funcions, del seu model de gestió i finançament, i sobretot, de la seva relació amb el territori.
- D'altra banda, la necessitat de cercar una alternativa a la inhabilitació del teatre Atlàntida i vista la dificultat de mantenir-lo en l'actual ubicació, ha empès l'ajuntament a cercar una localització alternativa per un futur equipament que supleixi l'actual. La conjuntura ha suscitat un cert debat sobre les característiques i la ubicació d'aquest nou equipament, que entre d'altres aspectes ha portat l'Ajuntament a promoure un estudi d'alternatives per aquest futur equipament³⁵. La implantació d'aquest

³⁴ En aquest sentit resulten emblemàtics els exemples de Manchester, Glasgow o altres ciutats britàniques ben documentats en obres de diferents autors encapçalats per Franco Bianchini, Charles Landry o P. Matarasso, i també, encara que no siguin casos exactament equiparables, es poden esmentar les transformacions de Bilbao a redós del Guggenheim, i del Casc Antic de Barcelona amb la implantació d'un seguit d'instal·lacions culturals emblemàtiques.

³⁵ Es tracta d'un treball no editat de l'Oficina de Difusió Artística Citar estudi ODA en col·laboració amb l'IMAC i l'Àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Vic realitzat l'any 2002 per la consultora Poloprograma S.L.. El treball defineix dues alternatives per al programa de necessitats del futur equipament, així com d'altres dotacions culturals que podrien completar l'operació com són: serien una Sala Polivalent, l'Escola Municipal de Música, o un Centre de Convencions. L'estudi avança que entre quatre possibles localitzacions, els solars disponibles en els sectors del Sucre i de la Rambla

equipament, pot comportar una atenuació de l'alt nivell de concentració d'equipaments culturals especialitzats i es pot inscriure en la lògica esmentada de definir noves centralitats o apadrinar processos d'impuls d'àrees urbanes més o menys dinàmiques, i per tant situar la cultura en el cor de la transformació urbana de la ciutat³⁶.

del Meder són els que ofereixen les condicions més adequades a nivell d'accés, de visibilitat i de qualitat ambiental de l'entorn urbà.

³⁶ Val a dir que el document *Vic 2004, model urbà i territorial* que avança les grans direccions de les actuacions urbanístiques que determinaran la transformació de la ciutat no incorpora de forma explícita cap referència a la possible implantació d'un nou centre cultural com nova implantació estratègica.

5. DINÀMIQUES CULTURALS

5.1. EDUCACIÓ ARTÍSTICA I CREACIÓ

Malgrat que cultura i educació siguin termes difícilment dissociables, en el marc de les polítiques públiques recents sovint s'ha posat en evidència les dificultats per articular llenguatges i objectius comuns i estratègies concertades. Els nous escenaris derivats de factors que plantegen interrogants i reptes compartits – globalització i banalització cultural, fenomen migratori, interculturalitat, etc.- han provocat crides a la necessitat d'estrènyer una relació que mai s'hagués hagut de destensar. L'educació actua com un element determinant en dos dels vèrtexs bàsics del procés cultural: d'una banda en l'adquisició de les habilitats creatives i el domini dels llenguatges artístics, i d'altra banda, en l'educació de les actituds i sensibilitats de la ciutadania envers la creació artística, i la cultura en general.

La relació entre cultura i educació a Vic posa en evidència, d'una banda, uns actius innegables, i d'altra banda, uns reptes que poden ser afrontats com a oportunitats de desenvolupament, però també com a amenaces en clau estratègica. Entre els actius cal esmentar en primer lloc una oferta de formació artística de primer ordre, amb una dimensió i diversitat que pràcticament no tenen parangó en cap altra ciutat mitjana de Catalunya. Pel que fa a l'educació de sensibilitats i creació de nous públics, la ciutat compta també amb una sòlida implantació d'iniciatives en aquest camp d'actuació.

D'altra banda, l'emergència i la dimensió del fenomen migratori ha posat de sobre la taula i de forma intensa el debat sobre la interculturalitat. La solvència que atorga l'experiència pionera a Catalunya en l'àmbit de educació i immigració que ha protagonitzat la ciutat obre la porta a aprofundir en aquesta direcció, incorporant-hi o, més ben dit, refermant-hi la dimensió cultural.

5.1.1. Formació artística

La formació artística especialitzada abasta en major o menor grau tots els vehicles creatius amb oferta de formació en arts escèniques, música, i arts visuals.

ESPECIALITAT	CENTRE	TIPOLOGIA
Arts escèniques	Institut del Teatre	Formació oficial no reglada Educació de públics Formació de postgrau (en projecte)
Arts Visuals	Escola d'Art de Vic	Formació oficial reglada: batxillerats artístics i cicles formatius
	Escola Masferrer	Formació oficial no reglada
	Hacs	Formació no oficial: Tallers, <i>workshops</i> -Quinzena d'art de Montesquiu ³⁷
Música	Escola Municipal de Música	Formació oficial reglada (LOGSE i grau mitjà) Formació no reglada (música moderna

En conjunt, unes 1.500 persones reben formació en alguna de les especialitats esmentades, una xifra que es podria incrementar atès que en alguns d'aquests centres tenen problemes per acollir l'actual demanda.

Aquestes dades es completen amb la oferta de cursos, tallers i similars que es porten a terme en el marc de diversos programes de diferents àrees municipals i la formació en centres privats, com les escoles de dansa.

Arts escèniques

La institució de referència en aquesta branca artística és **l'Institut del Teatre**. El Centre d'Osona de l'Institut del Teatre va ser creat l'any 1976 per un conveni entre la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Vic. Des de la seva creació, aquesta institució ha passat per diverses etapes, de moments brillants fins a situacions molt compromeses com la que va estar a punt de provocar la seva desaparició a començaments dels anys noranta. Durant una etapa, l'Institut va acollir el Centre Dramàtic d'Osona, però aquest es va tancar l'any 1998. Amb la inauguració de la nova seu el 2002, sembla que es deixen enrera totes els incerteses i provisionalitats que van poder afectar aquest centre i s'assegura la seva consolidació i possible expansió.

Des de l'any de la seva creació s'hi imparteixen estudis d'interpretació, que s'han completat amb estudis de dansa. Actualment el Centre d'Osona aplega més de 300 alumnes per curs acadèmic i una trentena de professors, a banda del personal tècnic i d'administració. Els programes d'activitat es despleguen sobretot a Vic però també a d'altres municipis de la comarca.

L'activitat del Centre d'Osona s'estructura en base a tres grans línies d'actuació: la docència, la difusió, i la promoció de les arts escèniques, tenint en compte dos àmbits

³⁷ Actualment la Quinzena d'Art de Montesquiu es desenvolupa majoritàriament a Vic i compta amb la presència de participants que procedeixen de forma majoritària de fora de la comarca.

d'incidència: el marc territorial immediat (Vic i la comarca d'Osona) i el marc general del país, tal i com correspon a l'Institut del Teatre.

El **projecte docent** inclou cursos de teatre a nivell d'iniciació i formació específica i cursos d'iniciació a la dansa, cursos intensius de dansa contemporània i programa de dansa contemporània i tallers de coreografia. L'Institut es planteja com una de les línies d'actuació prioritàries **aprofundir les relacions amb el món educatiu**. Aquesta relació entre teatre i educació es materialitza en un programa de tallers de teatre per a centres d'ensenyament secundari, i s'ha projectat un curs de postgrau sobre teatre i educació. Aquest curs es vol plantejar com un instrument formatiu que acreditaria els professionals de les arts escèniques que vulguin treballar en l'àmbit educatiu.

El **programa de difusió** s'ha realitzat en col·laboració amb altres institucions i entitats amb l'objectiu de contribuir a la difusió del teatre i de la dansa.

El **programa de promoció** s'ha realitzat també en col·laboració amb altres institucions i entitats amb l'objectiu de promocionar la creació teatral i la dansa.

- **El conjunt d'activitat pròpia i la de col·laboració amb altres entitats ha convertit aquest centre en un referent inqüestionable de l'activitat cultural a Vic i comarca**, especialment pel que fa al teatre i la dansa, contribuint a la millora de l'activitat existent, la promoció de noves activitats –dirigides al públic més jove–, i la consolidació del sector, tant des del punt de vista professional com del no professional.

- L'actual organització curricular dels estudis superiors d'art dramàtic, fa molt difícil que un centre com el d'Osona pugui tornar a impartir aquests ensenyaments reglats amb rang universitari, per la qual cosa l'horitzó estratègic d'aquest equipament s'ha d'orientar cap a altres objectius, que poden incloure ofertes d'alta especialització - postgraus, workshops- vinculats amb la formació universitària.

Música

La formació musical es desenvolupa a l'**Escola Municipal de Música**. Des la seva fundació l'any 1981, el centre ha tingut un creixement gradual, ampliant l'oferta d'ensenyaments i incorporant nous programes i serveis. En l'actualitat s'ofereixen els següents ensenyaments adreçats a adults i a infants a partir dels sis anys: instruments de música clàssica, aula de jazz i música moderna, aula de cobla, cant coral, llenguatge musical, cambra, orquestres, banda i estudis reglats d'ensenyament musical LOGSE i de grau mitjà. L'escola compta actualment amb uns 400 alumnes, dels que més de la meitat provenen de fora de la ciutat.

- **El nivell de demanda i la projecció que ha assolit el centre ha provocat una certa saturació** de l'equipament, fet que ha portat a plantejar des de l'any 2000 la necessitat d'assolir un nova localització en un edifici que permeti superar les limitacions que suposa l'actual ubicació la seva seu actual.

- Cal remarcar que a banda de la seva tasca de difusió dels ensenyaments musicals, **l'escola ha desenvolupat una important tasca en l'àmbit de la creació** en impulsar iniciatives com la promoció d'orquestres –Orquestra de Cambra de Vic,

Orquestra del Seggle XXI- i grups vinculats a alumnes i exalumnes del centre, i a la difusió de la seva tasca interpretativa.

- Tot i que el centre compta amb **estudis de jazz i música moderna**, entre la gent del sector **l'actual oferta es valora encara com a insuficient**, i es considera que donar un nou impuls a aquests estudis suposaria un fort incentiu per al desenvolupament de la creació musical a la ciutat. Aquestes valoracions es plantegen en base a una demanda potencial que es creu molt elevada, atès l'elevat nombre de persones que tant des d'una perspectiva amateur com professional es mouen al voltant de les diferents opcions de música moderna – jazz, pop-rock, música electrònica, noves músiques- tant a la ciutat com a la comarca.

Arts visuals

Com en el cas de l'escola de Música, la localització dels dos centres d'ensenyament dedicats als ensenyaments d'arts visuals a la ciutat constitueix un important suport per a la creació en aquest àmbit, ja sigui a través de les pròpies institucions o dels professionals que hi desenvolupen la seva activitat, promovent o participant en diverses activitats i iniciatives –premis, certàmens, biennals, accions, etc.- per impulsar la creació i la difusió artística a la ciutat i la comarca.

El nombre d'inscrits entre els dos centres supera els 700, amb un percentatge important d'alumnes procedents de poblacions de la comarca. Tots dos centres tenen un nivell de demanda superior a les places que poden ofertar, de forma que el nombre de persones que reben formació en aquestes àrees es podria incrementar de forma significativa si es pogués fer front a la demanda actual.

L'Escola d'Art de Vic imparteix actualment batxillerat artístic, cicles formatius de grau mitjà (quatre especialitats), cicles formatius de grau superior (cinc especialitats) i a partir del curs 2003-04, cicles de “nivell 4” (disseny final de producte).

- L'existència dels dos centres permet també establir una divisió tàcita de funcions entre un tipus de formació no reglada com la de l'escola Casa Masferrer, més decantada cap a la iniciació a les pràctiques artístiques i la formació en belles arts, i l'Escola d'Art de Vic, posicionada en ensenyaments mitjans i professionals reglats d'especialitats relacionades bàsicament amb les arts aplicades i el disseny.

- Amb aquests dos centres en funcionament la ciutat compta amb una oferta àmplia i diversificada que pot cobrir amb major o menor grau un extens ventall d'especialitats i itineraris formatius. Tot i així cal no obviar l'existència d'una demanda no satisfeta derivada de l'alta densificació que pateixen els centres, especialment la Casa Masferrer.

5.1.2. Creació i educació de públics

Les estratègies de promoció i difusió cultural adreçades a la creació de nous públics resulten essencials per assegurar la continuïtat dels projectes i programes culturals. Ens trobem sens dubte, davant d'un dels punts crítics de tot sistema cultural, tant o més important que la pròpia formació especialitzada.

La creació de nous públics constitueix tot un repte, una tasca que requereix un esforç considerable i sostingut, del que sovint només es poden esperar resultats a llarg termini, i encara més sovint, difícils de visualitzar. Tal i com ja s'ha avançat, en l'actualitat una de les estratègies més habituals en aquesta direcció passa per accentuar la interrelació entre educació i cultura, i fer-ho partint des del nivell més bàsic on es pot produir aquesta relació: l'escola.

- En l'apartat anterior ja s'han apuntat algunes accions programades per centres de formació especialitzada com l'Institut del Teatre i en concret, en la relació d'aquest organisme amb centres escolars de la comarca com els Tallers de teatre als instituts d'ensenyament secundari. Altres iniciatives en la mateixa direcció o similar serien:

- Programa "Anem al Teatre" de la Diputació de Barcelona
- Programacions preferentment adreçades a públic familiar com la programació infantil dins la temporada municipal o el festival de Titelles.
- Activitats a la Biblioteca Joan Triadú: hora del conte, tallers infantils, visites escolars de formació d'usuaris...
- Activitats d'extensió cultural de la universitat (Aula Universitària Gent Gran)

És potser en aquest últim punt on es detecti una oportunitat insuficientment canalitzada. Malgrat que la Universitat de Vic compta amb un programa específic de promoció i difusió cultural, bona part dels operadors culturals coincideixen a valorar com a encara poc rellevant el component específic de públic universitari en les programacions que es desenvolupen a la ciutat, i ho fan des de la presumpció de l'important potencial objectiu d'aquest segment de públic.

5.1.3. Creació cultural

Aconseguir un entorn que afavoreixi l'expressió de les inquietuds artístiques i potencial creatiu d'una comunitat, constitueix un objectiu bàsic i essencial de qualsevol política cultural, un objectiu que es complementa amb la consecució d'un entorn que resulti atractiu per a la propagació de la creació forània, per a la seva difusió i la presència de creadors forans. Però aquest entorn difícilment es crea per decret, i habitualment exigeix la presència i la complicitat d'actors i agents diversos, i una tasca de solidificació a llarg termini que en ocasions excepcionals pot propiciar moments d'esclat creatiu.

Un aspecte clau en aquest sentit és la **relació de la ciutat amb la creació contemporània**. I es tracta d'un aspecte que cal remarcar de forma molt especial atesa la trajectòria històrica de la ciutat i, sobretot, la imatge que s'ha projectat d'alguns episodis d'aquesta trajectòria. Una imatge associada a la tradició, una tradició singularitzada en l'obra d'un dels personatges claus de la Catalunya decimonònica que s'ha volgut assimilar amb el tarannà de la ciutat. Sense pretendre qüestionar aquí, el pes de la *tradició* a la ciutat, cal constatar que la mateixa ciutat ha produït, acollit, i propagat persones i iniciatives atentes a les tendències culturals i les formes de creació artístiques més innovadores³⁸. En aquest sentit sobta que una ciutat de la dimensió de Vic aculli col·lectius i projectes com les Hacs que es poden presentar com a experiències gairebé insòlites, i referents de país en l'àmbit de la creació contemporània.

Vic compta actualment amb una sèrie d'actius molt importants que actuen de **suports per a l'expressió del potencial creatiu a la ciutat**. La tradició cultural de la ciutat li ha permès consolidar organitzacions i projectes que compten amb una dilatada trajectòria, a les que s'incorporen constantment noves propostes més o menys reeixides.

- En primer lloc, tal com ja s'ha comentat, remarcar el paper determinant de **l'educació i la formació artística** com a pedrera de les actituds i les aptituds vers la creació, i per tant, del paper fonamental que juguen els **centres d'ensenyaments artístics** de la ciutat i les activitats formatives i no formatives que se'n deriven en l'àmbit musical, escènic o visual.

- Portes enfora de la *acadèmia* juguen un paper fonamental les **entitats i els grups aficionats** de música, cant coral, teatre, pintura, fotografia, audiovisual, recerca i divulgació, dansa... que actuen com a plataformes de difusió que permeten canalitzar les propostes creatives dels diferents àmbits culturals i artístics. El següent llistat, necessàriament incomplet, incorpora alguns d'aquests grups i els àmbits respectius d'actuació:

³⁸ En aquest sentit val la pena esmentar el debat establert recentment en torn a les possibles seus dels futurs Centre d'Art Contemporani promoguts pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Pel que afecta a Vic, l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya ha fet públic el seu posicionament (Maig de 2003) favorable a la ubicació d'un d'aquests centres a Vic, acreditada per la trajectòria de la ciutat com a centre d'iniciatives artístiques i la implicació de persones i col·lectius amb la creació artística contemporània.

Taula 21. Associacions, grups artístics i àmbits d'actuació

Teatre	Ventall Teatre Sèmola Teatre Titelles Naip Coordinadora de Grups Amateurs d'Osona Aula de Teatre de la Universitat de Vic Grup de Teatre de l'orfeó Vigatà
Dansa	Osona en Dansa Lithium
Danses populars, sardanes	Colla Sardanista Riallera Agrupació Sardanista de Vic
Música Rock	Fressa Moviment Musical d'Osona Grups diversos
Música Jazz	Vic Band Jazz Cava
Música clàssica i contemporània	Orquestra de Cambra Orquestra del Segle XXI Balmes
Música tradicional	Bitayna Associació Pam Els Tranquils La Nova Euterpe
Cant Coral	Cor Cabirol Cor de l'Orfeó Vigatà Coral Canigó Coral Espurna de l'Orfeó Vigatà Coral Xicalla
Fotografia	Agrupació Fotogràfica
Arts Visuals	H. Associació per les Arts Contemporànies El Cloquer, associació d'artistes de Vic i comarca
Interculturalitat	Veus Diverses
Recerca i divulgació	Patronat d'Estudis Osonencs Centre d'Estudis Socials Centre d'Estudis i Investigacions Arqueològiques Forum de Debats Agrupació Astronòmica
Cinema	Cineclub Vic

- Els **concursos, certàmens i premis** a l'excel·lència artística de nivell nacional o internacional que poden actuar ensems com a plataforma de projecció de l'excel·lència creativa dels creadors i artistes locals –amb especial èmfasi en les propostes emergents - i com a canal de difusió de la creació forània a la ciutat. El directori de premis i concursos és considerable i abasta un ampli ventall de dominis culturals i artístics. Algunes d'aquestes iniciatives no s'esgoten en la simple convocatòria i lliurament dels guardons, sinó que s'inscriuen en el marc d'iniciatives de calat profund i abast molt més ampli, que comporten sovint la interactuació de diferents agents i l'establiment de treball en xarxa³⁹.

³⁹ Estem pensant en certàmens com *Thambos* que impliquen la participació i la interactuació de diferents agents en l'àmbit de les arts visuals, o en un altre direcció, la proposta *In Victro* que s'està consolidant com una original proposta *off* del Mercat de Música Viva.

Taula 22. Convocatòries i premis atorgats a Vic

PREMI / CERTÀMEN	ÀMBIT	DOTACIÓ
Premi Puig Porret	Música	10.000 euros
VÍCSEL	Fotografia	Activitat de cap de setmana
CONCURS DE PARIPOSTALS	Postals	Càmera fotogràfica digital
CONCURS DE PINTURA I DIBUIX	Pintura i dibuix	750, 240, 240 euros
JULIUS	Curtmetratges	3.000, 1.500, 750 euros
PREMI DE FOTOGRAFIA CIUTAT DE VIC	Fotografia	3.000, 900 euros
BIENNAL DE VIC	Art contemporani	3.000, 1.500 euros
CONCURS DE LOGOS	Disseny	300 euros
Thambos	Art contemporani	Exposició d'obra
CONCURS DE DIBUIX AL FESTIVAL DE LA INFÀNCIA I DE LA JOVENTUT DE VIC	Dibuix	Play Station 2
PREMI UNIVERSITAT DE VIC- OSONA CONTRA EL CÀNCER	Investigació sobre el càncer	600 euros
Premi Narcís Feliu de la Penya	Investigació ciències socials	1.000 euros
Premi Abraham Cresques	Treball investigació ciències exactes	1.000 euros
Premi Ferran Sors	Treball sobre art	1.000 euros
PREMI OSONA D'OBRES DE TEATRE	Teatre	600 euros
Premi Antoni Pous per a alumnes d'ensenyament secundari	Narrativa i poesia	
PREMI DE TRADUCCIÓ ANDREU FEBRER	Traducció	600, 300 euros
Premi Àngels Viladomat	Literatura	
CONCURS FOTOGRÀFIC DE MEDI AMBIENT	Fotografia	300, 150, 75 euros
CONCURS CIUTAT DE VIC DE MÚSICA MODERNA	Música	Enregistrament d'un disc i actuació MMVV
Concurs de Sardanes	Danses Populars	
Premi de composició musical	Música	

Les dotacions de la majoria dels premis són molt modestes, però malgrat això algunes de les convocatòries han assolit traspasar l'àmbit estrictament local i comarcal i un important nombre de treballs procedents d'altres àmbits territorials.

- La participació al projecte de la **xarxa Transversal**. Com ja s'ha dit, Vic forma part d'aquesta xarxa de ciutats constituïda amb la finalitat de coordinar voluntats i esforços en l'àmbit de la cultura. Aquesta xarxa té entre els objectius principals afavorir la creació pròpia –de cada ciutat- i la general del país impulsant accions i polítiques de promoció, producció i difusió dels seus creadors. La producció de l'espectacle *Sum Vernís*, en el marc de l'Any Verdaguer s'inscriu en aquest plantejament. Així mateix, la pròpia publicació *Transversal revista de cultura contemporània*, ha funcionat com una plataforma de difusió de la creació contemporània atenta a les produccions de creadors vinculats amb la ciutat de Vic.

- L'elecció de Vic com a seu del **programa de companyies de dansa residents**. Aquest programa promogut pel Departament de Cultura de la Generalitat es va iniciar amb un pla pilot iniciat el curs 2002-2003 i implica lògicament l'element local dels municipis receptors de les residències. Les seues escollides en aquesta primera convocatòria ha estat Sabadell, Sant Cugat del Vallès i Vic. En el cas concret de la capital d'Osona, la companyia resident ha estat Lanonima Imperial, i ha comportat un notable nivell d'interactuació amb el món creatiu local.

- Les **publicacions especialitzades d'àmbit local i comarcal**. Publicacions com la revista **Ausa** ocupen un espai imprescindible en els sistemes culturals comarcals com el d'Osona i qualifiquen sens dubte les realitats culturals que les emparen⁴⁰.

- En una direcció similar, cal destacar la **fortalesa del món editorial**, en aquest cas, la presència d'un editorial com **EUMO** resulta determinat, atès que tot i que la seva dimensió i projecció depassa obertament l'àmbit comarcal, també és cert que manté una atenció i sensibilitat especial amb el territori, el que resulta un suport evident per donar sortida a la creació específica d'aquest àmbit. La biblioteca Joan Triadú realitza un recull sobre la producció editorial a la comarca anomenat "Bibliografia d'Osona" que, en la darrera edició corresponent a l'any 2002 va aplegar un total de 195 novetats editorials d'obres o d'autors relacionats amb la comarca.

- Sense moure'ns del camp editorial, no es pot deixar de mencionar les publicacions produïdes i editades a Vic però que tenen una projecció i difusió d'abast nacional com la revista literària **Reduccions**, referent indiscutible en l'àmbit literari.

- Els **mitjans de comunicació** generalistes d'àmbit local i comarcal – El nou 9, La Marxa, Televisió com a plataformes de difusió de la creació local, i de producció de determinats formats i productes culturals.

- Els **professionals i les empreses** relacionades amb diferents àmbits de la creació cultural tal i que ja s'ha avançat en el capítol corresponent, en el que també s'ha fet esment al paper de la **Universitat de Vic** com a marc catalitzador d'un important capital cultural.

Els actius i les potencialitats que afavoreixen la cultura creativa a la ciutat no ha de fer oblidar però els **punts febles**. Factors o conjuntures que actuen en sentit contrari, és a dir, com a fre a la creació, tendint a obstaculitzar la conformació d'un entorn propici a la creació cultural.

En aquest sentit no es pot deixar de fer esment a situacions que tot i passades inviten a la reflexió:

- En l'àmbit de les **arts escèniques** s'ha de fer esment a la **crisi dels anys noranta** que va afectar institucions com l'Institut del Teatre i el Centre Dramàtic d'Osona, amb un saldo que va comportar el tancament d'aquest centre i la pèrdua dels estudis superiors d'art dramàtic, en un període que va assistir així mateix a la desaparició d'un dels grups de referència de tota una època: la Gàbia. També, encara que en una altra

⁴⁰ Cal fer un esment explícit al número publicat amb motiu del cinquantè aniversari del Patronat d'Estudis Osonencs (1952-2002) entitat editora de la publicació que amb la denominació "Cinquanta anys de cultura a Osona" aplega una vintena d'interessants col·laboracions que permeten obtenir una visió de síntesi del que ha estat l'evolució dels diferents àmbits de la realitat cultural a la comarca vinculats amb els àmbits d'actuació de l'entitat.

direcció, i en clau més comarcal que local, s'ha constatat una desvinculació *de facto* dels Joglars del pols artístic de la comarca⁴¹.

- En l'àmbit de la **música popular** resta molt present en la memòria del sector, els **"anys daurats"** en que l'emergència de grups de la talla de "Los Burros", "El Ultimo de la Fila", "Trogloditas" "Sau" "Doble Buble" i els solistes respectius, van convertir Vic i Osona en el que algú va qualificar –potser amb un excés d'optimisme– com la "Liverpool" de Catalunya. La sortida d'escena per circumstàncies diverses dels principals protagonistes d'aquesta etapa, no ha comportat un relleu corresponent que hagi permès mantenir el nivell d'aquella etapa. Tot i així, tampoc es pot parlar de terra cremada, en el sentit que resta un substrat sòlid –experiència, nivell de formació, grups, músics individuals, etc.– que dotat dels suports i plataformes oportunes pot tornar a emergir en qualsevol moment.⁴²

- Quant a la creació emergent, recollir la petició formulada en el marc del Forum Jove de Vic sobre la necessitat de disposar a la ciutat d'un emplaçament en la línia de *la Capsa del Prat de Llobregat*.

⁴¹ Val a dir que per la celebració del 25è aniversari de la companyia s'ha programat un muntatge a Vic

⁴² En aquest sentit s'ha de rebre com a esperançadora la notícia de la imminent posta en marxa d'una instal·lació de bucs d'assaig, i recordar el compàs d'espera sobre la demanda d'un major desplegament dels estudis de música moderna que s'haurien de concretar en la nova ubicació de l'escola de música, recordant també propostes com la ja esmentada *In Victro*.

5.2. OFERTA I CONSUM CULTURAL

5.2.1. Oferta cultural

L'oferta cultural de Vic es caracteritza per la **dimensió i la diversificació de les propostes**. La ciutat compta, d'entrada, amb programacions de primer ordre com el Mercat de Música Viva, però l'oferta cultural de la ciutat no s'esgota, ni de bon tros, en aquest tipus de programacions, ans al contrari, l'oferta cultural és àmplia, diversificada i dilatada en termes de calendari.

Per tant, malgrat el pes que els grans esdeveniments com el MMVV puguin tenir en les dades de la cultura local, la ciutat no pateix allò que algú ha anomenat la “síndrome de la festivalització”, és a dir uns dies d'activitat cultural frenètica, i sovint molt especialitzada, que s'atura en sec amb la finalització del festival de torn i deixa pas a un “quasi desert” cultural la resta de l'any. **El model de programació a Vic combina aquestes “puntes” d'activitat màxima amb programacions de temporada**, cicles estacionals i temàtics i actes diversos que s'estenen al llarg de l'any.

Una oferta que reflecteix criteris de segmentació de públics – programació infantil, juvenil, gent gran- i que combina propostes de vocació més popular i majoritària amb les d'una pretensió més específica o especialitzada. La taula pretén ser un reflex – d'aquesta oferta, tot i que molt centrada en la difusió artística, i amb el perill d'oblidar o ometre altres propostes que nodreixen la vida cultural de la ciutat.

La dimensió i la diversificació de l'oferta cultural de la ciutat és contemplada sovint portes enfora com quelcom que no té parí a nivell de país en el context del que es poden considerar realitats culturals anàlogues - ciutats mitjanes centres comarcals- . La informació que s'analitza a continuació acredita en certs aspectes aquesta percepció, però dins la ciutat no hi manquen les visions matisades o obertament crítiques sobre la qüestió: elitisme de les propostes o manca de connexió amb les demandes de determinats col·lectius són alguns dels comentaris recollits al respecte⁴³.

⁴³ Opinió com les expressades en plataformes com el Fòrum Jove de Vic on en el grup de treball de cultura no es van estar de criticar el que, a parer dels participants, seria una oferta molt àmplia, generosa i variada, però feta d'esquenes a una part de la ciutadania (vegeu les conclusions del grup de treball a *Fòrum Jove de Vic. Materials per a un debat, els joves i la seva ciutat*, Vic 2002 (disponible a Internet <http://www.puntjove.net/publicacions.htm>)

Taula 23. Dades bàsiques d'oferta cultural (Programacions regulars⁴⁴)

ÀMBIT		PROGRAMA	CALENDARI	PROMOTOR	PÚBLIC ESPECÍFIC
ESCÈNIC	TEATRE	Temporada gran format(*)	Octubre a maig	IMAC	
		Temporada petit format (*)	Un cop al mes	IMAC	
		Temporada infantil(*)	Un cop a la setmana	IMAC	Infantil
		EscenaOsona		IMAC	
		EscenaH		IMAC	
		Nits del Lloro	Estiu	IMAC, Institut del Teatre	
		Anem al teatre	Tardor- Primavera	IMAC, Diputació de Barcelona	Infantil
		Altres programacions escolars		IMAC	Infantil
		Festival de Titelles	Tardor	IMAC	Infantil i adult
		Els Pastorets	Desembre-gener	Orfeò Vigatà	Infantil i adult
	DANSA	Dia Internacional de la Dansa	Maig	IMAC, Osona en Dansa	
MÚSICA		Programació d'espectacles de dansa		IMAC	
	CLÀSSICA	Cicle de l'Orquestra de Cambra de Vic	3 concerts (+3 pedagògic) temp.	IMAC	
		Cicles de concerts de música de cambra al Museu de la Pell	Primavera, estiu i tardor	IMAC	
		Concerts Orquestra S.XXI	2 concerts temporada		
		Matinals al Carme	Abril i maig	IMAC	
		Música a Santa Teresa	Octubre	IMAC	
		Festival de Música de Vic	Juliol	IMAC	
	TRADICIONAL	Saraus de música tradicional	Un per trimestre	IMAC	
		Dilluns de juliol	Estiu	IMAC	
		Audicions de Sardanes	Setmanal	Agrupació Sardanista	
	ESTILS DIVERSOS	Mercat de Música Viva <i>In Vitro</i> (programa Off)	Setembre	IMPEVIC	
	JAZZ	Festival de Jazz	Primavera	Jazz Cava+IMAC	
	ALTRES	Música amplificada en petit format	Ocasional	IMAC	
CINEMA		Projecció de pel·lícules de filmoteca i cineclub	Setmanal (Set. a juny)	Cineclub Vic+IMAC	
		Programació cinema a la fresca	Juliol	IMAC	
		Cicle de cinema documental	Octubre	IMAC	
		Cicles de cinema infantil		IMAC	Infantil
LECTURA, LLIBRE, LITERATURA		Tertúlies amb poetes	Cada 2n dissabte de mes	IMAC	
		Els dijous un conte	Cada dijous	IMAC	Infantil
		"Un pas a dos"	Sis actes anuals	Cafè Central	
FESTIUS		Mercat del Ram	Setmana Santa	IMAC	
		Sant Jordi	23 abril	IMAC + Dep. d'Ensenyament	
		Sant Joan	24 juny	IMAC	
		Festa Major de Vic	Entorn del 5 de juliol	IMAC	
		El Somni de les Nits d'Estiu	Juny-agost	IMAC	Infantil i adult
		Música per Nadal a Vic (Olivera de la Pau)	Desembre- gener	IMAC	
		Diada Nacional	11 de setembre	IMAC	

(*) Aquestes programacions i periodicitats corresponen a l'etapa de màxima programació basada en el teatre l'Atlàntida.

⁴⁴ Les programacions regulars en l'àmbit de les arts visuals ja s'han avançat en l'apartat de premis, atès que bona part hi estan vinculades.

Un altre aspecte important a remarcar és que **l'oferta cultural**, si més no pel que fa a la **programació municipal**, **ha seguit una trajectòria ascendent en els darrers anys**. Així, segons es desprèn de les dades recollides per l'IMAC (Taula 24) **la programació d'activitats culturals en recintes de pagament pràcticament es va doblar entre 1995 i 2001**, passant de 85 actes a 169. Una tendència que es va aturar el 2002, la qual cosa s'ha de relacionar amb la paralització d'activitats al teatre l'Atlàntida, que va coincidir amb la reducció de la partida pressupostària destinada a aquesta activitat.

Taula 24. Actes organitzats dins la programació artística municipal

any	Teatre	dansa	música	infantil	cinema	total
1995	23	1	10	10	41	85
1996	25	1	14	10	51	101
1997	29	1	31	15	53	129
1998	28	3	24	23	53	131
1999	30	2	42	31	42	147
2000	32	4	37	50	42	165
2001	27	6	49	47	40	169
2002	21	3	37	46	40	147

Font: Memòria de l'IMAC 2002

Si s'observa el component sectorial de les programacions públiques es pot constatar que **les programacions de música i les adreçades a públic infantil han capitalitzat bona part del creixement** enregistrat en aquest període.

La informació sobre programacions públiques d'espectacles es pot complementar amb les dades procedents de l'**agenda cultural de l'IMAC** que recull dades de totes les programacions que es porten a terme a la ciutat. Aquesta informació degudament tractada ens ha permès obtenir informació quantitativa i nous elements d'anàlisi de la dinàmica cultural a la ciutat. Així, el buidatge de les dades dels anys 2000 i 2001 ha reflectit els següents resultats.

Taula 25. Agenda cultural Vic 2001-2002.
Actes per tipologia

Tipologia	Nombre d'actes	% Total
Actes literaris	57	4,20
Altres	51	3,76
Apunts joves	46	3,39
Cinema	88	6,48
Conferències i debats	137	10,09
Cursos i tallers	50	3,68
Dansa	22	1,62
Escolar	60	4,42
Exposicions	160	11,78
Festiu	154	11,34
Infantil	102	7,51
Juvenil	16	1,18
Música	332	24,45
Teatre	110	8,10
Total	1.358	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic

El còmput d'aquest període biennal abasta un total 1358 actes publicitats, el que suposaria una mitjana aproximada de **dues activitats diàries** publicades a l'agenda, i una relació aproximada d'unes 20 activitats per 1.000 habitants i any.

Val a dir que l'agenda no recull un nombre molt elevat d'activitats certament importants en la conformació de l'oferta cultural local. Es tracta bàsicament de programacions que disposen de canals propis de difusió adreçats a públics específics i o tot a segments de demanda cautius, com ara les programacions de les Aules Universitàries de la Gent Gran, els cicles infantils com "Anem al Teatre" o les activitats per a grups del Centre Cultural de la Caixa.

Pel que fa als àmbits i tipologies d'activitats, l'agenda estableix fins a quinze categories per classificar les activitats introduïdes (Taula 25). Segons aquesta classificació, **les activitats musicals encapçalen l'oferta de programació**, i conjuntament amb el teatre i la dansa agrupen més d'una tercera part del total de propostes, entre les que també destaquen les conferències i debats, les exposicions i els actes de caràcter festiu. Cal remarcar també el fort pes de les activitats dirigides al públic infantil i juvenil -al voltant del 15%- i també la presència significativa d'activitats aparentment minoritàries com els actes literaris (4,20%).

Si es relaciona l'oferta cultural amb les entitats programadores (Taula 26) es constata un cert **equilibri entre l'oferta d'actes generada per operadors públics i privats**, i en cada un dels àmbits, el fort pes que suposen algunes entitats o institucions. Així, en l'àmbit públic, destaca l'acció de la **Biblioteca Joan Triadú** -amb prop del 7% del total d'actes- i del Punt Jove. Pel que fa al sector privat i associatiu,

destaca en primer lloc la **Vic Bang Jazz Cava** – més del 10% del total d'actes- seguida a una certa distància per la Fundació La Caixa, que concentra la programació del Centre Cultural d'aquesta entitat.

Taula 26 .Agenda cultural Vic 2001-2002 segons l'entitat organitzadora

Organitzador	Nombre	% Total
IMAC	274(*)	20,18
Vic Bang Jazz Cava	145	10,68
Biblioteca J. Triadú	94	6,92
Fundació La Caixa	76	5,60
Punt Jove	58	4,27
Agrupació Sardanista de Vic	56	4,12
Cine Club Vic	50	3,68
Museu de l'Art de la Pell	35	2,58
Agrupació Astronòmica d'Osona	34	2,50
Baco	32	2,36
Ajuntament de Vic	26	1,91
Universitat de Vic	26	1,91
H. ACC	24	1,77
Orfeó Vigatà	20	1,47
Institut del Teatre	18	1,33
Escola d'Art de Vic	14	1,03
Altres	376	27,69
Total	1.358	100

(*) Programació directa com a operador únic, no inclou altres fórmules en conveni o cooperació

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic

Si s'observa ara l'espai o **escenari** que acull les propostes culturals (Taula 27), es pot comprovar com **s'estableix una relació clara entre l'organització i la ubicació dels actes**, amb una concentració d'activitats en llocs com la Cava de Jazz, la Biblioteca Joan Triadú, el Centre Cultural de la Caixa i el Teatre l'Atlàntida⁴⁵. Aquesta correlació es manifesta també en forma concentració d'activitat en espais ubicats en el centre de la ciutat on, llevat algunes excepcions – Centre Cultural de La Caixa, Plaça d'Osona-, es desenvolupen la major part dels actes.

Remarcar també el nombre elevat d'activitats programades a la Plaça Major com a reflex de la importància d'aquest tipus d'espais públics en la difusió de determinades manifestacions culturals, tot i que amb una marcada estacionalitat. En aquest sentit, es pot afirmar que **el "carrer" és un dels principals, sinó el primer escenari de la cultura a la ciutat**.

⁴⁵ Amb dades de l'any 2001 el teatre Atlàntida encapçala aquest llistat, però la inhabilitació a principis del 2002 fa que en el conjunt dels dos anys la mitjana d'actes hagi descendit.

Taula 27. Agenda cultural Vic 2001-2002 segons els principals espais que acullen actes culturals

Espai	Nombre d'actes	% Total
Vic Bang Jazz Cava	162	11,93
Teatre Atlàntida	148	10,90
Biblioteca Joan Triadú	118	8,69
C.C. Fundació La Caixa	94	6,92
Museu de l'Art de la Pell	78	5,74
Plaça Major	64	4,71
Orfeó Vigatà	42	3,09
Punt Jove	42	3,09
Edifici El Sucre	34	2,50
Agrupació Astronòmica	32	2,36
Casino	29	2,14
Institut del Teatre	27	1,99
Cinema Nou	26	1,91
Universitat de Vic	20	1,47
Cafè de l'Orfeó	18	1,33
Total	1.358	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Vic

Per establir comparacions amb altres realitats culturals més o menys properes, l'agenda cultural no és l'instrument més adequat. Per bé que es tracta d'un recurs molt generalitzat, no hi ha cap indicador que permeti mesurar el nivell real d'activitats publicades, respecte a les realment executades. D'altra banda, tampoc resulta fàcil conciliar les diferents tipologies d'actes que s'incorporen per establir agrupacions i categories.

En no poder disposar d'aquest instrument, optem per utilitzar altres indicadors, que tot i que siguin incomplets, poden aportar llum sobre la qüestió. D'una banda, i centrats en la cultura artística, disposem de les dades del Circuit d'Espectacles Professionals de l'Oficina de Difusió Artística (Circuit ODA), i d'altra banda, del dossier de premsa electrònic sobre informació cultural elaborat pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona⁴⁶.

Les dades del Circuit ODA corresponents a l'any 2001⁴⁷ permeten observar que l'oferta d'espectacles professionals de teatre, música i dansa programats a Vic dins el Circuit és molt superior que al conjunt de municipis anàlegs⁴⁸; de fet, segons els mateix indicador, Vic té un dels índex de programació més elevats de tot el Circuit (taula 28).

⁴⁶ El Dossier de Premsa Digitalitzat de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, és aplega la informacions cultural publicada en els diaris d'àmbit nacional i premsa comarcal editats a la província de Barcelona.

⁴⁷ Últim any de programació de la temporada completa a l'Atlàntida

⁴⁸ Els municipis de referència s'estableixen en funció de criteris quantitius com ara el volum de programació i la despesa que aquesta suposa per l'Ajuntament. En el cas de Vic forma part del grup de municipis amb una programació de nivell superior. Aquest ve delimitat per un nombre de funcions superior a 40 per temporada artística i que comportin una despesa superior als 9.000 euros. Els municipis que formaven aquest són, conjuntament amb Vic: Badalona,

Taula 28. Dades Circuit ODA.
Comparació Vic amb municipis de referència 2001

Indicador	Municipis de referència	de Vic	% Dif
Funcions/1000 h	0.72	1.77	59.3

Font: ODA Diputació de Barcelona

Si l'indicador precedent incorpora un vessant quantitatiu, el següent (taula 29) es pot entendre en una dimensió més qualitativa; es tracta d'un indicador de presència que mesura el nombre d'aparicions d'un subjecte d'anàlisi en una selecció de premsa. En aquest cas, la mesura de presència de Vic és nítidament superior a les dels municipis anàlegs, tant en premsa comarcal com nacional, la qual cosa posaria de relleu que l'impacte de la vida cultura a la ciutat de Vic tant a nivell comarcal com, sobretot, nacional és superior a la de les altres localitats de referència.

Taula 29. Nombre d'aparicions al Dossier de Premsa de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona (1-1-2003 a 30-6-2003)

Ciutats	Premsa nacional	Premsa comarcal	Total
Vic	15	190	205
Municipis de referència ⁴⁹	7,7	165	172,7
% Vic/Municipis referència	195,7	115,2	118,7

Font: Dossier de Premsa Diputació de Barcelona

Malgrat que la informació analitzada sigui bàsicament d'ordre descriptiu, i en determinats aspectes difícil de contrastar, es poden apuntar alguns elements de reflexió estratègica sobre l'oferta cultural de la ciutat.

- Cal remarcar que ens trobem davant d'una oferta cultural quantitativament molt elevada, amb un alt nivell de qualificació i força diversificada -sempre situant-la en paràmetres de realitats culturals anàlogues-.
- L'oferta és especialment generosa en alguns sectors com la cultura artística, on no es detecta pràcticament cap dels àmbits convencionals d'intervenció sense la corresponent proposta. Vic compta amb programacions culturals i artístiques de primer ordre que suposen un alt nivell d'especialització i constitueixen un element de projecció externa i de posicionament territorial de la ciutat, en el que, cal no oblidar, hi contribueix l'oferta permanent derivada de la presència d'institucions com el Museu Episcopal de Vic.
- L'oferta cultural ha seguit una trajectòria ascendent en els darrers anys, una tendència que s'ha notat especialment en alguns sectors com la música i les programacions infantils.

⁴⁹ En aquest cas, s'ha considerat com a municipis de referència, les ciutats capitals de comarca d'entre 25.000 i 50.000 habitants que compten amb alguna capçalera o edició de premsa comarcal.

- Aquesta trajectòria però, s'ha vist interrompuda de forma sobtada en el darrer exercici -2002- coincidint amb factors com la inhabilitació del teatre l'Atlàntida i el replegament de les partides pressupostàries destinades a programacions artístiques municipals. Si aquest replegament - degut aparentment a factors conjunturals- es consolida, el nivell de l'oferta cultural de la ciutat se'n veurà probablement afectat d'una forma significativa.
- Partint d'aquesta situació, no sembla pertinent una orientació de l'oferta cultural cap a fites que suposin un salt endavant en termes quantitatius, sinó cap a una estratègia d'innovació i qualitat que permeti consolidar i millorar l'oferta de les temporades precedents, reorientat-la si s'escau cap a la satisfacció de les noves necessitats sorgides de l'evolució sociodemogràfica de la ciutat i de les demandes plantejades per la ciutadania.
- Aquesta oferta és el resultat de la combinació de les programacions dels agents públics i dels agents cívics i privats. En un escenari com el de Vic on la proximitat facilita el coneixement i reconeixement d'aquests agents, l'oferta cultural, i la ciutat en darrer terme, només pot sorir beneficiada de totes aquelles iniciatives que permetin intensificar les relacions entre els agents i la seva interacció.

5.2.2. Consum cultural

El coneixement dels hàbits culturals de la ciutadania i les seves demandes, les tendències de consum, i la seva evolució constitueix un factor clau en qualsevol procés de planificació cultural. Atès que un dels objectius fonamentals de les polítiques culturals ha estat afavorir un major i millor accés de la ciutadania als béns i serveis culturals, resulta determinant poder disposar d'instruments que permetin avaluar els resultats de les accions empreses en aquesta direcció.

Tal i com s'ha posat de relleu al llarg d'aquest diagnòstic, a la ciutat de Vic s'ha realitzat un important esforç tant des dels poders públics com des d'altres agents culturals per atreure la participació de la ciutadania en les propostes culturals i incrementar el públic de la cultura. Una tasca titànica aquesta, que l'experiència demostra tan difícil d'assolir com també de comptabilitzar.

La mesura del consum cultural d'un territori és una tasca difícil i sempre complexa. Per obtenir determinats indicadors resulta gairebé imprescindible recórrer a la realització d'enquestes sobre pràctiques i hàbits de consum cultural, procediment que sovint no es troba a l'abast de les administracions locals, molt especialment en l'àmbit de municipis de dimensió mitjana i petita, com és el cas de Vic.

Malgrat aquestes limitacions, podem disposar de diverses **fonts d'informació** que permeten fer una aproximació a alguns dels aspectes que caracteritzen el consum cultural a la ciutat.

En primer lloc, des de l'IMAC s'ha confeccionat un **recull de dades sobre l'evolució dels públics d'una part de les programacions artístiques municipals**. Aquest recull resulta especialment interessant, ja que està confeccionat a partir d'una seriació forta d'una informació homogènia referida a les esmentades programacions. Aquesta informació permetrà analitzar quina ha estat l'evolució de la resposta del públic a les propostes municipals d'arts escèniques i música.

En aquest mateix domini, l'IMAC va realitzar una **enquesta sobre el públic assistent a les representacions del Teatre Atlàntida**. Val a dir que no es tracta d'un treball basat en un procediment de mostreig que permeti inferir els resultats al conjunt de la població, sinó només d'unes dades més o menys representatives del perfil del públic assistent al teatre⁵⁰.

D'altra banda, disposem **d'informació procedent de la Diputació de Barcelona, que permet analitzar la situació de Vic en relació a ciutats amb un perfil similar**. Es tracta bàsicament dels indicadors bibliotecaris proporcionats pel Servei de Biblioteques i de les dades del Circuit ODA.

Situats en clau interna, si s'analitza l'evolució dels públics a les programacions artístiques municipals es constata un **increment apreciable tant en termes totals com en la majoria de sectors** (taula 30), una tendència que es trenca sobtadament en l'últim any.

⁵⁰ L'enquesta es va realitzar durant un període llarg de temps entre el públic que estava disposat a respondre al qüestionari plantejat.

Taula 30. Nombre d'espectadors en programacions artístiques municipals

Any	Teatre	Dansa	música	Infantil	Cinema	Total
1995	6.311	64	3.117	2.104	4.325	15.921
1996	7.987	201	3.061	2.630	4.463	18.342
1997	6.769	191	6.567	2.286	3.416	19.229
1998	6.871	304	4.383	2.751	3.912	18.221
1999	8.841	109	6.828	3.860	4.735	24.373
2000	7.170	645	5.668	5.048	5.200	23.731
2001	6.883	1.075	6.521	5.306	4.897	24.682
2002	2.947	510	6.587	5.245	4.873	20.162

Font: Memòria de l'IMAC 2002

S'ha produït per tant una resposta positiva a l'increment de l'oferta cultural enregistrat durant el mateix període, fet que vindria a refrendar la política de programació empresa per l'IMAC. Les dades confirmen així mateix **l'impacte que l'aturada d'activitat a l'Atlàntida i la reducció de la despesa en aquest àmbit** han provocat en la freqüentació de públics a les activitats artístiques.

Pel que fa **l'enquesta realitzada per l'IMAC** entre els assistents a la programació estable del Teatre Atlàntida, com a dades més significatives sobre el perfil del públic d'aquesta programació és pot destacar el seu component bàsicament femení (64%) amb un component d'edat força equilibrat entre el segment de 15 a 29 anys (40%) i de 30 a 45 (43,5%); el **component jove** del públic es corrobora amb el fet que el 34% siguin **estudiants**; una **part important dels assistents procedeix d'altres localitats** (45%) i en relació a aquesta dada, un 65% del espectadors utilitza el cotxe per desplaçar-se al teatre.

Tot i que es tracta de programacions no exactament equiparables, es poden contrastar aquestes dades amb les de l'enquesta realitzada entre els assistents a les programacions del Festival Grec de Barcelona⁵¹. Segons les dades d'aquesta enquesta, coincidiria el component predominantment femení en ambdues programacions, però en canvi, en el cas de Barcelona seria molt inferior el component jove -13,8 % correspondria als menors de 25 anys- i estudiant –sols un 7,2%- i també seria inferior el nombre d'espectadors foranis respecte els locals -35% de residents fora de Barcelona-.

Encara en el terreny de les enquestes, i tornant als materials recollits en el **Fòrum Jove de Vic**, volem recollir un parell d'aspectes que poden aportar elements de reflexió respecte aquest segment de població. Així en una enquesta que recull el document sobre el **lleure i els joves a Vic**, l'ítem descrit com a “visitar museus, exposicions...” apareix en la cua de preferències dels joves enquestats (1,22%) només per sota de “llegir el diari” (0,35%) i “llegir llibres (1,04%), i el mateix ítem apareix en primer lloc destacada com a activitat de mínima preferència (27,83%) entre les 14 possibles⁵². L'enquesta, realitzada a joves de 16 a 25 anys en diferents centres d'ensenyament secundari i a la Universitat de Vic, no segueix els ítems habituals tal i com es formulen normalment en les enquestes d'hàbits culturals, però en tot cas deixa

⁵¹ Ajuntament de Barcelona, *Enquesta Festival Grec 2001*. Departament d'Estudis i Avaluació I.M.I., Direcció Comunicació Corporativa i Qualitat

⁵² Vegeu al citat document l'apartat *Estudi sobre l'enquesta d'hàbits en el temps lliure* realitzat per Laia Vilademunt, Guillem Colom i Joan Grugués.

entreveure una actitud més aviat poc entusiasta amb les propostes culturals de format "clàssic" –visitar museus, exposicions-,etc.-, que són els àmbits d'intervenció preferent del sector públic.

Si es confronten aquestes dades amb les aportades per l'enquesta suara esmentada sobre els públics del teatre Atlàntida on es constata un pes important del públic jove, es pot inferir aquesta aparent contradicció, a l'existència d'un perfil de públic jove minoritari entre la seva cohort però molt fidel en aquest tipus de propostes.

Pel que fa a la relació de Vic amb altres territoris de referència, tot continuant en l'àmbit de les programacions artístiques, les dades del circuit ODA (taula 31) reflecteixen **un nivell de resposta de públic sensiblement superior al conjunt de municipis de referència**, concretament 358 assistents per 1.000 habitants a Vic quan al conjunt dels municipis la xifra és de 195.

Taula 31. Comparació Vic amb municipis de referència 2001

Indicadors	Municipis de referència	Vic	% Dif
Funcions/1000 h	0.72	1.77	59.3
Assistents / 1000 h.	195.03	358.33	45.5
Mitjana d'assistents espectacles	272.76	202.67	-34.58
Cost social per espectador	6.73	8.68	22.4
%Cobertura(**)	56.25	51.35	-9.5

(**) % de taquilla sobre catxet

Font: ODA Diputació de Barcelona

Aquestes dades indicarien una bona resposta del públic a les propostes municipals i, per tant, l'indicador d'impacte de la programació presenta un component força positiu, però si s'observa la relació d'assistents per espectacle, la dada que es pot utilitzar com indicador de rendiment, la relació s'inverteix, és a dir, que la mitjana d'assistents als espectacles és sensiblement inferior a Vic que al conjunt de municipis. Això en termes econòmics es tradueix un cost social per espectador més alt i un nivell de cobertura de despeses de programació més baix.

En aquest sentit, si es relaciona l'evolució de la programació d'espectacles amb la resposta de públics, es pot apreciar que **l'increment de l'oferta s'ha situat sensiblement damunt l'increment dels espectadors**, de forma que l'augment de públics s'ha produït com a resposta a un fort increment de l'oferta, la qual cosa ha suposat un increment del dèficit d'explotació generat per les programacions (taula 32)

**Taula 32. Relació espectadors/actes programats
Any 1995=100**

ANY	Actes	Espectadors
1996	118,8	115,2
1997	151,7	120,7
1998	154,1	114,4
1999	172,9	153,08
2000	194,1	149,05
2001	198,8	155,02
2002	172,9	126,63

Font: Elaboració pròpia a partir de Memòria de l'IMAC 2002

Encara en el domini de la difusió artística, i més concretament en les programacions infantils, les dades d'assistència a les sessions del programa "Anem al Teatre" demostren que Vic es troba ben posicionada respecte a les altres capitals comarcals de dimensió similar (taula 33).

Taula 33. Programa Anem al teatre temporada 2001-2002

	Espectadors	% alumnes ⁵³
Vilafranca del Penedès	2.470	43,3
Igualada	2.541	31,1
Vic	3.201	39,1

Font: ODA, Diputació de Barcelona

Pel que fa als **serveis bibliotecaris**, com ja s'ha comentat anteriorment, l'ús dels serveis de la Biblioteca Joan Triadú ha tingut un **creixement important** des de la seva creació. Aquest creixement s'ha intensificat en el darrer any després d'un període de relativa estabilització, tal i com es pot comprovar en les següents dades (taules 34 i 35).

Taula 34. Visitants a la Biblioteca Joan Triadú

	1999	2000	2001	2002
Total visitants	131.641	112.756	131.737	144.638
Mitjana diària	470	392	462	506
Visitants/Habitants	4,34	3,72	4,34	4,42

Font: Biblioteca Joan Triadú

Pel que fa a la tipologia d'usuaris, cal remarcar **l'augment sostingut dels usuaris amb carnet** que s'ha produït entre tots els segments d'edat:

Taula 35. Evolució dels usuaris amb carnet

	1999	2000	2001	2002
Nens (0 a 13 anys)	1413	1595	1616	1322
Jovent (14 a 25 anys)	5573	6145	6524	6237
Adults (26 a 60 anys)	3441	4320	5360	6910
Gent Gran (més de 61 anys)	206	245	306	382
Entitats	20	33	44	47
Biblioteques	16	15	17	16
Total carnets	10669	12422	13867	14914
Carnets nous	1660	1753	1632	1533
Carnets/habitants	0,35	0,41	0,45	0,47

Font: Biblioteca Joan Triadú

Ampliant aquestes dades amb els **indicadors del Servei de Biblioteques** de la Diputació de Barcelona, la Biblioteca Joan Triadú es troba en una posició molt favorable en la gran majoria d'indicadors tant de rendiment com d'impacte (Taula

⁵³ Percentatge d'alumnes que participen al programa sobre el total de població escolar a la que s'adrecen les propostes.

36)⁵⁴. Cal remarcar entre d'altres aspectes, que els indicadors reflecteixen que un 25% de la població de la ciutat disposa de carnet d'usuari

Taula 36. Indicadors de lectura pública. Biblioteca Joan Triadú

Indicadors de rendiment i impacte dels serveis bibliotecaris	Biblioteca J.Triadú	Mitjana municipis referència	% Dif Vic/Municipis
1. Usuaris dia servei	462.24	299.68	154.24
3. Usuaris préstec dia servei	109.92	75.33	145.91
7. % Usuaris préstec/usuaris biblioteca	23.78%	27.35%	86.94
9. Usuaris/Total habitants	4.03	2.05	196.5
10. Usuaris préstec/habitants	0.96	0.5	192
11. Documents prestats/habitants	2.42	1.32	183
12. % Usuaris amb carnet/habitants	42.11%	17.97%	234
13. % Residents amb carnet/habitants	24.9%	17,25%	144.3

En un altre ordre de coses, l'oferta cultural relacionada amb activitats que comporten uns nivells de freqüentació menys quotidiana com les visites a museus, suposa novetats importants a la ciutat, relacionades bàsicament amb la reobertura del **Museu Episcopal de Vic**. Així, mentre que la freqüentació al Museu de l'Art de la Pell s'ha mantingut en una línia similar, amb els valors modestos que han caracteritzat els últims anys, el Museu Episcopal ha enregistrat un salt espectacular en el nombre de visitants respecte l'etapa precedent en passar de poc més de 3.000 de l'any 2.000 a superar els 30.000 entre els mesos de maig i desembre de 2.002.

En conclusió, com a aspectes més rellevants d'aquest apartat es poden apuntar:

- L'increment de l'oferta cultural quant a programes i en determinats serveis com els bibliotecaris o els museístics, s'ha traduït en un **increment de públics i usuaris dels serveis**. Una tendència positiva, en tant que suposa un major accés de la ciutadania a l'ús i gaudi dels béns i serveis culturals.
- Aquest increment s'ha produït de forma més o menys homogènia en tots els sectors i àmbits analitzats, i resulta especialment remarcable la progressió enregistrada en alguns segments com l'infantil, fet que vindria a confirmar **una estratègia encertada de creació i educació de públics**.
- Una estratègia que, segons les dades analitzades troba però, **resistències en determinats segments** de públics –joves, universitaris- amb un potencial consum cultural elevat
- La situació sorgida en equipaments claus com la Biblioteca i el teatre Atlàntida, signifiquen un greu entrebanc a la trajectòria empresa, per la qual cosa caldria afrontar

⁵⁴ Val la pena remarcar que l'únic dels indicadors del llistat en que la Biblioteca se situa per sota dels valors mitjans és el d'usuaris de préstec respecte els usuaris totals, és a dir que hi ha una proporció més elevada d'usuaris dels serveis de sala –tal i com ho confirma el primer indicador- que no pas del servei de préstec; aquest ús intensiu de les instal·lacions ha situat l'equipament al llindar de la seva capacitat.

sense massa dilació les problemàtiques respectives, cercant solucions que permetin donar continuïtat a la tasca d'ampliació de públics de la cultura empresa fins ara.

- Tal com posen de relleu les dades analitzades, en alguns àmbits com les programacions artístiques, la política de creació de públics s'ha basat en una estratègia d'intensificació i qualificació de l'oferta. Tot i que la resposta de públic ha estat positiva, l'increment del consum s'ha situat sensiblement per sota del de l'oferta. Atès que mantenir aquesta situació de forma permanent resultaria difícilment sostenible (taula 32), probablement caldria iniciar un canvi de direcció cap una estratègia basada més en criteris d'atenció a les característiques de la demanda.

5.2.3. Comunicació i publicitat

Aconseguir una publicitat efectiva de les programacions culturals constitueix actualment una de les principals preocupacions dels operadors culturals en l'àmbit local i molt especialment en el marc de les ciutats mitjanes i petites. En aquest àmbit està molt difosa la sensació que una de les causes fonamentals, sinó la primera, de l'escassa aflluència de públic a les convocatòries culturals rau en la dificultat de publicitar correctament les propostes.

En opinió dels propis operadors que actuen en aquest àmbit, aquesta dificultat no es pot desvincular d'un altre factor associat que resulta determinant a l'hora d'agreujar la problemàtica: la manca de comunicació entre els propis operadors, que es tradueix sovint en duplicitats, solapaments d'actes i altres factors d'ineficiència. Concretant aquesta percepció en el cas de Vic, es pot prendre com a element de referència el diagnòstic del Fòrum Jove de Vic. Així, en la ponència del grup de treball de cultura es senyalen com a mancances més importants del panorama cultural local "la falta de comunicació entre els creadors, programadors i possible públic" així com "la desconexió entre els propis creadors i programadors"⁵⁵

Per bé que es tracti d'un estat d'opinió, i no d'una dada objectiva, el neguit respecte a la comunicació i publicitat no fa res més que reflectir la importància creixent que aquest fenomen ha adquirit en el món de la cultura. Un factor que tradicionalment es podia considerar com a accessori o complementari en determinats dominis de la cultura ha esdevingut imprescindible, fins al punt que la comunicació, en sentit ampli, constitueix un factor determinant en el procés de producció cultural, i per les organitzacions que el protagonitzen. I ho és en les dues dimensions esmentades: d'una banda per a la difusió dels projectes i propostes que comporta la necessitat de trobar els mitjans més apropiats i el canals més efectius per arribar al públic objectiu, i d'altra banda, per la necessitat de trobar un emplaçament adequat en l'escenari cultural local, tot contribuint a la racionalització i estructuració de l'oferta cultural.

Es tracta, cal dir-ho clar, d'un aspecte a considerar no només per les organitzacions privades en clau de màrqueting, sinó que resulta essencial per a qualsevol operador cultural, tant en l'àmbit públic com cívic.

Cal dir també que, en l'àmbit local, aquests factors resten més o menys subordinats a un element gairebé consubstancial: l'existència d'un sistema informatiu local complet que a partir de la confluència de canals i suports diversos permeti articular un marc comunicatiu de referència territorial.

Centrant l'anàlisi en el cas concret de la realitat cultural de Vic, s'ha de dir que la comunicació es va convertir en una de les prioritats de l'IMAC durant el darrer mandat municipal i es van emprendre una sèrie d'actuacions que han suposat un avenç considerable en el marc global de comunicació de la cultura a la ciutat. El fruit més visible d'aquesta actuació ha estat la implementació de l'**agenda cultural**, que s'ha convertit en **un instrument molt útil que ha contribuït a regularitzar i estructurar la difusió de l'oferta cultural a la ciutat**.

⁵⁵ Vegeu Fòrum Jove de Vic, *Materials per a un debat*.

L'agenda cultural es va posar en marxa durant l'any 2000 i consta de dues versions, la digital i la convencional en paper. Es calcula que aquest dispositiu aplega entre el 70 i el 80% dels actes previstos, entre els quals hi són tots els municipals i els programats pels principals operadors de la ciutat. L'agenda digital s'allotja a la web de l'IMAC, però compta amb enllaços des d'alguns dels espais web més significatius de la comarca, fet que palesaria el seu grau de reconeixement i entitat⁵⁶.

L'agenda ha esdevingut un **element aglutinador** que ha possibilitat una millora substancial de la difusió de les activitats culturals programades a la ciutat, però el seu ús sistemàtic encara no s'ha convertit en una rutina de tots els operadors culturals, fet que limita les seves possibilitats (dades de difusió en paper i digital).

L'aposta de l'IMAC per la comunicació ha suposat un esforç important tant pel que fa als mitjans com als recursos pressupostaris assignats. Així, al cost organitzatiu – disseny de la base de dades, sistematització de la informació- que va ser internalitzat per l'organisme municipal, cal afegir-hi el cost de la construcció de la web –uns 6.000 euros- i la despesa anual per l'edició i distribució de l'agenda i manteniment de la pàgina web que se situa al voltant dels 15.000 euros.

A banda de l'IMAC, però dins encara de l'administració municipal, dins l'Ajuntament de Vic funciona un altre recurs digital “Vic-Virtual” que entre altres seccions incorpora una llista de correu amb servei d'avisos d'activitats.

Pel que fa a la resta d'operadors culturals, les estratègies de comunicació varien en funció de les entitats. Així, els principals operadors cívics i privats utilitzen la difusió multicanal, però cal comptar també que moltes entitats no disposen d'aquesta possibilitat, per la qual cosa **l'enganxada de cartells continua essent la via preferent de difusió per a la majoria dels programadors**⁵⁷. Un procediment que comporta un impacte significatiu, tant en termes estètics com ambientals, atès que la ciutat no compta amb suports específics per allotjar aquest tipus de publicitat.

Respecte a les característiques i situació del **sistema informatiu local**, s'ha de constatar, com a premissa, que aquest sistema existeix, és a dir, que Vic i Osona en el seu conjunt formen allò que es pot qualificar com a marc territorial de comunicació. I es vol remarcar aquest fet ja que en un article d'aparició recent, Josep Comajoan qualifica aquest sistema “d'incomplet”, argumentant que la comarca d'Osona presenta un retard respecte d'altres comarques amb un sistema comunicatiu més complet⁵⁸.

Sense voler qüestionar en cap cas una opinió tan qualificada, convé matisar, que si bé des d'un punt de vista empresarial d'indústria cultural l'argumentació pot ser indiscutible, també ho és que **el sistema actual permet visualitzar de forma nítida la dinàmica cultural de la ciutat i la comarca**, fet que no és a hores d'ara extensible a la totalitat de les comarques catalanes.

Aquest sistema de comunicació compta, pel que fa a la informació cultural, amb els següents mitjans d'informació general o específica:

⁵⁶ En concret es pot accedir directament a l'Agenda Cultural de Vic des de les webs del Nou 9, la Marxa o el portals Osona.com i Vilaweb.

⁵⁷ Cal recordar que només el 25% de les entitats de la ciutat disposen de pàgina web pròpia més o menys activa segons l'inventari abans esmentat.

⁵⁸ Josep Comajoan Colomé (2002) “Els mitjans de comunicació a Osona. Un sistema informatiu incomplet”, AUSA 148-149, Vic, Patronat d'Estudis Osonencs.

Suport	Mitjà
Prensa escrita	El nou 9 La Marxa
Ràdio	Ona Osona Ràdio Vic
Televisió	TV Osona
Internet	Agenda IMAC Vic-Virtual Vilaweb Vic Osona.com

Com a aspectes més rellevants d'aquest apartat es poden remarcar:

Les perspectives en aquest àmbit apuntarien cap a un **aprofundiment de les possibilitats que ofereix l'agenda cultural** així com altres procediments de difusió electrònica que hi puguin estar vinculats⁵⁹.

- La necessitat d'incidir en el reconeixement de la dimensió comarcal de la cultura, que hauria de possibilitar **promoure una agenda cultural comarcal, com a primer pas a la formulació d'un portal cultural comarcal**.
- La conveniència de mantenir l'estratègia de **situar la comunicació com a camp d'actuació prioritari per l'IMAC**, assignant els recursos i les dotacions pressupostàries necessaris per mantenir aquesta estratègia.

⁵⁹ Llistes de correu segmentades, sistema d'avisos per missatges a telèfons mòbils...

6. CONCLUSIONS

6.1. FORTALESES D'UNA CIUTAT CULTURAL

Per un observador extern la imatge que projecta Vic és la d'una ciutat cultural. Quan aquest observador ha recorregut el territori i ha copsat l'opinió del món local sobre el model cultural de ciutat mitjana a Catalunya, el nom de Vic és probablement el que més sona, i sembla que en aquesta qüestió hi ha coincidència entre el que es podria assimilar als conceptes de “opinió pública” i “opinió publicada”. És a dir, que més enllà d'unes percepcions que no poden anar gaire més lluny d'una apreciació superficial i esbiaixada per la presència de fenòmens puntuals com el Mercat de Música Viva, l'anàlisi aprofundida de la realitat cultural de la ciutat confirma aquestes apreciacions amb arguments de pes.

Efectivament, la ciutat de Vic compta amb uns actius que li acrediten una potencialitat cultural pràcticament sense parangó entre realitats culturals anàlogues –ciutats mitjanes centres comarcals- a nivell de país. Aquests actius es poden concretar en un conglomerat de recursos, projectes culturals i elements de suport certament considerables. Uns actius que es poden sintetitzar en:

Recursos culturals

Equipaments culturals:

Un parc d'equipaments culturals caracteritzat per la seva quantitat, qualitat, diversitat, i projecció. Un parc format per equipaments públics especialitzats –Biblioteca Municipal, Arxiu Històric Comarcal, Institut del Teatre, Museu d'Art de la Pell, etc.- i equipaments privats amb una projecció important - Museu Episcopal de Vic, Centre Cultural de la Caixa -.

Patrimoni:

El patrimoni, la memòria en un sentit més ampli, constitueix sens dubte un dels valors fonamentals de la cultura de Vic, a l'hora que n'és també un dels elements claus del seu desenvolupament futur. Un patrimoni format per aspectes de naturalesa diversa com elements monumentals i urbanístics, fons museístics – especialment els de MEV–, i altres elements significatius com l'obra del pintor Sert.

El patrimoni local es relaciona també a través de vincles temporals i/o temàtics amb altres elements patrimonials localitzats en diversos indrets de la comarca i, per extensió, amb altres llocs dels Països Catalans en aspectes com el romànic, el barroc o el llegat verdaguerià.

Potencials creatius i de dinamització:

La ciutat compta amb suports importants en tot el cicle de producció i consum cultural, des de la formació artística fins a la difusió i la comunicació, abastant pràcticament tots els vehicles i sectors creatius. Entre aquest suports cal remarcar l'existència d'un contingent de "capital cultural" que permet nodrir els projectes i programes de la cultural local.

Formació artística:

Institut del Teatre, Escoles d'arts visuals, Escola de música.

Creació:

Creadors professionals i amateurs; premis; certàmens i concursos, comunicacions especialitzades.

Difusió, exhibició:

Festivals, convocatòries singulars; programacions estables.

Comunicació

Prensa local i comarcal, agenda cultural.

Presència significativa de la majoria de sectors de la cultura

Arts escèniques, música, arts visuals, llibre i literatura, audiovisual, multimèdia i nous formats.

Capital cultural

Entitats i grups amateurs; institucions i organitzacions de referència, contingent de creadors, investigadors, dinamitzadors; Universitat; **141 entitats culturals d'un total de 195 entitats cíviques.**

Reconeixement de la proximitat i valoració de les iniciatives compartides entre diversos agents.

Actitud positiva vers la innovació i la creació contemporània recolzada per la trajectòria de persones i organitzacions de referència.

Suports importants per a la creació de continguts (indústries culturals): Universitat, formació artística especialitzada (disseny), etc.

Projectes i programes

La ciutat compta amb una oferta cultural notable tant en termes quantitatius com qualitatis. Una oferta diversificada que abasta diferents gèneres i formats i adreçada a diferents segments de públics i usuaris.

L'agenda cultural combina les programacions singulars de gran projecció - Mercat de Música Viva, en primer terme, però també, Festival de Jazz i altres a un nivell similar - amb les nombroses programacions regulars que mantenen viu el pols cultural de la ciutat durant tot l'any: **1.358 activitats incorporades a l'agenda cultural el 2002.**

6.2. MANCANCES, DIFICULTATS

El panorama que s'acaba d'exposar pot induir a fer veure Vic com un bastió cultural inexpugnable i sense fissures, i tampoc és això. Partir del reconeixement de les innegables fortaleeses permet plantejar obertament les mancances i dificultats que afecten la cultura local, que també n'hi ha!

Equipaments culturals “desbordats”

La formació del parc d'equipaments públics ha seguit una gènesi similar a la d'altres ciutats catalanes, que s'ha basat fonamentalment en la recuperació d'espais emblemàtics amb un alt valor patrimonial habilitant-los per a usos culturals.

Aquestes actuacions han permès compatibilitzar la preservació d'aquests espais amb la seva funció com a equipaments culturals especialitzats, unes actuacions que inclouen intervencions certament espectaculars, com la que va permetre habilitar el claustre del Carme per allotjar la Biblioteca Municipal.

Aquest procés va permetre assolir a mitjans de la dècada dels 90 un mapa d'equipaments dimensionat a les característiques d'una població com Vic.

Però per diferents motius aquesta situació s'ha vist alterada de forma accentuada en els darrers anys, fins al punt que en l'actualitat la situació de les infraestructures culturals a la ciutat presenta clares insuficiències.

El detonant d'aquesta situació ha estat en primer lloc la inhabilitació sobtada del Teatre Atlàntida, un fet imponderable que, tanmateix, ha estroncat una trajectòria molt positiva en el desenvolupament de programes de cultura artística al llarg dels darrers anys.

D'altra banda, i amb una casuística totalment diferent, també s'ha plantejat una problemàtica als equipaments allotjats a l'antic convent del Carme. En aquest cas, el creixement de la demanda dels usuaris i de les expectatives de prestació dels propis serveis han desbordat les previsions inicials de serveis com la biblioteca o l'Arxiu, posant-los al llindar de la saturació.

Concreció insuficient d'una política cultural global

La dimensió quantitativa i qualitativa, tant dels recursos com dels programes culturals que es desenvolupen a la ciutat, constitueix un actiu contrastat, un actiu que en molts casos és aliè a l'acció dels successius governs municipals. L'Ajuntament de Vic ha estat involucrat directament o donant suport a bona part dels projectes culturals que s'han desenvolupat i es desenvolupen a la ciutat, però aquesta intervenció ha tingut probablement una dimensió més conjuntural que estratègica. Una lògica que, val al dir, ha estat la tònica dominant en el món local català des de l'assoliment de la democràcia municipal el 1979.

S'ha actuat des de la contingència, afrontant dèficits o alternativament aprofitant oportunitats, amb un tipus d'acció més reactiva que proactiva, i d'això se n'ha ressentit la coherència del projecte cultural global de ciutat.

Manca de centralitat de la política cultural

La cultura és una de les línies clau de l'acció del govern municipal? La cultura ocupa una posició central a Vic? Per respondre a aquests interrogants es pot prendre com a indicador el percentatge del pressupost municipal dedicat a cultura, un indicador que més enllà de les percepcions i apreciacions qualificades - que poden ser tant encertades com subjectives- aporta una mesura que pot permetre establir una valoració més objectiva, per allò que diners són fets.

En el cas concret de Vic, les dades del pressupost requereixen una interpretació en dos temps:

a) La **cultura compta a Vic**, es pot afirmar en forma gairebé d'eslògan, i compta perquè la dada del pressupost és molt elevada. Concretament, l'any 2.000 va ser del 8,23%, i el 2.001 del 9.17%, però:

b) **L'àrea de cultura no hi compta tant**, atès que una part significativa del pressupost i els programes (MMV) depenen d'altres àrees: en els darrers anys, el pressupost de l'IMAC se situa a l'entorn del 30% del pressupost de cultura de l'Ajuntament (funcional 451)

L'anàlisi de les dades aporta un altre element important de valoració **que permet constatar una certa manca de centralitat de l'àrea de cultura** en el conjunt de l'acció de govern municipal. L'acció cultural de l'ajuntament es caracteritza per la fragmentació, evidenciada en la **dispersió de dependències, funcions –i pressupostos- en diverses àrees, i també dins el propi departament de cultura**.

Manca d'una polític específica de patrimoni

Aquesta punt es pot relacionar amb el punt anterior, però de fet es tracta d'una mancança prèvia que depassa en el temps a la creació de l'IMAC.

La ciutat no ha abordat la construcció d'un discurs patrimonial fort i d'unes estratègies que permetin una millor articulació dels elements patrimonials a nivell local (i comarcal). Quelcom que resulta paradoxal en una ciutat que compta amb uns actius patrimonials importantíssims. Ciutats amb actius patrimonials molt menys evidents han desenvolupat programes de patrimoni molt més decidits.

Insuficient desenvolupament de l'IMAC.

La creació de l'IMAC ha estat un aspecte positiu, i ha significat un pas endavant en l'articulació d'un model de gestió cultural per a la ciutat, però el seu desenvolupament no es pot donar per completat.

L'estructura organitzativa és incompleta (de la figura del gerent es passa directament al personal administratiu, que realitzen les funcions de personal tècnic especialitzat en absència d'aquesta figura), es detecta una insuficiència de recursos humans (en relació al punt anterior) i uns pressupostos excessivament ajustats i poc estables.

L'IMAC s'ha especialitzat en programes de cultura artística i difusió cultural, quedant al marge d'altres àrees d'intervenció importants com la cultura cívica (centres cívics, proximitat, etc.) o el patrimoni cultural. Aquesta especialització ha donat com a fruit uns excel·lents programes i una trajectòria impecable en uns àmbits, però n'ha deixat altres de descoberts, la qual cosa li resta centralitat dins l'acció de govern municipal.

Finalment, i pel que fa a la **relació entre l'ajuntament i els altres agents culturals** de la ciutat, en el marc de les polítiques de participació ciutadana i les estratègies de subsidiarietat, es posa de relleu que probablement **s'ha produït una aprofitament insuficient de la relació de proximitat** i el reconeixement entre els principals operadors culturals locals a l'hora d'impulsar i establir objectius i estratègies de treball compartit.

S'han implementat instruments com les comissions participatives, però han funcionat més com a comissions de seguiment de programes que com a instàncies de disseny i coordinació, generadors d'iniciatives i projectes comuns.

6.3. NOUS ESCENARIS, NOUS REPTES

Les característiques de la realitat demogràfica, la seva evolució recent i les perspectives futures constitueixen un factor important de partida a l'hora d'emprendre un procés de reflexió estratègica sobre la cultura a qualsevol realitat territorial. En el cas concret de Vic l'evolució demogràfica, i molt especialment la seva dimensió sociodemogràfica, resulta a hores d'ara un factor de primer ordre, atès que la ciutat ha viscut durant els darrers anys una de les transformacions demogràfiques més significatives de la història recent.

Una evolució que ha creat un nou escenari que planteja nous i importants reptes a la planificació de la cultura. Aquesta evolució es pot sintetitzar a grans trets en:

- Creixement demogràfic molt important en els darrers anys
- Pes determinant del component migratori en aquest creixement
- Tendència a l'envelliment de la població

La població de la ciutat a desembre de 2002 superava els 35.500 habitants, xifra que situaria la dada de **creixement relatiu des 1991 en prop del 25%**. Una dada sense parangó en l'evolució recent de la ciutat, i gairebé equiparable amb les dels creixements de molts sectors de l'aglomeració de Barcelona protagonistes del "boom" demogràfic dels anys 50 i 60 del segle XX.

Aquest creixement té un protagonista principal indiscutible: el component migratori, i més concretament, el de la nova emigració. Efectivament, **el flux migratori en els darrers anys ha estat espectacular**. Les dades de l'any 2002 indiquen que **la població nascuda fora de l'estat s'apropa al 20%**, quan 10 anys abans no arribava al 1'5%.

L'altra aspecte a remarcar del fenomen migratori, a banda de la seva dimensió quantitativa, és **l'enorme diversitat** de procedència dels contingents. Així, tot i que hi ha un clar predomini del component magribí, i en segon terme, sudamericà, no es pot deixar d'esmentar que la ciutat acull residents de **85 nacionalitats**.

Un flux migratori d'aquestes dimensions i característiques afecta de forma considerable **l'estructura demogràfica** del lloc de recepció. En aquest cas, els impactes més visibles es poden detectar d'una banda, en el **predomini del component masculí en determinants segments d'edat**, i d'altra banda, en la inversió de tendències com la davallada de la natalitat o **l'atenuació de factors com l'envelliment de la població**, que ha assolit un nivell molt elevat tant a la ciutat com al conjunt de la comarca.

Atentent a aquesta realitat demogràfica i a les perspectives d'evolució, la intervenció cultural ha de poder donar respostes a les noves necessitats plantejades:

- El creixement significatiu de la població, obliga a **actualitzar els estàndards de prestació de serveis** en sectors com la lectura pública, que formulen el seu desplegament en funció de paràmetres demogràfics i territorials.
- La instal·lació a la ciutat d'un contingent molt elevat de població amb baixos nivells de renda i, en molts casos, també amb un baix nivell de formació conjuntament amb

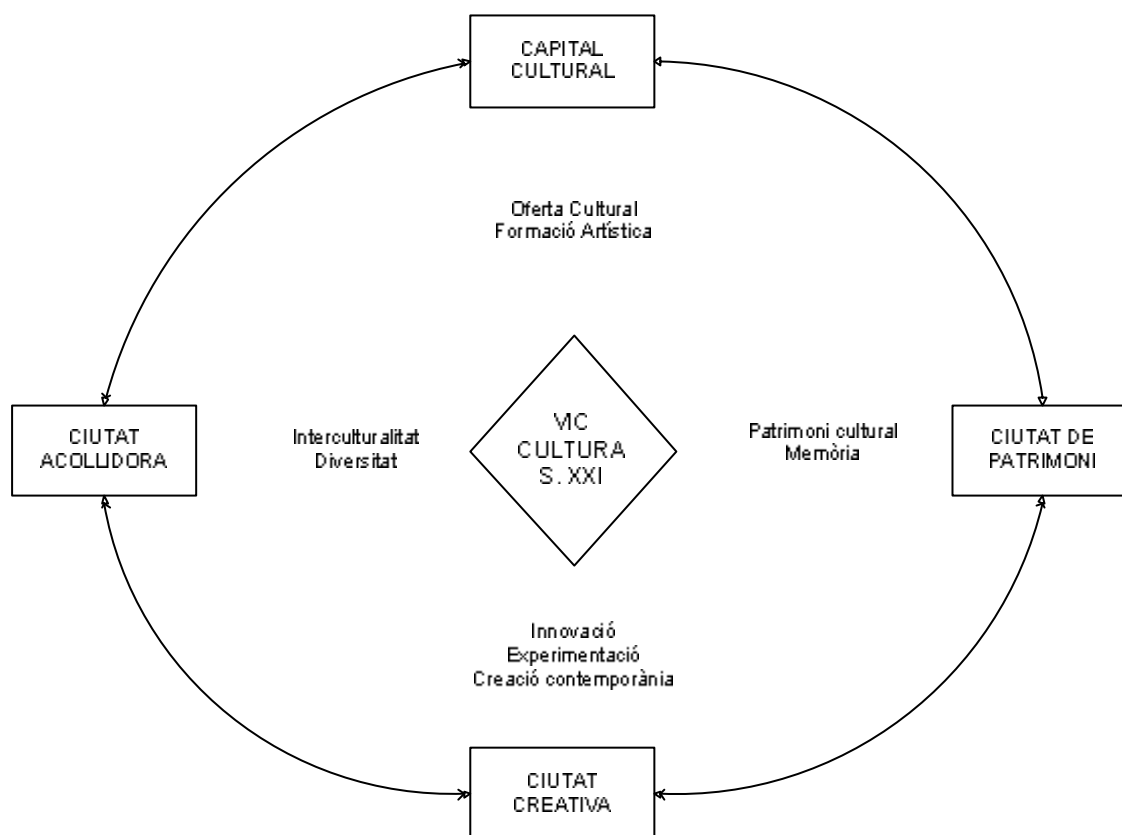
l'increment progressiu de la població sènior com a conseqüència de l'envelliment, obliga els poders públics a intensificar les seves **polítiques de benestar**. Unes polítiques que en l'àmbit de la cultura, hauran de comportar molt probablement un nou decantament cap a l'esfera de **l'animació sociocultural**.

- Aquesta intervenció sociocultural haurà de contemplar necessàriament una dimensió intercultural, en una ciutat que ha d'afrontar de forma ineludible i en primera persona un dels grans reptes que tenen plantejades les societats actuals: la construcció de la pròpia identitat des de la diversitat.

6.4. LÍNIES DE REFLEXIÓ . RECOMANACIONS

1. Necessitat de definir un **nou mapa d'equipaments** culturals que permeti resoldre les mancances i dificultats detectades tot adequant-se a les dimensions actuals i perspectives de creixement de la ciutat.
2. El nou mapa haurà de contemplar les noves necessitats derivades de l'evolució demogràfica recent i la complexitat socioeconòmica i cultural que se'n deriva. Això requereix actuar en un **complex equilibri** que, implica d'una banda establir una nova estratègia **d'equipaments de proximitat** i, d'altra banda, de les opcions de política cultural que s'adoptin en aspectes com la construcció **d'instal·lacions emblemàtiques**, com un nou centre cultural de nou format.
3. Quines estratègies i instruments s'hauran d'implementar per afrontar el **repte de l'acolliment i la incorporació de la nova ciutadania** a la dinàmica cultural local? Unes estratègies que haurien de contemplar el nou paradigma de la **interculturalitat**.
4. Com establir una **estratègia global de patrimoni**, que permeti incorporar tots els elements que contribueixin a la construcció de la memòria de la col·lectivitat, evitant les simplificacions i els reduccionismes que tendeixin a associar el passat de Vic amb una determinada lectura de la tradició.
5. Com avançar cap un **nou model de gestió** de la cultura a nivell municipal, que doti l'IMAC amb els recursos necessaris per a les seves funcions i estableixi mecanismes que atorguin un major nivell d'implicació i protagonisme als agents cívics en la definició de les línies mestres de l'acció cultural local?
6. Com establir les estratègies que permetin donar un fort **impuls al potencial creatiu de la ciutat** i les plataformes necessàries per a la seva projecció en tots els àmbits i direccions?

6.5. POSICIONAMENT ESTRATÈGIC

7. BIBLIOGRAFIA

Ajuntament de Barcelona, 1999 *La cultura, motor de la ciutat del coneixement. Pla estratègic del sector cultural de Barcelona*. Barcelona, Institut de Cultura. (disponible a Internet <http://www.bcn.es/accentscultura/>)

Ajuntament de Barcelona, 2001 *Enquesta Festival Grec 2001*, Barcelona Departament d'Estudis i Avaluació I.M.I, Direcció Comunicació Corporativa i Qualitat (document ciclostilat)

Ajuntament de Lleida, 2003. *Transversal. Revista de cultural contemporània*, Lleida, número 20: ciutats intermèdies. Cap a una xarxa trasnversal.

Ajuntament de Vic i Generalitat de Catalunya, 2001. *Vic 2004, model urbà i territorial* Vic.

Ajuntament de Vic, 1997. *Vic, ciutat de Sert*, Vic. Institut de promoció econòmica de Vic i Oficina municipal de Turisme.

Ajuntament de Vic, 2000. *Pla General municipal d'ordenació urbana i territorial de Vic. Normes urbanístiques*, Vic, Departament d'Urbanisme.

Ajuntament de Vic, 2002. *Materials per a un debat: els joves i la seva ciutat*, Vic. Fòrum Jove de Vic.(disp. a Internet <http://www.puntjove.net/publicacions.htm>)

Bianchini, F, Parkinson, M, 1993. *Cultural Policy and urban regeneration, the west european experience*, Manchester University Press.

Casino de Vic, 1992. *Vic en la perspectiva de l'any 2000. Cicle de conferències*, Vic.

Comajoan Colomé, Josep, 2002. Els mitjans de comunicació a Osona. Un sistema informatiu incomplet. *Ausa*. Vic, Publicació del Patronat d'Estudis Osonencs, Volum XX, núm.148-149, p.305–320.

Consell Comarcal d'Osona, 1997, *Memòria Congrés de Cultura d'Osona*. Barcelona, Generalitat de Catalunya.

Diputació de Barcelona, 2001. *Pla d'Acció Cultural d'Igualada. Fase de diagnòstic*, Barcelona (disponible a Intenet: <http://www.diba.es/cerc/assessorament.asp>).

Diputació de Barcelona, 2001. *Pla d'Acció Cultural d'Igualada. Fase de propostes*, Barcelona (disponible a Intenet: <http://www.diba.es/cerc/assessorament.asp>).

Diputació de Barcelona, 2001. *Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès*, Barcelona (disponible a Intenet: <http://www.diba.es/cerc/assessorament.asp>).

Diputació de Barcelona, 2002. *La biblioteca pública a la província de Barcelona: un servei en xarxa*, Barcelona.

Espona, A, Rosés, M, 2002. *Osona i la immigració: estudi diagnòstic i línies estratègiques de futur*. Ajuntament de Vic.

Font, J, Ortíz, Ji, 2002. *Transport públic i sostenibilitat: el "metro comarcal" Vic - Manlleu-Torelló*. (disp. a Internet www.ajvic.es/urbanisme/metro_comarcal.htm)

Fundació "la Caixa", 2002. *Informe Anual*, Barcelona.

Generalitat de Catalunya, 2002. *Llibre blanc de les Indústries Culturals*. Barcelona, Generalitat de Catalunya.

Gouvernement du Quebec, 1997. *Guide l'élaboration et de mise en oeuvre d'une politique culturelle municipale*, Québec.

H. Associació per a les arts contemporànies, 1996. *Thambos 2*, Vic, Eumo editorial.

H. Associació per a les arts contemporànies, 2001. *H.10. Textos sobre les arts contemporànies*, Vic, Eumo editorial.

Landry, Charles, 2000. *The creative city. A toolkit for urban innovators*. Londres, Earthscan Publications.

Noguer, T, Arrebola, N, (coord), 2000. *Fòrum intercultural de Vic. Cicle de xerrades sobre fenomen migratori i procés d'adaptació*, Vic, Ajuntament de Vic.

Palomo, Anna, 2002. Cinquanta anys d'art compromès amb la Contemporaneïtat a Osona. *Ausa*. Vic, Publicació del Patronat d'Estudis Osonencs, Volum XX, núm.148-149, p.173-184.

Reixach, Modest, 2002. De la indigència al benestar. Vic i Osona 1952-2002. *Ausa*. Vic, Publicació del Patronat d'Estudis Osonencs, Volum XX, núm.148-149, p.15-34.

Rubio, Carme, 2002. L'activitat teatral a Vic a partir de la postguerra. *Ausa*. Vic, Publicació del Patronat d'Estudis Osonencs, Volum XX, núm.148-149, p.221-244.

Servei d'Estudis de "la Caixa", 2002. *Anuario Comercial de España 2002*, Barcelona.

Stevens, L,K, 2000, *Community Cultural Planning Working Kit*, University of Massachussets.

Surinyach, Miquel, 2002. Aproximació a l'evolució de l'urbanisme i l'arquitectura a la plana de Vic. 1950-2000. *Ausa*. Vic, Publicació del Patronat d'Estudis Osonencs, Volum XX, núm.148-149, p.123-134.

ANNEX 1. CLAUS DE DIAGNÒSTIC

7.1. L'ESCENARI URBÀ I TERRITORIAL: VIC, OSONA, CATALUNYA CENTRAL

VIC

- Ciutat mitjana: 35.000 habitants
 - Dinàmica de població creixent (13,8% 1991-2001)
 - Fort pes de la immigració recent (15% població any 2002)
 - Envel·liment de la població (18% població >65 anys)
 - Població universitària (4.500 estudiants, 250 professors)
- Centre comarcal: 130.000 habitants
 - Mercat de treball (45% de l'ocupació resideix fora)
 - Ciutat terciària: comerç i serveis (62,5% VAB sector serveis, any 1996)
- Centre regional: 170.000 habitants
 - Àrea de Mercat Osona-Ripolles
 - Ciutat universitària

OSONA

- Territori integrat (especialment eix central de la Plana)
- Comarca en transformació
 - Població creixent (10% 1991-2001)
 - Crisi agrària (PPC)
 - Economia industrial (crisi tèxtil/ implantació d'altres activitats industrials)
 - Terciarització
 - Serveis més especialitzats
 - Turisme (nous formats)
 - Segona residència

CATALUNYA CENTRAL

- Necessitat de definir posicionament territorial
 - Eix Transversal
 - Eix "longitudinal" clàssic: Vallès Oriental, Osona Ripollès
 - Vegueria Catalunya Centre: Igualada, Manresa, Vic

7.2. L'ESCENARI CULTURAL: POTENCIALITATS

- “Model” de ciutat cultural de dimensió mitjana
 - Dotacions
 - Equipaments especialitzats (MEV, MAP, CC La Caixa, etc.)
 - Centres de Formació (IT, Escoles Art, Escola Música, Universitat)
 - Programes
 - Singulars (MMV, Mercat del Ram, etc.)
 - Regulars (Programacions estables)

- Recursos
Equipaments: quantitat, qualitat, diversitat, projecció
 - Equipaments públics
 - Equipaments privats

Patrimoni

- Elements monumentals
- Conjunt urbanístic
- Fons museístics
 - MEV
- Memòria (referents clau història del país)
 - Orígens històrics
 - Guerra de successió
 - Renaixença
- Potencials creatius i de dinamització
 - Suports en tot el cicle de producció i consum cultural

Formació artística

- Institut del Teatre
- Escoles d'arts visuals
- Escola de música

Creació

- Creadors professionals i amateurs
- Premis

Difusió, exhibició

- Festivals, convocatòries singulars
- Programacions estables

Comunicació: Marc local de comunicació

- Premsa local i comarcal
- Agenda cultural

- Presència significativa de la majoria de sectors de la cultura
 - Arts escèniques
 - Música
 - Arts visuals
 - Llibre i literatura
 - Audiovisual, multimèdia i nous formats

- Capital cultural
 - Entitats i grups amateurs
 - Institucions i organitzacions de referència
 - Contingent de creadors, investigadors, dinamitzadors.
 - Reconeixement de la proximitat i valoració de les iniciatives compartides entre diferents agents
 - Actitud positiva vers la innovació i la creació contemporània
- Suports importants per a la creació de continguts (indústries culturals)

7.3. L'ESCENARI CULTURAL: MANCANCES I DIFICULTATS

- Equipaments “desbordats”
 - Inhabilitació Teatre Atlàntida
 - Problemes de saturació a la Biblioteca Municipal
 - Situació de col·lapse als arxius
 - Espai, dotacions, recursos econòmics i humans.
- Escàs desenvolupament d'equipaments culturals de proximitat (centres cívics, equipaments culturals descentralitzats) i de programes específics.
- Dificultat pressupostària per afrontar a un termini mitjà totes les actuacions relacionades amb les necessitats d'equipaments.
- Concreció insuficient d'una política cultural global
 - Pas endavant amb la creació de l'IMAC, però:
- Dificultat de consolidar l'IMAC
 - Estructura organitzativa incompleta (de la figura del gerent es passa directament a personal administratiu, que realitza les funcions de personal tècnic especialitzat, en absència d'aquesta figura)
 - Insuficiència de recursos humans (en relació al punt anterior)
 - Pressupostos excessivament ajustats i poc estables (reducció del 4,1% en el darrer exercici)
- Pes específic limitat de l'Àrea de cultura en el conjunt municipal
 - Part significativa del pressupost i els programes (MMV) depenen d'altres àrees: en els darrers anys, el pressupost de l'IMAC se situa entorn el 30% del pressupost de cultura de l'Ajuntament (funcional 451)
 - Especialització en programes de cultura artística, quedant al marge d'altres àrees d'intervenció importants com la cultura cívica (centres cívics, proximitat, etc.)
- Aprofitament insuficient de la relació de proximitat i el reconeixement entre els principals operadors culturals locals a l'hora d'establir objectius i estratègies compartides.
- Construcció insuficient d'un discurs patrimonial fort que permeti una millor articulació dels elements patrimonials a nivell local (i comarcal).
- Malgrat que aspectes com el MMV i altres programes es pilaritzin sobre la dimensió econòmica de la cultura, no s'ha produït una acció global per potenciar les indústries culturals en un sentit ampli.

**ANNEX 2. RELACIÓ DE PARTICIPANTS
I PERSONES CONSULTADES**

Participants en la fase de Diagnòstic:

Just Palma. Tinent d'Alcalde de Cultura de l'Ajuntament de Vic

Francesc Casadesús. Gerent IMAC

En la 1ª Sessió del Seminari de Reflexió i Debat: Infraestructures, programes i oferta de serveis culturals:

Dolors Rovira	Vicepresidenta IMAC
Félix de la Fuente	Museu de l'Art de la Pell
Josep M Trullent	Museu Episcopal
Àngela Segura	Centre Cultural Fundació 'La Caixa'
Enriqueta Anglada	Patronat Estudis Osonencs
Miquel Alemany	Jazz Cava
Xavier Cervera	Orfeó Vigatà/ Barris
Andreu Roca	Casino de Vic
Concepció Espademala	Biblioteca Joan Triadú
Miquel Bardagil	Sala H
Sebastià Bardolet	Escola de Música
Josep Colomer	Institut del Teatre
Marià Dinarès	Escola d'Art
Dolors Aniento	Escola casa Masferrer
Lluïsa Carbonell	PSC Junta IMAC

En la 2ª Sessió del Seminari de Reflexió i Debat: Estructures de gestió i funcionament en xarxa:

Xavier Mercadal	Gerent IMPEVIC
Trini Nogué	Gerent Benestar Social
Xavier Solà	Associació Catalana de Municipis
Pep Tines	Teatre Cirviànum
Mercè Puntí	Ajuntament de Manlleu
Antoni Llevot	Aj Lleida. Transversal
Ignasi Casadesús	Òmnium Cultural
Josep M Brugera	Puntjove
Fabiola Mora	Urbanisme/Barris
Glòria de Olmos	Coordinadora Dansa
Ramon Vila	Comissió programació
Pere Quer	Universitat de Vic
Joan López	Sagals d'Osona
Manel Dot	Comissió festa major
Juli Pérez	Comissió arts plàstiques
Lluïsa Carbonell	PSC Junta IMAC
Pep Simón	Teatre amateur Junta IMAC

Han estat entrevistades o consultades les següents persones:

Àngela Segura	Centre Cultural "la Caixa"
---------------	----------------------------

Xavier Arumí	Punt Jove
Ton Granero	Eumogràfic
Concepció Espadamala	Biblioteca Joan Triadú
Andreu Roca	Casino de Vic
Miquel Alemany	Big Band Jazz Cava
Anna Palomo	Sala H
Fabiola Mora	Urbanisme
Josep Collell	Urbanisme
Josep Colomer	Institut del Teatre
Trini Nogué	Benestar Social
Xavier Mercadal	IMPEVIC
Josep M. Trullent	Museu Episcopal de Vic
Carme Comas	Museu Episcopal de Vic
Fèlix de la Fuente	Museu de l'Art de la Pell
Juli Pérez	Escola d'Art de Vic
Isidre Prades	Arxiu Històric Comarcal
Rafel Ginebra	Arxiu i Biblioteca Episcopal
Equip tècnic de l'IMAC	IMAC

El document de Diagnòstic ha estat redactat per:

Santi Martínez i Illa. Tècnic del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Els aspectes metodològics de la fase de Diagnòstic del Pla Cultural de Vic han estat desenvolupats i coordinats per:

Eduard Miralles i Ventimilla. Director del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Carme Garcia i Soler. Tècnica del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Carles Prats Maeso. Tècnic del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

Santi Martínez i Illa. Tècnic del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

També hi han col·laborat:

Roser Mendoza i Hernández. Tècnica del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. Responsable del Centre de Documentació

Oriol Llauredó i Teruel. Becari al Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

